

ספרי' – אוצר החסידים – לויבאוויטש

קובץ
י"א ניסן

– שנת הקו"ף כ"ף דל"ת –

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

י"א ניסן

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה
שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

**KOVETZ
YUD-ALEF NISSAN
SHNAS HAKUF CHAF DALET**

©

Published and Copyrighted by
VAAD L'HAFOTZAS SICHOS
788 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y. 11213

Printed in the Holy Land

5785 • 2025

פתח דבר

לכבוד יום הבהיר, יום עשתי עשר לחודש ניסן (חודש הגאולה) – נשיא לבני אשר² אשר „הוא יתן מעדני מלך“³,

יום הולדת הקכ"ג והתחלת שנת הקכ"ד של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, בשבעים וחמש שנה לנשיאותו, לאורך ימים ושנים טובות,

בו מתחילים לומר מזמור קכ"ד בתהלים, על פי תקנת הבעש"ט לומר מזמור תהלים המתאים למנין שנותיו⁴,

הננו מוציאים לאור קובץ הכולל: מזמור קכ"ד בתהלים עם מפרשים⁵ (כפי שנדפס בספר „יהל אור“), עם ליקוט ביאורי רבותינו נשיאינו⁶ על פסוקי מזמור זה⁷.

* * *

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לביטול ופריצת גדרי הגלות, ובעיני בשר נראה בקיום נבואתו העיקרית⁸ של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, נביא דורנו – בשורת הגאולה „בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם“ – „הנה זה משיח בא“ „לאלתר לגאולה“, ובקרב ממש יולחנו קוממיות לארצנו הק' במהרה בימנו ממש, ו„מלך ביופיו תחזינה עיניך“⁹ בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומיד ממש, והיתה לה' המלוכה¹⁰ אמן כן יהי רצון.

מערכת „אוצר החסידים“

יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב, יוד ניסן, ה'תשפ"ה, ימות המשיח, שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ברוקלין, נ.

(1) שמו"ר פט"ו, יא.

(2) לשון הכתוב – נשא ז, עב.

(3) לשון הכתוב – ויחי מט, כ. וראה לקוטי לוי יצחק אגרות קודש ע' שכד"ה. ע' תיט.

(4) מכתב כ"ק אדמו"ר מהור"י – נדפס ב„קובץ מכתבים“ לתהלים ע' 214. אגרות קודש שלו ח"י ע' נג. וש"נ.

(5) לתועלת הרבים, נוסף על הצילום מהקאפיטל כפי שהוא מופיע ב„יהל אור“, העתקנו מחדש את המפרשים על הקאפיטל, והוספנו עליהם את פירוש הרד"ק, האלשיך, מדרשים, מאמרי הזהר ומאמרי חז"ל.

(6) רשימת הספרים והמקומות (העיקריים) שמהם לוקטו ביאורים אלו: כתר שם טוב. אור תורה להה"מ. לקוטי תורה. מאמרי אדה"ז. תורת חיים, נר מצוה – לאדמו"ר האמצעי. מאמרי אדהאמ"צ. אור התורה ביאורי הזהר וספר החקירה – לאדמו"ר הצ"צ. מאמרי אדמו"ר מהר"ש. מאמרי אדמו"ר מהורש"ב. מאמרי אדמו"ר מהור"י. צ. לקוטי לוי יצחק. מאמרי ושיחות כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א.

וכמובן – מכתבי האריז"ל.

לפעמים נכפל אותו פירוש בפסוקי המזמור בכמה דרושי ורשימות רבותינו נשיאינו, אבל מכיון שכל נשיא הוסיף ביאור ופירש הענין בסגנונו המיוחד – העתקנו בכ"מ גם פירושים הדומים (ומיוסדים) זה לזה.

(7) ביאורים על ענין „שיר המעלות“ ו„ט"ו שיר המעלות“ הודפסו ב„קובץ י"א ניסן – שנת הק"כ“, ולשלימות הענין העתקנו כאן כמה ביאורים.

(8) ראה סה"ש ה'תשנ"א ח"ב ע' 792.

(9) ישע"י לג, יז.

(10) עובדי' בסופר.

מפתח

xi	תהלים מזמור קכד
xiii	מפרשים על המזמור

ביאורי רבותינו נשיאינו על מזמור קכד

קכד, א — שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמר־נא ישראל

האריז"ל

1	א. פע"ח שער השבת פי"ט
---	-----------------------

הבעש"ט

1	ב. כתר שם טוב — הוספות — סקי"ד
---	--------------------------------

הרב המגיד

2	ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' רל
---	--------------------------------------

כ"ק אדמו"ר הזקן

2	ד. מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' שעד
3	ה. מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' רמג
3	ו. ד"ה צדיקים מה עושים תקע"ב

כ"ק אדמו"ר האמצעי

4	ז. מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' פה ואילך
4	ח. נר מצוה דף ה, ב

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

- ט. אור התורה בראשית ח"א רכד, א ואילך 5
- י. אוה"ת בראשית ח"ג תרי, א. 8
- יא. אוה"ת בראשית ח"ה תתעג, ב 8
- יב. אוה"ת דברים ח"ב ע' תשו 8
- יג. אוה"ת דברים ח"ב ע' תתרנ"ז 9
- יד. אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' תטו. 10
- טו. ספר החקירה פד, ב ואילך 11

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

- טז. סה"מ תרכ"ז ע' רמד 11

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

- יז. סה"מ תרנ"ח ע' רמז 12

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

- יח. ד"ה שיר המעלות תרצ"ב 12

כ"ק הרה"ג והרה"ח זכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

- יט. לקלוי"י הערות לזהר ח"ב ע' שכד ואילך 12

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

- כ. משיחת אור לכ' מרחשון תשד"מ (מוגה) 13
- כא. משיחת אור לכ' מרחשון תשד"מ 14
- כב. ש"פ וישב תשי"א 18
- כג. מעייני הישועה ע' 107 19
- כד. תהלות מנחם עה"פ 20

אֲב – לולי ה' שהיה לנו יאמר־נא ישראל, לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

כה. תהלות מנחם עה"פ 24

קכד, ב – לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם

כ"ק אדמו"ר האמצעי

כו. מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' קג 27

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

כז. המשך תרס"ו ע' רנב 27

קכד, ג – אזי חיים בלעונו בחרות אפס בנו

כ"ק אדמו"ר האמצעי

כח. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ד ע' א'טיט ואילך 28

כט. מאמרי אדהאמ"צ נ"ך ע' קב ואילך 28

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

ל. תורת לוי יצחק ע' קפד 29

לא. תורת לוי יצחק ע' שמא 29

לב. תורת לוי יצחק ע' תה 29

קכד, ד – אזי המים שטפוננו נחלה עבר על־נפשנו

כ"ק אדמו"ר הזקן

לג. לקו"ת דרושים לר"ה סב, ב. 30

- לד. לקו"ת דרושים לר"ה סב, ב. 30
 לה. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' קפד 31
 לו. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' קפד 31

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

- לז. ד"ה ולקחתם אגודת אזור תרל"ב. 32
 לח. ד"ה ולקחתם אגודת אזור תרל"ב. 32

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

- לט. סה"מ תרנ"ה-נ"ו ע' תעז. 33
 מ. סה"מ תר"ס-ס"ב ע' ריד. 33
 מא. המשך תער"ב ח"ב ע' א'קלא. 34

קכד, ה – אזי עבר על-נפשנו המים הזידונים

האריז"ל

- מב. שער הגלגולים הקדמה כ"ב. 34

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

- מג. יהל אור עה"פ. 35

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

- מד. לקולו"י על הש"ס ע' קע"ט ואילך. 36

קכד, ו – ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם

כ"ק אדמו"ר האמצעי

- מה. תורת חיים שמות קנו, א. 38

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

38 מו. אוה"ת מגלת אסתר ע' רסח ואילך

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

39 מז. משיחת פורים תשכ"ו.

קכד, ז – נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו

הרב המגיד

42 מח. אור תורה ס"ר

כ"ק אדמו"ר הזקן

42 מט. מאמרי אדה"ז כתובים ח"א ע' מ ואילך

43 נ. מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב ע' תרעו.

44 נא. מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' רפ

כ"ק אדמו"ר האמצעי

44 נב. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ד ע' א'תקא

44 נג. מאמרי אדהאמ"צ הנחות תקע"ז ע' רמה ואילך

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

45 נד. סה"מ תרע"ח ע' קלב.

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

46 נה. לקלוי"י הערות לזהר ח"ב ע' פב

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

46 נו. ד"ה ר' שמעון פתח הנה ישכיל תשכ"ב.

קכד, ח – עזרנו בשם ה' עשה שמים וארץ

כ"ק אדמו"ר הזקן

- נז. לקו"ת חקת סא, ב. 49
- נח. מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' לא 49
- נט. מאמרי אדה"ז כתובים ח"א ע' קסח. 49

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

- ס. אוה"ת במדבר ח"ג ע' תשעח. 50
- סא. אוה"ת דברים ח"ב ע' תקכב 50
- סב. אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' תקסט 50

רשי

תהרים קבג קבר

אבן עזרא

(ח) למען. ישראל אחי ורעי: אדברה נא. אני דוד המלך שלום קד: (א) שיר וגו' הושיע יו"ד יתירה: (ד) כלעג השאננים. לעג הגוים השאננים שכענו: הכו. שכוז את גוים היונים הוא ירושלים: לגאווים. כתיב חד וקרינן תרין: (ג) נחרות אפס כנו. כשחרה אפס כנו: נחרות. כמו נעשות: (ד) נחלה. לשון חולי: (ו) נפשינו נמלטה. מהם כלשור אחר נמלטה מחס וקשים: (א) שיר המעלות הכותשים בה'. לא ימוטו כהר ציון אשר לא ימוט כי כאשר ירושלים הרים סביב לה

ובאת שמה וקראת. ובאו שמה והסירו את כל שקציות: חננו ג' וסימ' ה' חננו לך קיונו. כי רב שבענו ג' בו: השאננים ג' וסימ' ה' השאננים בציון. רבת שבעה לה נפשונו הלעג. על הגוים השאננים: נחלה ב' בפסוק וסימ' מעצמון נחלה מדרים. נחלה עבר על נפשונו: שלא ל' בקריאת וסימ' שלא נתנו: סוף דשניהם. שלא עכל בו. ויחננו חלקו: כפז קוצר. שלא ימנע האדם אחריו: כהר ב' וסימ' כי כהר פריצים יקום כהר ציון לא ימוט. ואינו כן א"ב חר בחלם וחר בקריא וסימ' נספר בספרה רבחה במערכת אות השי"ן

תולדות אהרן למען אחי. שם (כרסות ג'): נאחתי. וזה ויגש ויחי ויחמץ: כעני עבדים. עקדים שפר בו ספרים מ"ד פ"ג: לולי. מלה יא עקדים ש' סא כל סוממור: סוממור. נכסות נח וסר חרופה:

מצודת ציון

עני הילות וסלמין: (א) הושיע יו"ד יתירה: (ג) נכרסות. היא אשת החלון כמו מפי שר נכרסות (נכרסות יו): (ד) השאננים. עני הספקט והטוטה כמו שאלן מואב (רשעים מת): לגאווים. היא מלה מורכבת מלשון נאום ומלשון אונאס וגו' כמו ואלס לה יוס (חוקקל יח): שש

קבה * שיר המעלות הבטחים ביהוה פתח ציון לא ימוט קעולם יושב: ב ירושלים תרים סביב לה

וארעא: * שירא דאתאמר ער מסוקין דתהומא צדיקא דמתרצין במימרא דיי הדי מורא דציון לא ידעו לעצם יתיתב: ב ירושלים מורא חורר חורר די לה ומימרא

מצודת דוד

וגו': (ג) בקום. נעת אשר קם עלינו אדם להרוג ולחזר: (ג) אוי. אם לא היס' עמנו אוי היו בולטים אוחז חיים וזוח ענין מליס על כי החלל לאלול לא ימחין עד יושל כי אם אוכלו חי ואשר כליו מרוב האוחס נלעגי סין ממכרים נלעג חיי: נחרות. נעת חרה אפס כנו: (ד) המים. דימס המון האויבים לשיסח מים וכלל הדבר פשמים ושלם לסתחוקות וכדרך סמליה בכל מקום: (ו) ברוך ה'. אל ברוך ה' שלא עוז אוחז להיות סוף לשניהם: כלשור. כמו כלשור אשר נמלטה סהמשיל לנשור אמר לשון הוטל בהלגל כלשור: (ח) מורנו. סמור שלנו כלס בסוכרת שס' טוש שמים וארץ ולא כלס סמור כח ידיו: קבה (א) בסופחים בה'. אוחס הכותשים בה' המה כהר ציון אשר לא ינעם ממקומו ולעולם יושב על כנו: (ג) ירושלים. כמו ירושלים סהסרים סמכנים לה כן ס' סכנות עמו בסופחים

נחילך. הוא הסוכב מחזק לחומה בארמוניתך למים מן החומה: (ח) למען. לבקש שלומך בעבור אחינו הנכבדים והלויים וחסידי ישראל כדרים כירושלים: (ט) למען. ובקש שלומך ושלום אחינו למען בית השם אבקש שיהיה טוב לך: (ה) שיר המעלות חליך נשאתי. ידבר המשורר על גדול הדור שהוא נגלות או כמזמר על כן חליך נשאתי וטעם הושיעני בשמים כי כל הגזרות כחות משס: (ב) הנה. אחר כן דבר נעזר ובעד עמו כי אין כח לעבד להמלט מיד הכאים להרגו אם לא יושיענו אדוניו: (ג) חננו. כי רב. וזמן רב: (ד) רבת. מדת זמן: הלעג השאננים כמו הספר המקנה הלעג לעג השאננים והכוז כוז לגאווים והיא מלה אחת כמו עליונים מגזרת נחל: (א) שיר המעלות. לדוד לוי ה' גס זה הסיר כטעם השיר העליון: שיהי לנו. כמו הלנו אחס חס לנריו: יאמר נא. עתה ככל נא שבתקרא: (ב) לולי. זה היה פסע אחרי פסע: אדם. לשון רבים והעד: (ג) אוי. דימ' הזורר לנחל שטף. מלת נחלה על שלל דרכים וכולס שרים כי נחלה לישראל עבדו החי' חטוף כשור וכתח וכה"ל סיון נקבה כחשפט נחלה מכחי פועל עבר מנחין נפעל ותחת החי' השול לכדו והמלה מלרע נחלה החי' כשור והמלה מלשיל כי הטעם בנ"ו וכה"ל נוסף כה"ל לילה על כן אמר עבר והטעם כסול. וטעם חיים שנה אל המדברים כאליו אמר כלשנו ואכחנו חיים וירדו חיים שאלה: (ה) אוי עבר. הטעם כסול ונחלה ישרת בעבור אחר נחל חיים הושיעני: (ו) ברוך. שלל נחננו. שכל אל כלשנו חיים: (ז) נפשינו כלשור. טעם שלל היה לנו כח להמלט כי היינו כלשור רק נחלשנו נשס' ה' לכדו שהוא ששה ככל ומי ועמוד לסמיו על כן: (ח) מורנו. עמידו העליונים והספלים: (א) שיר המעלות הכותשים. לעמיד: לעולם יושב בימי המשוח: (ב) ירושלים הרים סביב סוכיה והסס סוכי עמו נחוכה על כן לא יוכל האויב לנזר לנזר על ירושלים

בבריתך: ח מן בגלל אחי וחברי אמלל בדון שולם קד: * מסול בית מקדש דיי אלהנא אתבע לאומבא לך: * שירא דאתאמר ער מסוקין דתהומא קדמך וקפית ית עיני דיתבי ער כורסי יקרא בשמיא: * דא קמא דמודיקן עיני עבדין מדיא דרובגיהון ותיקמא דמודיקן עיני אמתא מדיא דרובגיהא הקדון מדיקן עינא קדם יי אלהנא ער די חוס עקנא: ג חוס עקנא יי חוס עקנא ארום סני שבענא בסירותא: ד סוגעת שבעת דה נפשא תלעובא דשליין מבסרגא וגיחתיא: * שירא דאתאמר על מסוקין דתהומא על יד דוד אלולי יי דהיה בסעדיא יימרון בדון ישראל: ב אלולי מימרא דיי דהיה בסעדיא בד קס עקנא בר נש: ג דא בכן בד חיון בדעו יתנא בד תקוף רובגיהון בנא: ד דא בכן מיא שטפו יתנא מרעית עברא על נפשא: ה דא בכן עברו ער נפשא מוי וידגיא דיקא: ו ברוך שמא דיי דלא מסרגא היך תבירא לשגיהון: נפשא היך בצפרא אשתיהבת מפחי תקליא פחא אתבר ואנן אשתונבנא: ח סעדיא בשום מימרא דיי דעבר שמיא

וארעא: * שירא דאתאמר ער מסוקין דתהומא צדיקא דמתרצין במימרא דיי הדי מורא דציון לא ידעו לעצם יתיתב: ב ירושלים מורא חורר חורר די לה ומימרא

ישנו כסאות רבות לעשות משפט וסס כסאות כסדריין ואף שס היה כסאות לבית דוד כדנין דין אמת: (ו) שאלו. לזאח שאלו מה' שלום ירושלים להיות בטיס כמאל: ישנו אהבך. כאליו לירושלים ידבר לומר נס האוהבים אוחך יהיו בשלום: (ז) יי שלום וגו'. ר"ל לא יור עליה האויב ולא ינחון את סהרמונות: (ח) למען אחי ורעי. כאלו כ"א מבני כנולס אומר לא בעבור עמי כלל אהפל על שלום סעיר כ"א נס בעבור אחי ורעי המה כל בני ישראל: (ס) לשון בית ה'. ולמסן המקדש אשר יבס בה אבקש טוב לך: קבג (א) חליך נשאתי וגו'. להיות סופים ומניסים למורה: סיושני. אדם הושיע בשמים: (ב) אל יד. סופס אל יד אדוניס ליתן לס דבר סה אויסס מדרים מלשנות עד אשר יתן לסס: (ג) כי רב. כל לנו גזיון סרסס עד נשכע ממנו לגודל כרצו וכו' ענין מליס: (ד) רבת. סרסס נשכס נפשו מן סלסס סכנל י' הושיעני' שאלן והסקס: כחי. מן סגיון אשר סלגאיוני' ר"ל אשר הליס והמללים כוז אוחס כדנר במ"ס למרית סגיון: קבד (א) לולי ס' אם לא ס' אשר סיס עמנו: יאמר וגו'. סרסס סמקרא יאמר נא ישראל לולי ס'

מפרשים על המזמור

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לְלוֹלֵי יְהוָה שְׁהִיָּה לָנוּ יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל:

מצודת דוד: לולי ה'. אם לא ה' אשר היה עמנו: יאמר וגו'. סרס המקרא יאמר נא ישראל לולי ה' וגו'.

אבן עזרא: שיר המעלות לדוד לולי ה' – גם זה השיר כטעם השיר העליון.

שהיה לנו – כמו הלנו אתה אם לצרינו. יאמר נא – עתה ככל נא שבמקרא.

רד"ק: יאמר נא ישראל. בהגלות, ומה הוא:

אלשיך: שיר המעלות לדוד לולי וכו' ידבר על הד' גליות כאלו רוח הקדש אומרת לישראל בזמן הגאולה מחרבן בית ראשון והוא כי אמרו רבותינו ז"ל שבימי ירמיה תמה זכות אבות ואומרת רוח הקדש לישראל לולי ה' שהיה לנו ראוי יאמר נא ישראל כלומר עתה שכבר תמה זכות אבות או מעין זה במה שאמרו ז"ל על פסוק וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו כי צדיק ה' הקשו וכי משום דצדיק ה' הביא הרעה עלינו אלא ששקד והקדים גלות יכניה י"א שנה למגין ונושנתם כדי שלא יתקיים בנו כי אבוד תאבדון וזה יאמר לולי ה' שהיה לנו להקדים יאמר נא ישראל כי לא היה לנו זכות אבות כי אם רחמי ה'.

מדרש תהלים:

"שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל" (תהלים קכד, א). ישראל סבא. כתיב (בראשית כח, יא) וישכב במקום ההוא. אמר רבי יהושע בן לוי כאן שכב הא כל עשרים שנה שהיה בבית לבן לא שכב. ומה היה אומר ט"ו שיר המעלות שבספר תהלים. רבי שמואל בר נחמני אמר כל ספר תהלים היה אומר. מאי טעמא (תהלים כב, ד) ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. ישראל סבא: מדרש תהלים עה"פ

כי עד צדק ישוב משפט ואחריו כל ישרי לב. אמרו לשמואל הקטן מהו ואחריו כל ישרי לב. מתן שכרן של צדיקים באחוריהן. ושל רשעים נתון לפניהם שנאמר (דברים ז י) ומשלם לשונאיו. אמר רבי שמעון בן יוחאי בשעה שאדם עובר עבירה באין המלאכים ומקטרגין אותו ואמרים רבונו של עולם (תהלים קמד ה) הט שמיד ותרד גע בהרים ויעשנו. והקב"ה אומר להם קשה הוא האדם הזה בשעתו ואם יעשה תשובה אני מקבלו. מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב לי עם פועלי און לולי ה' עזרתה לי. אמר רבי יהושע בן לוי כל מקום שנאמר לולי בזכות אברהם שנאמר (בראשית לא מב) לולי אלקי אבי אלקי

אברהם. נענה זבדי בן לוי ואמר והא כתיב (שם מג י) כי לולא התמהמהנו. אף היא בזכות אבות שאם לא היה זכות אבות לא היינו עולים משם לעולם. א"ר לוי כל מקום שנאמר לולי בזכות התורה נאמר שנאמר (תהלים קיט צב) לולי תורתך שעשועי. ובזכות אמנה שנאמר (שם כז יג) לולא האמנתי לראות בטוב ה'. אמר רבי יוחנן כל מקום שנאמר לולי בזכות שמו שנאמר (שם קכד ב) לולי ה' שהיה לנו: מדרש תהלים צד, ב

גִּנְבֹתִי יוֹם וּגְנֹבְתִי לַיְלָה, קִרְיִיז לִי גִנְבָא בִּימָמָא וּגְנִבָא בְּלֵילִיא. מַה הָיָה אוֹמֵר רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן לֹוִי אָמַר ט"ו שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שֶׁבְּסֹפֶר תְּהִלִּים הָיָה אוֹמֵר, הֵדָא הוּא דְכָתִיב (תהלים קכד, א): לֹוִי ה' שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמֵר נָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן אָמַר כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים הָיָה אוֹמֵר (תהלים כב, ד): וְאַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. (בראשית לא, מא): זֶה לִי עֲשׂוּרִים שָׁנָה, אָמַר רַבִּי חֵיָא רַבָּה כָּל דְּבַר וְדָבָר שֶׁהָיָה לְבֵן מִתְּנָה עִם אָבִינוּ יַעֲקֹב הָיָה חוֹזֵר עֲשׂוֹר פְּעָמִים לְמַפְרָע, שְׁנָאֵמַר (בראשית ל, לד): הֵן לוֹ. רַבִּינָן אָמְרִי מֶאֱהָ פְּעָמִים, שְׁנָאֵמַר (בראשית לא, מא): וְהִתְלִיף אֶת מִשְׁכַּבְתִּי עֲשֶׂרֶת מַנִּים, וְאִין מְנִין פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה. (בראשית רבה עז, יא

זכר:

הַתִּנְצָבוּ וּרְאוּ, לִית לָכוּ לְאַגְחָא קֶרְבָּא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יָגִיחַ קֶרְבָּא בְּגִינִיכוֹ, כְּמָה דְּאַתָּה אָמַר, יי' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן. תָּא חֲזִי, הַהוּא לֵילִיא, כְּנֵשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפִמְלִיא דִּילִיָּה, וְדָאִין דִּינִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְאַלְמֵלָא דְּאַקְדִּימוּ אֲבָהוּן עַלִּיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, לֹא אֲשַׁתְּזִיבוּ מִן דִּינָא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זְכוּתָא דִּיעֲקֹב אֲגִין עַלִּיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים קכ"ד:א) לֹוִי יי' שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמֵר נָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. תנ"כ ו, סט

וְכַד אֶסְתַּכַּל דּוּד בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא, וְחִזָּא דְּאַסְתַּלַּק לֵא"י בְּגִלּוּתָא בְּתַרְאָה, אָמַר עַלִּיָּהוּ (תהלים קכד א) אִשָּׁא עֵינִי אֶל הָהָרִים מֵאִין יָבֹא עֲזָרִי, אִי"ן א' כְּתָר עַלְאָה י' חֲכָמָה ו' בִּינָה, חִזָּא דְלֹא הוּוּ מְשִׁיגִין לִיָּה, אֲלֹא בְּתַלְתָּ צְלוֹתִין דְּתַקִּינוּ אֲבָהוּן, דְּאַתְקִרִּיאוּ הָרִי יְהו"ה, אָמַר עַלִּיָּהוּ אִשָּׁא עֵינִי אֶל הָהָרִים מֵאִין יָבֹא עֲזָרִי, עֲזָרִי מֵעַם יְהו"ה, דָּא מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶּא רַחֲמִים, וְכֶסֶּא דִּין אֶסְתַּלַּק מִתַּמָּן, וְדָא יְהו"ה דְּאִיהוּ מֶלֶךְ אֵל דְּכָל סְפִירָה וְסְפִירָה, עַלִּיָּה אֲתָמַר (ד"ה א כט) לֵךְ יְהו"ה הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר, בְּעֶשֶׂר סְפִירָן שֶׁבַח לִיָּה דּוּד, בְּגִין דְּאִיהוּ לָגוּ מְכַלְהוּ, וְאִיהוּ מֶלֶכֶר דְּכָל סְפִירָה וְסְפִירָה, וְאִיהוּ בִּין כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה, לֹא אֲשַׁתְּנִי בְּכָל אֲתַר. תקוני זכר קכ"ד א: ו'

ב לולי יהיה שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקוֹם עָלֵינוּ אָדָם:

מצודת דוד: בקום. בעת אשר קם עלינו אדם להרוג ולאבד:

רד"ק: בקום עלינו אדם. בקום עלינו אויבים בגלות לכלותינו: לולי ה'. לנו, כמו עמנו:

אבן עזרא: לולי – זה היה פעם אחרי פעם. אדם – לשון רבים והעד.

אלשיך: וגם בגלות מדי יאמרו לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם הוא המן כי מי ינצל מאדם בעל בחירה:

גמרא: רב נחמן בר יצחק פתח לה פתחא להא פכשפתא מהכא: "שיר המעלות לולי ה' שְׁהִיָּה לָנוּ יֹאמֵר נָא יִשְׂרָאֵל. לולי ה' שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקוֹם עָלֵינוּ אָדָם".
מגילה י"א א

זחר:

תא חזי, הכי חמא דוד, דכתיב (תהילים קכ"ד:ב) לולי ה' שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקוֹם עָלֵינוּ אָדָם, זה פרעה. אזי עבר על נפשנו המים הזדונים, כדאמרין. וכתיב (שם) נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים וגו'.
זוהר חדש בשלח מד

ג אֲזִי חַיִּים בְּלָעֵנוּ בַּחֲרוֹת אָפֶם בָּנוּ:

רש"י: בחרות אפם בנו. כשחרה אפם בנו. בחרות. כמו בעשות:

מצודת דוד: אזי. אם לא היה ה' עמנו אזי היו בולעים אותנו חיים והוא ענין מליצה על כי התאב לאכול לא ימתין עד יבושל כי אם אוכלו חי ואמר כאילו מרוב תאותם לבלעני היו ממהרים לבלוע חי: בחרות. בעת חרה אפם בנו:

אבן עזרא: אזי – דימה הצורר לנחל שוטף.

מלת נחלה – על שלש דרכים וכולם שונים כי נחלה לישראל עבדו החי"ת חטוף בשוא ופתח והה"א סימן נקבה, כמשפט נחלה מכתי פועל עבר מבניין נפעל ותחת החי"ת השוא לבדו, והמלה מלרע נחלה החי"ת בשוא והמלה מלעיל, כי הטעם בנו"ן והה"א נוסף כה"א לילה על כן אמר עבר והטעם כפול.

וטעם חיים – שבה אל המדברים כאילו אמר בלעונו ואנחנו חיים, וירדו חיים שאולה.

רד"ק: אזי. היו"ד נוכפת והוא כמו אז חיים בלעונו ואמר דרך משל חיים בלעונו כי אין דרך אדם לאכול הבשר כי אם מבושל והם מרוב תאותם לבלענו חיים היו בולעין אותנו:

בחרות אפם בנו. לולי אל שהיה לנו:

אלשיך: כי דעו אפוא כי אזי היו חיים בולעים אותנו בחרות אפם בנו אם לא היו מאריכים זמן כי אם מיד בחרות אפם היו שולחים ידם היו יכולים לולי ה' נתן בלבם להאריך:

מדרש:

אמר רבי אבין בשם רבי סימון מהו מקרב גוי. שהיו מובלעים בתוך מעיהם שנאמר (תהלים קכד ג) חיים בלעונו. ואם לחשך אדם לומר אינו מזכיר מצרים באותו ענין. הרי הוא אומר (שם ב) לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם. ואין אדם אלא מצרים שנאמר (ישעיה לא ג) ומצרים אדם ולא אל. ועשה הקב"ה להם עשרה נסים על הים.

מדרש תהילים קי"ד ג'

ד אֲזִי הַמִּים שְׁטָפוּנוּ נַחֲלָה עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ:

רש"י: נחלה. לשון חולי:

מצודת דוד: המים. דימה המון האויבים לשטיפת מים רבים: נחלה. נחל מים היה עבר על נפשינו:

רד"ק: אזי. המים משל לצרות: נחלה עבר על נפשינו. נחל שוטף, והמלה קריאתה מלעיל הטעם בנו"ן וה"א נוספת והחית בשו"א לבדו:

אלשיך: כי על ידי האריך ימים בראות שאזי המים הם הגזרות שטפנו את גופנו להשמיד להרוג ולאבד ועל ידי האריך זמן לא היה רק שנחלה וחיל בלבד עבר על נפשו לענות את נפשו ג' צומות שע"י כן נוצלנו משא"כ אם קודם לצומות מיד היו שולחים יד להרגנו נמצא כי לולי ה' שהיה לנו להאריך לא נמלטנו מבעלי בחירה:

ה אֲזִי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ הַמִּים הַיִּידוֹנִים:

מצודת דוד: הזדונים. השוטפים בזדון וברשע וכפל הדבר פעמים ושלש להתחזקות וכדרך המליצה בכל מקום:

אבן עזרא: אזי עבר - הטעם כפול ונחלה ישרת בעבור אחר נחל המים הזדונים.

רד"ק: אזי עבר. אמר עבר ואמר המים, כמו לא זורק עליו, או עבר טעמו לנחל שזכר ר"ל ניחלי המים הזידונים: ופי' הזידונים. ששוטפים ברשע ובזדון:

אלשיך: אמנם בגלות שלישי הוא מיון לא בלבד נאמר לולא ה' כי אם ברכה לה' והוא כי הנה אזי עבר על נפשו כו' כי לא היה כשאר גליות שהיתה

כוונתם על הגוף כי אם על הנפש כי כל ישעם וכל חפץ להעביר על דת כמ"ש ז"ל שהיו אומרים לישראל כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל והיו ישראל מוסרים נפשם על קדוש השם וזהו אזי עבר על נפשנו שהוא על הנוגע לנפש המים והגזרות הזידונים:

זחר:

עד דהו אָזלי, תמו חד יודאי דהנה אתי. אמר רבי יוסי האי בר נש יודאי איהו ואתחזי. כד מטא גבייהו שאילו ליה. אמר לון שליחא דמצוה אנא. דהא אנן דיירי בכפר דראמיו, ומטי זמנא דחג, ואנן צריכין לולב וזינין דעמיה, ואנא אזיל לקטעא לון למצוה. אזלו כחדא.

אמר להו ההוא יודאי הני ארבע מינין דלולב דבכלהו אתאן לרצויי עלמא (נ"א על מיא) שמעתון אמאי אנן צריכין לון בתג. אמר ליה כבד אתערו בהו תברייא. אבל אי מלה חדתא איהו תחות ירך אימא לה.

אמר לון נדאי ההוא אתר דאנן דיירי ביה הוא זעיר וכלהו עסקי באורייתא. ואית עלן צורבא מרבנן רבי יצחק בר יוסי מחוזא שמייה. ובכל יומא ויומא אמר לון מלין חדתין באורייתא. ואמר דהא בתג זמנא הוא לשלטאה. (ישראל שליטין בההוא זמנא, ונקיטנא לולב דמתחזי דאנן נציחנא עלייהו על כל אנון דאקרון הממ העם ולשלטאה עלייהו) (אזי עבר על נפשנו המים הזדונים ברוך יי שלא נתננו טרף לשניהם. וכי אית שנים למים, אלא) (ס"א דכל אנון רברבין) אנון שאר עמיו. אנון רברבין ממנן על שאר עמיו עובדי עבודת כוכבים ומזלות ומתברכאן מסטרייהו דישאל וקרינן לון מים הזידונים. כמא דאת אמר, (תהילים קכ"ד:ה) המים הזדונים. ובגין לשלטאה עלייהו אתינא ברזא דשמא קדישא באנן ארבע מינין שבלולב לרצויי ליה לקודשא בריך הוא (עלייהו) ולשלטאה עלייהו ברזא דשמא קדישא. ולאתערא עלן מיין קדישין לנסכא על גבי מדבחא.

זחר ח"א טג, ב

והיינו דכתיב, ויבאו אלימה ושם שתים עשרה עינות מים ושבעים תמרים, והא אוקמוה, ואתמר בכמה אתר. מאי ויחננו שם על המים. אלא בההוא זמנא, שליטו על אינון מיא, דאינון תחות ענפין דאילנא, דאקרון (תהילים קכ"ד:ה) המים הזדונים. ועל דא אשריכם זורעי על כל מים.

זחר ח"ב לב, תלט

אמר רבי יהודה, תא חזי לית לך בכל ליליא וליליא, דלא תיפוק נשמתא מגופא דבר נש, דאיכרי יונה. דכתיב, (שם ח) וישלח את היונה. הקלו המים, אליו מים זדונים, כמה דאת אמר (תהילים קכ"ד:ה) המים הזדונים. דאינון מסטרא דמסאכו. מעל הארץ, דאינון לעיל מן ארעא, אליו מלאכי תבלה.

זחר חדש נח יב

וַיָּבֹא עִמְלֹק וַיִּלְחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִים (שמות י"ז:ח). רַבִּי יוֹסִי פֶתַח, (ישעיהו ל"ב:כ) (ו' ע"א) אֲשֶׁר־יִכְּם זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר. אֲשֶׁר־יִכְּם זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם, תָּמֹן תְּגִינֶנּוּ, כַּמָּה מַיִם וְכַמָּה מַיִם מְשַׁתְּכִינִי. וְכֹאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּלִית זֶרְעָא לְהוּ, אֱלָא עַל הַמַּיִם, דְּכָתִיב וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם, אֵינּוֹן דִּהּוּ תַּחֲוֹת עֲנַפֵּי אֵילָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

דְּתַנְיָא, אֵילָנָא אֵית לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא אֵילָנָא רַבְרָבָא וְתַקִּיפָא, וְכִיה אֲשַׁתְּכַח מְזוּנָא לְכֹלָא. וְהוּא אַתְחָם בְּתַרִּיסָר תַּחֲוִמִּין, בְּמַתְקָלָא, וְאַתְתַּקֵּף בְּאַרְבַּע רוּחֵי עֲלָמָא. וְע' עֲנַפִּין אַחֲדִין בִּיה וְיִשְׂרָאֵל מְשַׁתְּכִי בְּגוּפָא דִּיהוּא אֵילָנָא. וְאֵינּוֹן שְׁבַעֲיָן עֲנַפִּין סַחְרָנָא דִּלְהוֹן.

וְהֵינּוּ דְכָתִיב, וַיָּבֹאוּ אֱלִימָה וְשָׁם שְׁתִּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְשְׁבַעֲיִם תַּמְרִים, וְהָא אוֹקְמוּהָ, וְאַתְמַר בְּכַמָּה אֶתְר. מֵאִי וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם. אֱלָא בִּיהוּא זְמָנָא, שְׁלִיטוּ עַל אֵינּוֹן מֵיָא, דְּאֵינּוֹן תַּחֲוֹת עֲנַפִּין דְּאֵילָנָא, דְּאַקְרוּן (תהילים קכ"ד:ה) הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים. וְעַל דָּא אֲשֶׁר־יִכְּם זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם.

זהר ח"ב טז, ב

ו בְּרִיךְ יְהוָה שְׁלֹא נִתְּנָנוּ טָרֶף לְשִׁנְיָהִם:

מצודת דוד: ברוך ה'. אבל ברוך ה' שלא עזב אותנו להיות טרף לשניהם

אבן עזרא: ברוך, שלא נתננו – שב אל בלעונו חיים.

רד"ק: ברוך. שלא הניח אותם בידיהם לטרפינו כמו שחשבו:

אלשיך: ועל זה ראוי לומר ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם והוא כי שני שאר מלכיות לא היו רק לטרוף הגופים אך שניהם של אלו היו לטרוף הנפשות וברוך ה' שהחזיקנו למות על קדושת שמו.

מדרש:

את ישראל מיד מצרים. כצפור הנתונה ביד אדם שאם יכבוש אדם ידו מעט הוא חונקה, כך ניצולו ישראל מיד מצרים, שנאמר נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים וגו' עזרנו בשם ה' (תהלים קכד ז ח). מדרש לקח טוב, שמות י"ד:ל"ב'

דְּבַר אַחֲרָא, וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרָעָה, הָדָא הוּא דְכָתִיב (תהלים קכד, ז): נַפְשֵׁנוּ בְּצַפּוֹר נִמְלָטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים, מְשַׁל לְיוֹנָה שְׁהִיְתָה יוֹשֶׁבֶת בְּקִנָּה, רָאָה אוֹתָהּ נַחֲשׁ רָע הָיָה מִבְּקֵשׁ לַעֲלוֹת אֵלֶיהָ, בְּרַחָה הֵימָנוּ לְמָקוֹם אַחֲרָא, עָלָה וַיֵּשֶׁב לָהּ בְּקִנָּה, נִפְלָה הָאִשׁ בְּקִנָּה וְנִשְׁרָף הַנַּחֲשׁ, פְּרַחָה הַצַּפּוֹר וַיִּשְׁכָּה לָהּ בְּגַג, כִּיּוֹן שְׁנִשְׁרָף הַנַּחֲשׁ וְהָקִין אֲמָרוּ לַצַּפּוֹר עַד מָתִי אַתְּ פּוֹרַחַת מִמָּקוֹם זֶה לְמָקוֹם זֶה, הִלְכָה וּמִצָּאָהּ לָהּ קוֹן נָאָה וּמִשְׁבַּח וַיִּשְׁכָּה לָהּ בְּתוֹכוֹ. כִּךְ הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם וְהָיָה פְּרָעָה הַנַּחֲשׁ מִתְּחַכֵּם עֲלֵיהֶם, שְׁנַאֲמַר (שמות א, י): הִבֵּה נִתְחַכְמָה לּוֹ, וְהוּא נִמְשַׁל בְּנַחֲשׁ, שְׁנַאֲמַר [על פי (יחזקאל כט, ב ג)]: הִנָּבֵא עַל פְּרָעָה הַתַּנִּים הַגְּדוֹל, בְּרַחוּ

יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵיו, שְׁנֹאֲמַר (הושע יא, יא): יִחַרְדּוּ כְּצֹפּוֹר מִמְּצָרִים, וְכִינּוּ שְׁיִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים נִשְׂרָף פְּרָעָה בָּאֵשׁ, שְׁנֹאֲמַר (שמות טו, ז): תִּשְׁלַח חֲרֹנֶךָ יֹאכְלֵמוּ בְּקֶשׁ. יֵשְׁבוּ לָהֶם יִשְׂרָאֵל בְּמָקוֹם אֲחֵר, שְׁנֹאֲמַר (תהלים קב, ח): וְאֶהְיֶה כְּצֹפּוֹר בּוֹדֵד עַל גִּג, וְאַחֵר כֶּךָ בְּרָחוּ כְּצֹפּוֹר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, שְׁנֹאֲמַר (משלי כז, ח): כְּצֹפּוֹר נּוֹדֶדֶת מִקְנֶה כֵּן אִישׁ נּוֹדֵד מִמָּקוֹמוֹ. וְכִשְׁפָּאוּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל מִצָּאוּ לָהֶם קוֹ, שְׁנֹאֲמַר (תהלים פד, ד): גַּם צֹפּוֹר מִצָּאָה בֵּית, וְכֵן דּוֹד אֲמַר (תהלים קלב, ה): עַד אֲמָצָא מָקוֹם לָהּ מְשְׁכָנוֹת לְאַבִּיר יַעֲקֹב, לְכֶךָ נֹאֲמַר: נִפְשָׁנוּ כְּצֹפּוֹר נִמְלָטָה. שְׁמוֹת רַבָּה שְׁמוֹת רַבָּה כ"ו:

ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים כצפור שהיא נתונה ביד אדם שאם יכבוש ידו מעט מיד היא נחנקת שנאמר נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים וגו' ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם. וכאדם שהוא שומט את העובר ממעי הפרה שנאמר או הנסה אלהים. שאין תלמוד לומר מקרב גוי אלא כאדם שהוא שומט את העובר ממעי הפרה שנאמר ואתכם לקח ה' ויוציא אתכם וגו'.

ו נִפְשָׁנוּ כְּצֹפּוֹר נִמְלָטָה מִפֶּחַ יוֹקְשִׁים הִפַּח נִשְׁבֵּר וְאַנְחָנוּ נִמְלָטָנוּ:

רש"י: נפשינו [כצפור] נמלטה. מהם כצפור אשר נמלטה מפח יוקשים:

מצודת דוד: כצפור. כמו הצפור אשר נמלטה מרשת המוקש להלכד בה: הפח נשבר. ר"ל הרשעים נפלו ועי"ז נמלטנו מידם ועל שהמשיל לצפור אמר לשון הנופל בהצלת הצפור:

אבן עזרא: נפשינו כצפור – הטעם שלא היה לנו כח להמלט, כי היינו כצפור רק נמלטנו בשם ה' לבדו שהוא עושה הכל ומי יעמוד לפניו על כן –

רד"ק: נפשנו. כי לא תוכל להמלט אם לא ישבר הפח שהיא בתוכו כן אנחנו הגוים אשר אנחנו בתוכם בעזרת האל שיעזרנו אנחנו נמלטה מידם:

אלשיך: שעל ידי כן נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים שהוא פח של שני יוקשים או לעבור על דת או ליהרג ונפשנו היתה נמלטה כצפור הפורח למעלה כך היתה מוסרת עצמה ועולה למעלה ונמלטת מגיהנם ובזכות זה הפח נשבר ביד החשמונים ואנחנו הנותרים נמלטנו באופן שבכל הגליות היה לישראל סעד ליגאל.

זהר:

אליו יאסוף, לבו דתמן נפש, רוח בכנפי ריאה, נשמתא במוחא, וכלהו חד בקשורא חדא, אבל חליצה איהי שזכת הוה נשמתא ורוחא ונפשא דאינון קטירין בתלת קשורין דחויא, ורזא דמלה נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים

הַפֶּחַח נִשְׁכַּר וְאַנְחָנוּ נִמְלֻטָנוּ (תהלים קכד ז), קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן כִּדִּי לְנִשְׁקָא לֵיהּ, פֶּרַח
מִיָּד וְלֹא אֶתְחַזִּי.

תקו"ז ע"ב ב: א

מדרש:

ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים כצפור שהיא נתונה ביד אדם
שאם יכבוש ידו מעט מיד היא נחנקת שנאמר נפשנו כצפור נמלטה מפח
יוקשים וגו' ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם. וכאדם שהוא שומט את
העובר ממעי הפרה שנאמר או הנסה אלהים. שאין תלמוד לומר מקרב גוי
אלא כאדם שהוא שומט את העובר ממעי הפרה שנאמר ואתכם לקח ה'
ויוציא אתכם וגו'.

ילקוט שמעוני עה"ת רלט, א

ח עֲזָרְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

מצודת דוד: עֲזָרְנוּ. העזר שלנו באה בהזכרת שם ה' עושה שמים וארץ ולא
באה העזר בכח ידינו:

אבן עזרא: עֲזָרְנוּ – שבידו העליונים והשפלים.

רד"ק: עֲזָרְנוּ. כי הוא עושה שמים וארץ ויש לו כח בעליונים ובתחתונים
והוא יוכל לעזרנו ולהוציאנו מהפח שהוא הגלות:

אלשיך: משא"כ בגאולה האחרונה שאין לנו רק ה' יתברך לעד וזהו עֲזָרְנוּ
בשם ה' לומר כי אין לנו כי אם עֲזָרְנוּ בשם ה' והוא בשם הגדול והקדוש
הזה הוא העזר שלנו כי הלא נשבע שלא יהיה נקרא השם שלם רק יה בלבד
עד דם עבדיו יקום מעמלק נמצא כי עֲזָרְנוּ הוא בשם ה' שהשלם ה' הגדול
הזה הוא ביחוד בגאולה הזאת שנית שהוא עושה שמים וארץ והוא בשום
לב אל אומרו לשון הווה ולא אמר עשה לשון עבר ויהיה מה שאמרו ז"ל על
כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשל אני עושה עומדים לפני כן
יעמוד זרעכם ושמכם ואמרו רבותינו ז"ל עשיתי לא נאמר אלא עושה מלמד
שתמיד הוא עושה שהם רוחניים ואמר שכן יעמוד קיים כהם זרענו ושמנו
וזה יאמר פה שגם עֲזָרְנוּ נמצא כמה שהוא עושה שמים וארץ כי הלא כן כהם
יעמוד זרענו ושמנו וגם כנראה מספר הזוהר כי השמים והארץ החדשים ההם
נעשים מתורה ומצות שמקיימים ישראל ועל כן בקיומם שלא יתבטלו לעולם
יחוייב שגם זרע ישראל העושים אותם בזכותם יתקיימו לעד וזהו כן יעמוד
זרעכם ושמכם וזה יאמר פה עֲזָרְנוּ בשני דברים א' בשם ה' שנית בהיותו
עושה שמים וארץ על ידי זכותנו וכאשר הם קיימים נהיה גם אנחנו לפניו
יתברך:

ביאורי רבתינו נשיאינו על מזמור קכד

קכד, א – שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמרנא ישראל

האריז"ל

א

אחר כך לולי יי, דוד המלך ע"ה אמר על הגאולה העתידה, שאז יאמרו ישראל לולא יי שהיה לנו בקום עלינו אדם בליעל, אזי המים שטפוננו. ברוך יי שלא נתננו טרף לשניהם, לשניהם לא כתיב אלא לשניהם, ויתקיים מקרא שכתוב בלע המות לנצח. ולפי שבשבת דוגמת עולם הבא, עולם שכולו שבת, נחלה בלי מצרים, וגם כן רמוז לכלה שנמלטה מהמצרים שלה, מאותו רשות, ונכנסה ברשות הקדוש, כשקידש היום בערב שבת:

פע"ח שער השבת פי"ט

הבעש"ט

ב

דער אלטער רבי האָט דערציילט אז דעם ערשטען מאָל וואָס דער בעש"ט האָט גערעדט מיט זיינע תלמידים וועגן שמחת תורה האָט ער זיי דערציילט: שמחת תורה בכלל פאַרשלאָפען אידען, שבת ויו"ט בכלל איז דער זמן התפלה שפעטער ווי בחול, ובפרט שמחת תורה פאַרשלאָפט מען אביסל, צוליב די הקפות און די סעודת יו"ט. מלאכים אָבער האָבן ניט די עבודה, ממילא שטייען זיי אויף שמחת תורה אַזוי פרי ווי אַלע מאָל. זיי ווילן זאָגן שירה, אָבער אַן נשמות קאַנען זיי ניט, כמ"ש ברוך יחד כוכבי בוקרי, זיינען זיי אַוועק אויפראַמען דעם גן עדן, מיט אַמאָל געפינען זיי זאָכען וואָס זיי ווייסען גאָר ניט וואָס דאָס איז: פאַדמיאַטקעס, פאַנטאַפעל, האָבען זיי זיך שטאַרק פאַרוואַנדערט, זיי זיינען געוויינט צו געפינען אין גן עדן ציצית תפילין, אָבער ניט פאַנטאַפעל.

זיינען זיי אַוועק פרעגן מלאך מיכאל, האָט ער זיי גיענטפערט, אַז דאָס איז זיין סחורה, און האָט זיי מסביר גיווען, אַז דאָס איז פון די אידישע

(1) דערפון לערנען אַפּ רז"ל אז אין מלאכי השרת אומרים שירה למעלה עד שיאמרו ישראל למטה (חולין צא, ב).

ריקודים מיט דער תורה און האָט אָנגיהויבען ציילען די פּאַנטאַפעל, די זיינען פון קאַמינקע און די זיינען פון מעזריטש כו'.

און דער מיט האָט זיך מלאך מיכאל מתגאה גיווען אויפ'ן מלאך מט"ט וואָס ער איז קושר כתרם לקונו מתפילותיהן של ישראל² און ער – מלאך מיכאל – וועט מאַכן אַ בעסערן כתר פון די שמחת תורה טענץ צעריסענע פּאַנטאַפעל³.

כתר שם טוב – הוספות – סק"ד

(2) ראה זוהר ח"ג לז, ב. מאמר ד"ה צאינה וראינה תש"ח (קונטרס נח – ספר המאמרים תש"ח ע' 202).

(3) ספר השיחות תש"א ע' 31 ואילך. נחבאר בארוכה בשיחת שמחת תורה וש"פ בראשית (התוועדות ב' תשל"א).

הרב המגיד

ג

וכמו ששמע ממורו ע"ה עמרז"ל כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר בעלי השיר המה כל הברואים שאומרים שירה כמ"ש בפרק שירה כו' . . יוצאין בשיר בשיר שלהם הם יוצאים בכלות הנפש מגודל עוצם הנעמיו' והעריכות של העונג שלהם כו'.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' רל

כ"ק אדמו"ר הזקן

ד

אך הנה יש להבין מהו פי' בישורו'ן להיות כי בפי' ישורו'ן יש ג"כ לפרש לשון שיר"ה כי פי' ענין היושר שבתוכו ישורו'ן יש לפרשו ג"כ בענין השירה כי הרי לזה הטעם נקרא הניגון בשם שיר לפי שהשיר הוא דבר העגול כטבעת כענין כל בעלי השיר יוצאין בשיר בשבת שהוא אצעה מברזל או מדבר אחר המסבב לצואר החיה כידוע וכן כל דבר עגול נקרא שיר בלה"ק כידוע וגם השירה בניגון הוא בא בבחי' עיגול ממש כעיגול הגשמי של השיר הגשמי דהנה אנו רואי' בחוש וידוע לכל יודעי נגן בקולות התנועות של הניגון המורכבים שכל אחד מהם מתקשר אל חבירו ומשתלשלי' מתנועה לתנועה עד שיש קשר וחיבור גם לסופו של הניגון עם התחלתו שהרי מיד כשמסיים הניגון מכריחו לחזור לראש הניגון וכאילו סופו עם תחלתו נמשכין בהמשך

קכד, א – שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמרנא ישראל 3

אחד וענין אחד ובאם שלא יחזור לראש הניגון מיד שסיים את סופו ה"ז כאילו נשאר באמצע הענין והכונה כי קולו' הניגון כולם הם מורכבים יחד בהתכללות כ"כ עד שבלתי נמצא בהן ראש וסוף כלל כמו העיגול גשמי שאין בו מעלה ומטה ולא ראש וסוף כך בניגון בכל פרקיו הוא מתאחד כא' שתחלתו נעוץ בסופו וסופו נעוץ בתחלתו וע"כ כאשר מסיים הניגון מיד חוזר לראשו משא"כ מניגון לניגון אחר יש הפסק בקול בהכרח כידוע וד"ל.

מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' שעד

ה

והנה אחר המשכת י"ג מדה"ר ביו"כ שהוא שרש מחילות העוונות נמשך בחי' המקיפי' בסוכות וע"כ מקריבים בז' ימי החג ע' פרים לנגד ע' שרים כנ"ל, והענין הוא כי ידוע בשרש הע' שרים שלמטה שהוא מבחי' ז' מלכ' קדמאין דתהו שמתו ונפלו למטה בבי"ע כמ"ש ואלה המלכים כו' וימלוך וימת כו' ולמטה מטה נתהווה מהן ז' מדות הרעות דנוג"ה דעשי' שנק' ז' פרות הרעות שכולעות לז' פרות הטובות דקדושה בתוכם כמ"ש ולא נודע כי באו אל קרבנה כו' לפי שבחי' נוג"ה דעשי' רובו רע כו' ובחי' הטוב דסט' דקדושה נבלע בהן ממש, וזהו שרש ענין גלות השכינה כידוע ולעתיד כתיב והוצאתי את בלעז מפיו כו' דהיינו כל בחי' ניצוצות דקדושה שבלעו החיצוניי' כמ"ש חיל בלעז ויקיאנו כו' (וז"ש לולי ה' שהי' לנו כו' בקום עלינו אדם בליע"ל דשליט באדם דקדושה כמ"ש עת אשר שלט האדם באדם לרע לו כדי לברר ממנו הטוב לגמרי ולא ישאר בו רק חלק הרע לגמרי כו' ואז ממילא יאבד כידוע כו' וז"ש אזי חיים בלעונו כו', אך ברוך ה' שלא נתננו טרף לשיניהם כו' כצפור נמלטה מפח כו' ובבהמות וחיות ועופות הן המה החיות הרעות המזיקי' וטורפים ועופת הדורסים כו' ולעתיד יבוררו הכל ע"כ נאמר לעתיד לא ירעו ולא ישחיתו כו' ארי' כבקר יאכל תבן וגר זאב עם כבש ופרה ודוב תרעינה יחדיו ירבצו ילדיהן כו' וכמ"ש במ"א), וזהו מ"ש יצב גבולות עמים למספר בני' כי לנגד ע' נפש דיעקב בסט' דקדושה להיות שרש כללות נש"י במדות דקדושה, והמדות הן ז' וכאו"א כלול מ' כידוע כך גם הציב מחצב שרש אוה"ע במספר כזה להיות שרשם מז' מדות דנוג"ה כנ"ל וכל מדה כלולה מ' ע"כ המספר שלהם ג"כ ע'

מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' רמג

ו

וזהו חכמות בחוץ תרונה שהעלי' הוא ע"י השיר יוצאי' בשיר ונמשכי' בשיר וכענין שיר המעלות פי' מעלות מל' עליה והיינו ע"י השיר וכידוע

בענין ט"ו שיר המעלות שאמר דוד שהיו אומרי' אותם בט"ו מעלות שהיו נושאי' המים מהשילוח ע"ג המזבח ועל כל מעלה ומעלה היו הלויים משוררים כו'. וזהו חכמות בחוץ שע"י ירידת החכמו' בבחי' חוץ למטה להיות כולם בחכמ' עשית ואח"כ מתחברי' יחד כמו שהן קודם בריאת העולם מים במים, וגם חכמ' התורה נתלבשה בגשמיות ועי"ז תרונה בבחי' שיר להתעלות למעלה יותר משהיו מקודם כי יש הרבה בחי' חכמה ויש בחי' שלמעלה מעלה יותר כו'.

ד"ה צדיקים מה עושים תקע"ב (כת"י מס. 1116 יג, א)

כ"ק אדמו"ר האמצעי

ז

וכמו עניו השיר בט"ו מעלות שהיו נושאי' את המים מע"נ עד וכו' שהי' בזה ט"ו מעלות ועל כל מעלה היו מרנני' בשיר' שבכל עליי' ועליי' יש שיר ורינה מיוחדת, וענין מספר ט"ו מעלות היינו שהיו או' ט"ו שיר המעלות לנגד בחי' ט"ו יסודו' והן ט"ו וויז דאמת ויציב כו' וד"ל. וכמ"כ ענין שי"ר השיר"י שיר על כל השירי' כו' לפי שיש כמה מיני שיר בכמה מיני עליות זו אחר זו עד רום המעלות שנק' שי"ר על כל השיר"י (והוא הנק' שי"ר פשוט שבבחי' הכת"ר שגם הוא עולה כמ"ש דאפי' אור צח כו' אוכ"ם הוא לגבי עילת העילוי, ושיר כפול"ל הוא בחי' העלאו' דחו"ב שנק' שירי"ם ושיר משולש דחב"ד כו' וכמו שאמר חכמו' הוא נק' שיר כפול דח"ע ות"ת כו').

מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' פה ואילך

ח

והנה כ"ז יזכר לכנ"י בזכרון עולם לפי שכל אלה מורה על תוקף כח האמונה דכנ"י בעצם ומהות וזהו שכל התרי"ג מצות העמידן על אחת והיא מצות האמונה וכיותר כח האמונה בשמירת הנפש בשס"ה ל"ת שנק' מקיף לשמור הנשמה מקטרוגים העליונים כמו משל הלובש שריון קשקשים להגן מכל חץ כך כתיב וילבש צדקה כשריון שהן שס"ה ל"ת שמגינים על חיצי האויבים שהן קליפות קשות דרע גמור שלא יגיעו בחץ שחוט לשונם לקטרג למעלה ולבלוע ולקבל חיות מן הקדושה רע זה כמ"ש תיסרך רעתך כידוע בענין ויאכלו ישראל בכל פה בכל מיני בליע' וכמ"ש בקום עלינו אדם כו' ברוך ה' שלא נתננו טרף לשיניהם כו' כידוע

נר מצוה דף ה, ב

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

ט

לולי אלקי אבי אברהם כו'. לולי ה' שהיה לנו תלים קכ"ד. לולא האמנתי לראות תלים כ"ז. לול ה' עזרתה לי תלים צ"ד י"ז. ע' זח"א ד"ח ע"ב דצ"ד א' דף קכ"ד א'. לולי תורתך שעשועי תלים קי"ט צ"ב. לולי כעס אויב פ' האזינו. לולי התמהמנו מקץ מ"ג. לולא חרשתם בעגלתי. לולי ה' צבאות הותיר לנו שריד:

א. אר"ק אבות ואמהות מ"ג בשם זהר ויקרא די"ב סע"א המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו המשל זה אברהם דכתיב נשיא אלקים אתה בתוכנו כו' ופחד זה יצחק דכתיב ופחד יצחק ה' לי. עושה שלום במרומיו זה יעקב דכתיב תתן אמת ליעקב וכתיב האמת והשלום אהבו עכ"ל. וא"כ ענין לולי אלקי היינו ענין האור המלובש בחג"ת ומחבר ב' המדות חו"ג שזהו ענין עושה שלום כו' והוא המשכה מבחי' כתר כדפי' באג"ה סי' י"ב בד"ה והי' מעשה הצדקה שלום:

ב. זח"ב משפטים קי"ב א' בענין ואת יגיע כפי כד"א יגיע כפיך כי תאכל. משא"כ עמל כתיב עמל וכעס יעו"ש. וצ"ע דהכתיב אדם לעמל יולד כו'. זח"ג ויקרא ד"ד אכלתי יערי דא גבורה פחד יצחק. די"ב סע"א כנ"ל סעיף א'. די"ט ע"א ופחד יצחק. דכ"א ע"א:

ג. פ' לולא כ' בעה"כ שהיא מורכבת משני מלות לו לא. כי לו פירוש אם. ויש להעיר לענין אלול דהוא אותיות לולא. ובמ"א פ' ע"פ בכל צרתם לא צר הכתיב באל"ף והקרי בוא"ו שהם א"א וז"א כמ"ש בזהר ס"פ ויקרא דק"כ ע"ב. וכ"ה בפ' ולו אנחנו שיש בו ג"כ קרי וכתיב ולא באל"ף ולו בוא"ו וכמ"ש מזה בת"א ר"פ לך לך וכן בפסוק כי אל דעות ה' ולא נתכנו עלילות. וכמ"ש מזה בד"ה משה ידבר ושם פ' ולא באל"ף הם מל"ת ולו בוא"ו הם מ"ע. וא"כ עד"ז פ' לולא. היינו לו הוא ו"ק דז"א שנק' לו בוא"ו וכן ו"ק כשכלולים בוא"ו הם חשבון ל"ו כמ"ש בלק"ת ע"פ אלה פקודי המשכן. ואח"כ לא באל"ף היינו א"א. ולכן פשט פירוש לולא מורה על דבר סיבה רחוקה דהיינו אם לא שהזדמן ישועה שלמעלה מהטבע כ"א ענין נס שזהו מאמר יעקב ללבן לולי אלקי אבי כו'. וכן עד"ז כל ענין לולי. כמו לולי ה' שהי' לנו בקום עלינו אדם. וגם ענין לולא חרשתם בעגלתי. היינו ג"כ המצאה מופלגת שיתנו שוחד לאשתו שהיא תחקור תעלומות בעלה ותגיד להם. ואין זה דרך נהוג העולם. והיינו כי ענין לולא ה' שהיה לנו זהו התחברות ז"א בע"ק והוא המשכה מבחי' שלמעלה

מהשתלשלות. ואף כי לולי ג"כ ביו"ד לבסוף פירושו כמו באלף. ובשופטים סי' מ"ד לולא חרשתם הוא באלף לסוף וכן לולא האמנתי לראות. וכן כי לולא התמהמהנו בפ' מקץ. ועוד כי לי ביו"ד הוא ג"כ בחי' ע"ק כנודע ממארוז"ל כ"מ שנאמר לי אינו זו כו' בחי' אני הוי' לא שניתי כו' וכמ"ש בפרדס ערך לי וז"ל ופי לי לעצמי שאינו מושג לתחתונים ר"ל אפי' לנאצלים ממנו עכ"ל. ועכ"פ ענין לולי הוא דבר יקר הערך. עוי"ל פי לולא ע"ד והבאת את הקרסים בלולאות אשר הלולאות מקבלים לתוכן את הקרסים. וע' מזה בזח"א פ' בראשית דמ"א סע"ב עאלו דא בדא ומשלבן דא בדא כד"א מקבילות הלולאות אשה אל אחותה לאתכללא חדא בחדא ולאעלא דא בדא. ובפרדס שער ההיכלות פ"א משמע שזהו ענין שילוב הוי' באד'. והוא מהזהר דדרמ"ו ע"ב. וע' בילקוט פ' תרומה סוף רמז ש"ע דק"ב ע"א. ובת"ז תקון ז' די"ט סע"א פ' מקבילות הלולאות כענין ומקבלין דין מן דין וע"ש תקון כ"א דס"א ע"א. ויש לפרש שהמל' יסוד דנוק' נק' לולאות שמקבלת לתוכה הקרסים יסוד דדכורא וכענין עד תאות גבעות עולם בזח"א ד"ג ע"ב ור"פ וארא כ"ב א'. וא"כ ענין לולא ה' שהי' לנו י"ל המל' מקבלת ע"י מ"ע ול"ת מבחי' ע"ק ע"י ז"א כמ"ש בזח"ב תרומה דקמ"ה סע"ב. וכאן גבי לולי אלקי אבי י"ל דקאי על הבינה המקבלת מיסוד אבא וכו'. והנה בדוד נאמר לולי ה' עזרתה לי ופי' הרמ"ז פא' בראשית בדף ח' עזר גדול ע"ד כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה והיינו כמ"ש בת"א פ' יתרו בביאור ע"פ זכור ושמור בענין רמה קרני כו' וז"ש גבי דוד כי ראיתי בבניו לי מלך לי דוקא וזהו שמשם נמשך עזרתה לי. והיינו לולי לו לי כנ"ל.

קיצור. לולא לו לא. ולא נתכנו. והכתיב ולא. וכן לו צר והכתיב לו התחברות ז"ק בע"ק. וכן לולי לו לי. וזהו לולי ה' עזרתה לי דמאריה סייעיה מבחי' יבא עזרי. רמה קרני. עוד פי' לולא מלשון את הקרסים בלולאות:

ה עו"ש במד"ר ר' יוחנן אמר בזכות קדושת השם. ובילקוט תלים סוף רמז תת"ן דדייק מדכתיב לולי ה' שהיה לנו תלים קי"ד ומדכתיב לולי ה' עזרתה לי תלים צ"ד. והנה אם נפרש קדושת השם היינו שם הוי' שהוא כללות האצי' יו"ד חכמה כו' יש להבין זה ע"ד מ"ש בלק"ת פ' תצא בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם כו' ועם מ"ש בת"א פ' וישלח בד"ה ויאבק איש עמו בפי אם תגביה כנשר משם אורידך נאום הוי' יעו"ש. וזהו לולי הוי' שהי' לנו בקום עלינו אדם דקאי על המן שעשה עץ גבוה בחי' אם תגביה כו' בבחי' דקמיה כחשכה כאורה. ולכן נקרא בקום עלינו. משם אורידך נאום הוי'. ולכן יבא המלך והמן היום ר"ת הוי'. שע"י שקירבה את המן בבחי' הארת שם הוי' עי"ז דוקא הי' מפלתו כו'. והיינו כענין ולא אבה הוי' כו' ויהפוך הוי' אלקיך כו'. והנה הל"ת תלויין ביה ומ"ע בו"ה. נמצא שם הוי' הוא כללות

קכד, א – שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמרנא ישראל 7

המצות עשה ול'ת וזהו עצמו ענין לולא לו לא שהן מ"ע ומל"ת. וזהו לולי הוי' שהיה לנו. ווגם יש לפרש כי לנו גימט' אלקים. וא"כ פי' הוי' שהי' לנו זהו בחי' והי' הוי' לי לאלקים. וזה שהוי' יהי' בבחי' אלקי נק' שהי' לנו. וא"כ נגד בחי' בקום עלינו הי' בחי' קומה הוי' עליית ז"א בע"ק. כי הנה נודע דיוהכ"פ ופורים הם בחד דרגא. ולכן כמו שביוהכ"פ הוא בחי' לפני הוי' תטהרו לפני דייקא. ועמ"ש בביאור ע"פ שובה ישראל דרוש הראשון. כמ"כ הוא בפורים בחי' הוי' שהיה לנו דהיינו ע"ד ז"א בעלותו לעתיקא נק' אז בשם אלקים יעו"ש גבי יוהכ"פ. וזהו הנמשך ע"י גלוי עצמות אור א"ס כמ"ש בת"א פ' ויצא סד"ה ושבתי בשלום כו'. ובהביאור שם בסופו. ואפ"ל שלכן נאמר ב' פעמים לולי ה' שהיה לנו שזהו כענין מ"ש ב"פ הוי' הוא האלקים גבי אליהו בהר הכרמל וכמ"ש ביאור הענין בביאור דשובה ישראל הנ"ל. לכן עד"ז נאמר כאן ב"פ לולי הוי' שהי' לנו. היינו שהוי' הוא האלקים שזהו פי' לנו. וגם כי רק על שם אלקים נאמר ע"ד לנו דהיינו אלקינו משא"כ בשאר כל השמות. מטעם כי זה שיהי' נק' אלקינו הוא ע"י צמצום שזהו בחי' שם אלקים כו'. ולכן הוי' שהי' לנו זהו ענין הוי' אלקינו. והכפל הוא כנ"ל. ואם נפרש קדושת השם ע"ד ישראל מקדשי שמך בת"א בד"ה אוסרי לגפן ומ"ש בד"ה מזבח אדמה בפי' אזכיר את שמי כו'. וא"כ קאי על המל' הנק' שם הוי' וישראל הם מקדשי שמך וממשיכים להיות אזכיר את שמי כו'. א"כ יהי' העזר ע"ד והיא שעמדה לנו כו' וכמ"ש אם תחנה עלי מחנה כו' בזאת אני בוטח. בזאת דוקא. משום שנאמר כי אם בזאת יתהלל המתהלל. כי מראש מקדם נסוכה סוף מעשה במחשבה תחלה כו'.

קיצור. לולי הוא בזכות קדושת השם ע"ד ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם. אם תגביה כו'. ושם הוי' כללות מ"ע ומל"ת. גם לנו גימט' אלקים וכן בשם אלקים נזכר ענין לנו היינו אלקינו. והכפל ב"פ שהי' לנו זהו ע"ד ב"פ הוי' הוא האלקים. וזהו בחי' יוהכ"פ. ופורין ויוהכ"פ הם בחד דרגא. גם י"ל קדושת השם ע"ד ישראל מקדשי שמך. והיא שעמדה לנו. בזאת יתהלל כו'.

ו אַזי עבר על נפשינו המים הזדונים. ע' במ"ש בתלים סי' ס"ה ח' ע"פ משביח שאון ימים שאון גליהם. והם הנק' המים הזדונים כמ"ש בזח"א פ' נח דס"ג סע"ב וע' בזהר פ' שמות ד"ה סע"ב. ע"פ אשריכם זורעי על כל מים. ועמ"ש בסידור בד"ה שמח תשמח רעים האהובים בענין השקט גלי הים ומ"ש בת"א פ' נח ע"פ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. וזהו שלא נתננו טרף לשיניהם היינו אף ששרשן ממדות דתהו שהם גבורות חזקות אעפ"כ שלא נתננו כו' וזהו לולי ה' שהי' לנו בחי' ואוהב את יעקב כו'.

אור התורה בראשית ח"א רכד, א ואילך

י

והנה עד"ז בעבודה בענין רבות מחשבות דנה"ב הטורדים את נה"א הנה אחר הבירור ותרם התיבה כו' זהו ענין ט"ו ווי"ן דאמת ויציב שהם נגד ט"ו שיר המעלות ט"ו שבחים דישתבח שהם המשכת בחי' י"ה לבחי' הנפש אלקית וכענין שלהבת יה הנז' לעיל.

אוה"ת בראשית ח"ג תרי, א

יא

ויאמר יעקב אלקי אבי אברהם כו' עמ"ש ע"פ לולי אלקי אבי אברהם כו' כל מקום שנאמר לולי אינו אלא בזכות אבות, וזהו לולי ה' שהי' לנו יאמר נא ישראל כו' ופי' לולי זהו המשכה מבחי' בכל צרתם לו צר והכתיב ולא וכן ולו נתכנו עלילות, הרי ע"י זכות אבות נמשך מבחי' האלף דא"א בהוא"ו דז"א ועי"ז נמתקין הדינים, וע' בלק"ת בשה"ש סד"ה קול דודי בפי' מדלג על ההרים כו' בזכות האבות הנק' הרים כו'.

אוה"ת בראשית ח"ה תתעג, ב

יב

ועד"ז יובן ענין יגמה"ר המאירים בר"ח אלול דהנה ענין ב' ווי"ן הנ"ל הוא"ו שבו"ק דז"א הוא וא"ו ממש והוא"ו דע"ק אפ"ל ע"ד שארז"ל ע"פ בכל צרתם לא צר דהאלף דלא משמשת כמו וא"ו דהיינו לו צר שהרי נא' אח"כ ומלאך פניו הושיעם כדאיתא בגמ' ספ"ה דסוטה ועיין מזה בזהר ס"ס וירא דק"כ ע"ב וזהו ענין אלול שהוא לו לא ע"ד כי אל דעות הוי' ולא נתכנו עלילות והקרי ולו. והיינו כנ"ל, ועמ"ש מזה ע"פ לולי ה' שהי' לנו כו', לולא האמנתי לראות, לולא הוא אותיות אלול, וכן תמונת האלף הוא וא"ו ושני יודין ופי' בפרדס שער האותיות דהוא"ו זהו כתר ושני היודין הוא חו"ב הרי הוא"ו דאלף הוא כתר וזהו ענין לא צר דהו"ל כמו לו כי האלף הוא בכתר וזהו ענין יג"מ הרחמים ב' ווי"ן הנעל והכולל כו', ועמ"ש"ל בענין וא"ו רבתי שבתיבת גחון, וי"ל ג"כ גחון גימט' אלול כו', בספר א' הנק' אור החכ' ראיתי אלול גימט' בינה היינו תשובה כו' וזהו הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא שושנים בהלכות כי ע"י שוטה סדרי משנה ממשיכים ג"כ הוא"ו עילאה שזהו ענין י"ג מדות ההחמים כו'.

אוה"ת דברים ח"ב ע' תשו

יג

את ה' האמרת היום.

א) בבחיי פ' תרומה בפ' אבני שהם ואבני מלואי דק"ח ב' ויש לך לדעת כי כלל הדברי שבפ' זו הן ט"ו כו' כדי לרמוז מ"ש כי בי"ה הוי' צור עולמי כו' כנגדן תקנו חכמי האמת בישתבח ט"ו שבחי כו' ט"ו שבחי באמורי"צ כו' וכנגדן מצינו ט"ו תיבות בפ' את ד' האמרת היום וכנגדן ט"ו תיבות בברכת כהנים עכ"ל וכן בפ' אחרי ה' אלקיכם תלכו יש ט"ו תיבין י"ה וששה עניני' תלכו תראו כו' עד תדבקון ו' הרי יה"ו, וי"ל זהו ג"כ ענין ואתחנן גימטרי' תקט"ו היינו ט"ו פ' ת"ק בז' רקיעי ע"ש בבחי ועמ"ש ע"פ כי בי"ה ד' צור עולמי ובזח"ב תרומה קס"ה ב' ע"פ סלו לרוכב בערבות בי"ה שמו דמפרש שם על כתר ע"ק שע"י שם י"ה שהוא חו"ב הוא רוכב בערבות היינו ז"א כו' וזהו ע"ד שהאבות שהן חג"ת דאצי' הן הן המרכבה עמוש מזה בת"א יתרו ד"ה ענין האבות הן הן המרכבה שהן מקשרין ומחברי' חו"ב הנק' או"א לאא"ס ב"ה וזהו סלו לרוכב כו' בי"ה שמו וזהו ג"כ מ"ש במד"ר ס"פ ויצא פע"ד ע"פ גנובתי יום ותדד שנתי מה הי' אומר ריב"ל אומר ט"ו שיו המעלות שבס' תהלי' הי' אומר הה"ד לולי ד' שהי' לנו יאמר נא ישראל דהיינו כדי להמשיך בחי י"ה שהם המוחי לז"א וכמ"ש ע"פ הללויה הללי נפשי כו' וה"ע שיהי' השם שלם בלק"ת ד"ה ראה אנכי נותן וגם לחבר הכתר באו"א כנ"ל ולכן הי' אומר דוקא ט"ו שיר המעלו' ועד"ז יש ט"ו תבין בפ' את ד' האמרת היום להמשיך המוחי בז"א כו' ועמ"ש ע"פ כי יעקב בחר לו י"ה וזה"ע שיהי' השם שלם, פי' לולי י"ל ע"ד אני לדודי וזהו לו ועי"ז דודי לי, ובמ"א נת' פי' לולי ע"ד ולא נתכנו עלילות ולו קרי ע' אדר"ז דרצ"ב סע"ב דקאי על ע"ק וז"א וכן ענין לא צר והקרי לו בזהר וירא דק"כ ב' וזהו ג"כ ענין לולא התחברות ז"א בע"ק ואף שנאמר לולי ביו"ד הו"ל כמו לולא כי לי זהו ג"כ בכתר או בבינה כמ"ש בלק"ת דיה וארשתיך לי וזהו כ"מ שנאמ' לי אינו אלא בוכות אבות שהן מרכבתא עילאה לחבר או"א בכתר ולכן בענין לולי ד' שהי' לנו יאמר נא ישראל נאמ' ט"ו שיר המעלות שע"י שם י"ה זהו המשכת ע"ק בז"א כו', והנה לולא האמנתי לולא אותיות אלול שאז מארי' יגמדה"ר מבחי' כי אל דעות כו'.

קיצור את ד' האמרת יש ט"ו תיבין בפ' דוגמת ט"ו שיר המעלות שאמר יעקב ולכן כי יעקב בחר לו י"ה, סולו לרוכב בערבות בי"ה שמו, כי בי"ה ה' צור עולמי, ואתחנן ט"ו פ' ת"ק הללו י"ה ופי' לולי ה' כו' יאמר נא ישראל כו', וע' בזהר בשלח דנ"ז ע"פ עזי וזמרת י"ה ויהי לי לישועה שהישועה נמשך מש' י"ה לפי שהוא בחי' תרדל"מ וע' בסידור ע"פ הללויה ובלק"ת פ'

תבא בהביאור ע"פ היום הזה דמעלת המוחי' חו"ב הוא מפני שבהם מלובש
אא"ס וע' בהביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני' בענין יחוד או"א כו'.

אוה"ת דברים ח"ב ע' תתרנז

יד

כג ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו. ע' במדרש אסתר
ע"פ ויבז בעיניו כו' אני לא יכלת. עיין במד"ר פ' תשא פמ"ג
דקנ"ז סע"ד ע"פ ויחל משה את פני ה' אלקיו ורבנו אמרי מהו ויחל שעשה את
המר מתוק כו' ע' זח"א בהקדמה דף ד' ע"א ענין מהפך חשוכא לנהורא וטעמין
מרירו למיתקא ופי' מהפך חשוכא לנהורא נתבאר בלק"ת בד"ה ואתחנן אל
הוי'. וזהו ג"כ ענין כי נר מצוה ותורה אור. המאירה לנר הוי' נשמת אדם.
כמ"ש בת"א בד"ה רני ושמחי הראשון. וענין וטעמין מרירו למיתקא זהו ענין
שמחים ביסורים שעליהם נאמר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו ע"ד מוציא
חמה מנרתיקה והו"ע ודרך חיים תוכחת מוסר דהיינו בחינה שלמעלה מנר
מצוה ותורה אור כי נר מצוה זהו מל' ותורה אור היינו ז"א כמ"ש בזח"ב
תרומה קס"ו ב'. אבל ודרך חיים היינו בחי' בינה הנק' עוה"ב לפי שבה התגלות
עתיק וזהו"ע כי עמך מקור חיים וה"ע י"ה כי ביו"ד שהוא חכמה נברא עוה"ב
שהוא ה"א עילאה ע' בד"ה לך לך וכד"ה רני ושמחי הראשון ואיך יבא לשמוח
ביסורים עיין סש"ב ר"פ כ"ו ע"פ אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה. ובאג"ה סי' י"א
ד"ה להשכילך בינה. ובסי' כ"ב בענין אם רחץ ה' את צואת בנות ציון כו'
ובלק"ת פ' חקת בד"ה ויעש משה נחש נחשת וע"ש דנחום איש גמ זו ה' יכול
עי"ז להפך גם למטה המר למתוק. וכ"ש בשגם זה משה שהי' יכול להפך
מדה"ד למדה"ר. וזהו ויחל משה שעשה את המר מתוק. את פני ה' אלקיו ע"י
שהמשיך הארת פנים דע"ק בז"א. כמ"ש בזח"ג ויקרא דט"ו ע"א בענין ישר יחזו
פנימו. ובאד"ר דקל"ח א' כמה חילא דמשה כו'. וזהו עמד בפרץ לפניו. לפניו
דוקא שהמשיך מפנים דע"ק לפנים דז"א וזהו ענין בפרץ ע"ד שהמלך פורץ לו
דרך. וכענין נפרצה לו פרצה עלה הפורץ. מעין העוה"ב. וכמו גבי אלה תולדות
פרץ נאמר תולדות מלא בשני ווי"ן כמ"ש מזה במד"ר פ' בראשית פי"ב. ולכן
פרץ גימט' ש"ע נהורין. ופי' לולי זהו כמ"ש במד"ר ס"פ ויצא כ"מ שנאמר לולי
אינו אלא בזכות אבות ועמ"ש לקמן סי' קכ"ה ע"פ לולי ה' שהי' לנו בקום עלינו
אדם כו' וזהו הק"ו אני לא יכולתי מדה"ד שלמעלה מפני שיש בכחם לעורר
מע"ק ששם לית שמאלה ומשם נמשך הושיעה ימינך וענני ק"ו להבדיל כו' המן
שהוא מסיני הדין סוספיתא דדהבא כו'. ובענין לולי עמ"ש בענין דבר גדול
מעשה מרכבה דבר קטן הויות דאביי ורבא ובענין יפה שיחתן של עבדי בתי
אבות מתורתן של בנים. ומזה יובן ענין לולי שהוא בזכות אבות.

אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' תטו

טו

ענין ב' לשון קיום ותגזר אומר ויקם לך איוב כ"ב כ"ח, קיימיני כדברך תלים קי"ט, מי הקים כל אפסי ארץ משלי למד ד' הוא מענין הראשון, ועד"ז עד שקמתי דבורה ועמ"ש בד"ה לבאר ענין המסעות ספ"א מענין קומה הוי', ובד"ה ויושט המלך לאסתר בענין ותקם אסתר, ובד"ה כי אברהם לא ידענו בענין כי נפלתי קמתי, ובד"ה כי ההרים ימושו בענין ולא תוסיף קום, וסד"ה יחיינו מיומים בענין יקימנו ונחיה לפניו, ובד"ה והתהלכתי בתוכם בפי' קוממיות, ובבה"ז פ' שופטים בענין ע"פ שנים עדים יקום דבר, ובענין והקימתי את בריתי בפי' נח גבי קשת ובשאר דוכתי. ועד"ז יובן ענין מהחל חרמש בקמה, היינו בקמה דנה"ב שהיא קומה יש ודבר, כענין ויקומו לפני משה בפי' קרח, בקום עלינו אדם תלים קכ"ד, בקום רשעים יסתר אדם משלי כ"ח כ"ח, וצ"ל חרמש בקמה כמ"ש בד"ה וידבר דעשה"ד פ"ה ועמ"ש ע"פ מאמר הזהר ר"פ ויצא ע"פ קומה* ה' למנוחתך, ובפרדס ערך קומה ז"ל הקומה הוא משך השדרה מהצואר הרמוז בבינה כדפי' בערכו והוא נק' קומה עד סוף היריכים עם כל משך היסוד נק' קומה בת"ת וצדיק עם הקשרים למעלה בבינה ורדתם למטה עד המל' כו' עכ"ל, ועמ"ש האריז"ל ע"פ מנחל בדרך ישתה ע"כ ירים ראש ומ"ש במ"א ע"פ אז יאמרו בגוים הגדיל הוי' כו' ועמ"ש בת"א בד"ה וארא אל אברהם בענין שהגלות נק' עיבור כו' וע' זח"ב קפ"ג בענין עלמא דדכורא בעמידה, ובאשה קראו מושב כו', א"כ הקימה ע"ד כאיש גבורתו.

ספר החקירה פד, ב ואילך

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

טז

ועמ"ש מענין חכמות בחוץ תרונה בתו"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת, ופי' תרונה לפי שכל העליות הוא ע"י השיר כנודע מענין יוצאין בשיר כו', וזהו ענין שיר המעלות לשון עליי' הוא ע"י השיר ולכן יש ט"ו שיר המעלות שהיו אומרים בעת שהיו מביאים מים מן המעיין לנסך ע"ג המזבח כו' שהוא ע"ד עליות מים תחתונים לשרשן ומקורן כו' שזהו ע"י השיר (ועמ"ש ע"פ כמים הפנים לפנים כו', שכמו"כ ניסוך המים הי' להמשיך בחי' כמים הפנים כו', וזהו ושאתם מים בששון) ועמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו בפי' בורא קדושים כו' שיש הרבה בחי' חכמה זו למעלה מזו חכ' דאצי' חכ' סתימאה חכ' דעקודים כו'.

סה"מ תרכ"ז ע' רמד

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב**יז**

וזהו חכמות בחוץ תרונה שהוא בחי' שיר וכל העליות הוא בשיר וכמ"ש כל בעלי השיר יוצאים בשיר ונמשכים בשיר שקאי על עולמות המלאכים וכמו שאמר דוד שיר המעלות שהמעלות הוא בשיר וזהו תרונה והיינו שח"ע כמו שהוא בהתכללות ח"ת נעשה בהם בחי' העלאה דהנה אפי' בחי' ח"ע הוא בחי' חכ' דא"ק כו' וזה יהי' לע"ל ביום שכולו שבת כו'.

סה"מ תרנ"ח ע' רמז

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ**יח**

דהנה ידוע דדרגא דדוד הוא בחינת מל', ומעלות דוד הוא עליית המל', ושיר המעלות, כי כל עלי' ועלי' הוא ע"י שיר וזמרה, דשיר פירושו עיגול, כמאמר (שבת פ"ה משנה א') וכל בעלי השיר יוצאים בשיר ונמשכים בשיר, וכן בענין הזמרה הרי השיר מעורר ומגלה כל הכחות כאחד, וזהו שיר המעלות דכל עלי' הוא ע"י שיר וזמרה, והיינו דעליית המל' הוא ע"י שבת אחים, שהוא קירוב והתאחדות הנשמות השייכים זל"ז.

ד"ה שיר המעלות תרצ"ב

כ"ק הרה"ג והרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק**יט**

הנה שיר הוא מצד הגבורות והוא העלאה מלמטה למעלה, כמו הלויים שהם בחי' גבורות שהיו משוררים (השור"ן גי' ב"פ מנצפ"ך ע"ה) הוא העלאת הגבורות במל' מלמטה למעלה דרך קו האמצעי שלה. היינו שעולים הגבורות מיסודה לתפארתה ומתפארתה לדעתה ומדעתה לכתרה, שע"י נגדלים תפארתה דעתה וכתרה בהג' חצאי כ"ד שמגוף הת"ת דז"א, ונכנס הרביעי האחרון דהחצי שליש אור דת"ת בכתר מל', זהו שמשבחת למלכא עלאה הוא לת"ת דז"ט בכדי שיתגדלו תפארתה דעתה וכתרה בהג' חצאי כ"ד דת"ת ויכנס בכתרה הרביעי דחצי שליש אור דת"ת.

לקלו"י הערות לזהר ח"ב ע' שכד ואילך

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

כ

התחלת מזמור קכ"ד היא: „לולי הוי' שהי' לנו גוי“, ובפסוק שלאח“ז כופל עוד הפעם – „לולי הוי' שהי' לנו גוי“.

והנה, מבואר ברשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור עה"פ) שמ"ש „לולי ביו"ד הנה זהו כמו לולא באל"ף“, כי „לולא“ (באל"ף) „זהו חיבור עתיקא קדישא (אל"ף) בז"א (וא"ו)“, שזהו גם תוכן הענין ד„לולי“ (ביו"ד) – „כי כל מקום שנאמר לי אינו זו (ענין הנצחיות), לפי שהוא מעתיקא קדישא“.

ועפ"ז מבאר שם „לולי“ (התחלת פרק קכ"ד בתהלים) קשור עם חודש אלול – מכיון ש„לולא“ (שזהו אותו הענין ד„לולי“) הוא אותיות אלול*.

ובהמשך הענין שם (ריש ע' תצ) מבואר עוד פירוש ב„לולי“ – שענין „לי“ (ביו"ד) הוא „ע"י לו“ (בוא"ו), היינו, שענין „לי“ בא לאחר „לו“, ודרגתו (ד„לי“) אינו כדרגת „לא“ דאלול,

כלומר: לפי פירוש הראשון ש„לולי“ הוא כמו „לולא“ (ר"ת אני לדודי ודודי לי) – ענין „לי“ הוא בדרגת „לו“, אתעדל"ע שבערך האתעדל"ת (מעוררת אותה – אלול, ובאה על ידה – לול), משא"כ לפי הב' (יו"ד למע' מאל"ף) אתעדל"ע הבאה לאחרי האתעדל"ע שבאה ע"י והיא בערך האתעדל"ת.

ועפ"ז אולי י"ל יתרה מזה – דלפי השני „לו“ שבלולי – הוא ע"ד הוי' שנעשה אלקים, ועפ"ז „לולי“ – היינו: „לו“ – אתעדל"ע הנמשכת ע"י אתעדל"ת, ולאח"ז – „לי“, אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ע הנמשכת ע"י אתעדל"ת.

[וזהו מה שמסיים ביהל אור שם ש„לולי“ הוא ע"ד „דודי לי ואני לו“ – מכיון שבשניהם מדובר אודות אתעדל"ע שאינה בערך עבודת האדם: ב„לולי“ – „לי“, בחי' אתעדל"ע שאין אתעדל"ת מגעת שם, וב„דודי לי ואני לו“ – בחי' אתעדל"ע שלפני אתעדל"ת].

ויש להוסיף בסגנון אחר קצת:

סדר האותיות דתיבת „לולי“: אות ל' קאי על האדם (לי), וללמ"ד זה מצטרף ונמשך (אתדל"ע) עתיקא ונעשה (הוי' לי לאלקים, הוי' הוא האלקים) – ז"א (כללות סדר ההשתלשלות, כנגד ששת ימי בראשית), בחי' אתעדל"ע הנמשכת ע"י אתעדל"ת, ואז נעשה האדם (אות ל' הב') „אתר שלים“ ומקבל הו"ד – עתיקא קדישא – אתדל"ע הג'.

משיחת אור לכ' מרחשון ה'תשד"מ (מוגה)

(*) להעיר מתורת אדה"צ עה"פ כי לולא התמהמנו (נדפס בקובץ מכתבים לתהלים ע' 204. אגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ד ס"ע קלא"ב).

כא*

א. כבר דובר גם אשתקד¹, שבכל יום הולדת מיתוספת בפשטות עוד שנה,

וכפי שמסרו רבותינו נשיאינו, עד לאדמו"ר הזקן² והמגיד והבעש"ט³ – זה קשור גם עם הקאפיטל (מזמור) בתהילים המתאים למספר שנותיו, שזה משתנה משנה לשנה, וכמדובר אשתקד בארוכה (כ' חשון תשמ"ג), שאז נעשה המזמור של בעל יום ההולדת מזמור קכ"ג שבתהילים.

וכמובן גם מהחלום, כפי שכבר נרשם ע"י נשיא דורנו⁴, ששמע מאמר מבעל יום ההולדת שהחל על פסוק במזמור תהילים שהי' מתאים למספר שנותיו כפי שהי' כבר בעולם האמת, כמבואר בארוכה, וכבר מדובר בזה בארוכה⁵.

ב. ועפ"ז, בכ' מרחשון שנה זו מתחיל אמירתו ולימודו במזמור תהילים קכ"ד.

ומכיון ש"גופא בתר רישא אזיל"⁶ (כמדובר לעיל) – על כל אחד ללמוד מזה, ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט⁷ שמכל דבר יש ללמוד הוראה בעבודת ה'.

ובזה אינו עיקר כל כך – ואסור – להגביל את עצמו, שלא יעסוק כלל בהתבוננות מה אפשר ללמוד מזה מלבד אם הוא בטוח שיכוון לאמת לאמיתו – שהרי הוראת רבותינו נשיאינו אינה כן⁸, מכיון שרוצה למצוא תוספת הוראה והצלחה בעבודתו, כיצד לשמש את קונו⁹.

ועד"ז גם בנוגע למזמור זה, וגם עם ההדגשה כיצד זה קשור לחודש חשון, הבא אחרי חודש תשרי, ואלול הקודם לו; שהרי אלול הוא ההתחלה של תשרי, שלכן אלול ר"ת "אניסי לדודי ודודי לי"¹⁰, והסופי תיבות הוא ד'

(*) תוכן מס"ג הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ונדפס לעיל באות שלפנ"ז.

(1) שיחת ש"פ וירא תשמ"ג.

(2) מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמא.

(3) אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"י ע' נג. רשימה שבהערה הבאה. וראה גם אגרות-קודש שם

ח"א ע' לא.

(4) הוספות לסה"מ פר"ת ע' שנו. אגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ח"ה ס"ע טז-יז.

(5) לקו"ש ח"ה ע' 103-4. ח"ב ע' 400 ואילך. ובכ"מ.

(6) עירובין מא, א.

(7) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סקכ"ז (קא, ב) ואילך. ובכ"מ.

(8) ראה הוספה לקונטרס עץ החיים ע' 87 ואילך. אגרות-קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"ב ע' תשכ.

(9) ראה משנה וברייתא סוף קידושין.

קכד, א – שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמרנא ישראל 15

יו"ד'ין, שזה כולל את עשרת ימי התשובה דתשרי¹², ובכלל אלול הוא חודש ההכנה לתשרי, וע"ד מה שנאמר¹³ "מי שטרח בערב כו" הנה אח"כ "יאכל" בהגיע הזמן המיועד – עד"ז הוא באלול בערך לתשרי, כמזכר ומבואר בכמה מקומות.

ג. התחלת המזמור היא: "לולי הוי' שהי' לנו יאמר נא ישראל", ואח"כ חוזר עוד פעם "לולי הוי' שהי' לנו בקום עלינו אדם".

וכשמחפשים אצל רבותינו נשיאינו את הביאור בזה – מוצאים שזה כבר נדפס באור התורה להצ"צ, ב"יהל אור" על ספר תהילים, על הקאפיטל במקומו ועל הכתובים במקומם¹⁴, ששם מתעכב על "לולי הוי' שהי' לנו", והקושיא נדפסת באריכות, ונאמר (נחזור) עכ"פ את הנקודה:

כאשר נאמר "לולי", זה מזכיר מיד שיש לזה שייכות לאלול¹⁵, אלא ששם (ב"אלול") הוא "לא" בא' ו"לו" בו', וכאן (ב"לולי") הוא ג"כ "לו" בו', ואח"כ "לי" ביו"ד (במקום א').

אבל בזה הפירוש הוא אותו דבר, וכמ"ש בהתחלת הביאור שם ש"לולי" ביו"ד הוא ע"ד "לולא" בא', ומבואר שלא' יש שייכות לדרגא שלמעלה מו', מסדר ההשתלשלות – לעתיקא, וכמו כן "כל מקום שנאמר לי (עם ל' ויו"ד, ל"י) אינו זו לעולם"¹⁶, שזהו מצד עתיקא, שהוא עולם תמידי שאין בו שינוי¹⁷.

ואח"כ מבאר¹⁸ ג"כ כיצד זהו למעלה מ"לולא" בא', כי "לולא" (בא') הוא "אני לדודי ודודי לי", וב"לולי" (ביו"ד) יש את ה"דודי לי" – ל"י, ו"ואני לו"י¹⁹ – ל"ו; וכאן מיתוסף שההתחלה היא מל"י, שזה קשור עם "דודי לי", ואח"כ בא הל"ו, שזה קשור עם ו' – סדר ההשתלשלות, ששת ימי בראשית, שזהו עבודת האדם.

(10) שה"ש ו, ג.

(11) ראה אבודרהם סדר תפלת ר"ה ופירושה פ"א. ראשית חכמה שער התשובה פ"ד (קט, ב). פ"ח שער (כד) ר"ה פ"א. שעה"פ להאריז"ל עה"פ. ב"ח לטווא"ח הל' ר"ה סתקפ"א ד"ה והעבירו. ועוד – נסמן בסה"מ דרושי חתונה ע' ריח הערה 67.

(12) ראשית חכמה שם (קטו, א). ב"ח שם. אוה"ת פ' ראה ע' תשפא. שה"ש כרך ב ריש ע' תקמו. סה"מ תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ע' שכה. עת"ר ע' רלב. ובכ"מ.

(13) ע"ז ג, סע"א.

(14) ע' תפט.

(15) ראה גם אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ס"ע קלא-ב.

(16) ויק"ר פ"ב, ב. מדרש שמואל פי"ט.

(17) ראה לקו"ת במדבר ט, ג"ד (צויין באוה"ת לתהלים שם).

(18) ע' תצ.

(19) שה"ש ב, טז.

והיינו, דלאחר שבאים מהענין שהי' בתשרי, שפעלו את כל הענינים הנפעלים מצד אתערותא דלתתא שקודמת לאתערותא דלעילא (שלכן "אלול" מתחיל מ"אני לדודי" ורק אח"כ בא ה"דודי ליי")²⁰ – באים אח"כ לאתערותא דלעילא שלמעלה מהאתערותא דלעילא הבאה ע"י אתערותא דלתתא²¹, שאז נעשה תחילה הל"י, והיו"ד קשור עם "אינו זו לעולם", עתיקא קדישא, ואח"כ זה נמשך בל' כפי שנמשך בו'.

וזהו ה"לולי" ביו"ד שכתוב בקאפיטל זה דשנה זו, והקשור (כאמור) עם חשון, שאז באה בפועל האתערותא דלעילא שלמעלה מאתערותא דלעילא שע"י אתערותא דלתתא – שזה כבר מתגלה כאן, אבל בחודש תשרי זה "ארוז" ("פארפאקט") לגמרי, ובחודש חשון מתחילים "לפרוק את החבילות" ("פאנאנדערפאקן די פעקלער") ולהניחם על המדפים ולהשתמש בהם²².

ד. ובוזה מבאר ג"כ באוה"ת על תהילים ("יהל אור")¹⁸, שמה שנאמר "לולי הוי' שהי' לנו", ש"לנו" הוא בגימטריא (שם) "אלקים", היינו שהוי' נמשך ונעשה בשם אלקים ("הוי' הי' לנו").

וכאן הוא לא רק הענין דגימטריא, אלא כפי שמסביר ג"כ, שמצינו דבר שצריך ביאור: בשמות הקדושים בכלל, לא שייך לייחד את שם הוי' ל"לנו"; כשמגיע לשם אלקים אומרים "אלקינו", "אלקיכם", "אלקי" וכו', דוקא שם אלקים הוא "לנו", משא"כ בשם הוי'. ועפ"ז – כיצד "הוי'" יכול להיות "לנו"?

והביאור הוא בזה גופא – שזה יכול להיות דוקא כאשר ישנו צמצום ע"י מדת הגבורה, שזהו הענין דשם אלקים, מדת הצמצום והגבורה²³, ובמילא זה יכול להיעשות אח"כ "לנו".

וכאמור, עפ"ז אין זה רק ענין שהוא באותה גימטריא, אלא זהו גם התוכן, שכאשר יש את שם אלקים – נעשה אח"כ "אלקים" באופן ד"לנו", ואומרים "אלקינו", ועד "אלקי" לשון יחיד, וכאן נאמר שמיהו זה ("ווער איז דאס") – אין זה שאלקים מצד עצמו נעשה כן, אלא "הוי'" נעשה "לנו".

ובדוגמת כפי שאומרים ביום הכיפורים (ובפרט) בתפילת נעילה בסיימה "הוי' הוא האלקים", ששם ממשיכים מהדרגות הכי עליונות וזה נעשה "אלקים"

(20) ראה לקו"ת פ' ראה לב, א. ובכ"מ.

(21) ראה לקו"ת שה"ש כד, א"ב. ובכ"מ.

(22) ראה שיחות: שמע"צ תש"ז (הובא ונת' באגרות יקודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ח"ד ע' יח

יט); ליל א' דחה"ש תש"ח (סה"מ תש"ט ע' 173).

(23) פרש"י בראשית א, א (ד"ה ברא אלקים). וראה ספר הליקוטים – דא"ח צ"צ ערך הוי' ואלקים ע'

רל ואילך. שם ע' רמ ואילך (ועוד). וש"נ.

קכד, א – שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמרנא ישראל 17

ע"י הצמצום²⁴ – דאין זה שממשיכים את שם אלקים בצמצום, אלא ממשיכים את שם הוי' ע"י הצמצום, ו"הוי'" נעשה "לנו" (שזהו הפירוש הפשוט ב"הוי' הי' לנו" – ש"הוי'" נעשה "לנו").

ובזה נאמר שתי פעמים "לולי הוי' שהי' לנו" (מיד באותו קאפיטל), שזהו בדוגמת מה שנאמר שתי פעמים "הוי' הוא האלקים" בנוגע לאליהו הנביא²⁵, כאשר הי' צריך לפעול את ענין התשובה, הקשור עם "אנכי אנכי"²⁶ שתי פעמים – בהר הכרמל, ששם זה נעשה שתי פעמים, לא כבהר סיני ששם הי' "אנכי"²⁷ פעם אחת בלבד²⁸ (כמבואר בארוכה בדרושים²⁹).

ה. וזוהי גם ההוראה והנתינת כח:

נוסף לזה שישנו ענין הגלות (לכאורה) כדי שתהי' אח"כ העלי', הנה כבר בזמן הגלות, שאז הוא בחי' "אלקים" והסתר והעלם, אומר הקאפיטל (המזמור) בתהילים ש(כאמור) מתחילה אמירתו ב"רישא", ו"גופא בתר רישא אזיל", שיש לדעת שזהו ענין של "לולי", ו"לולי" דוקא ביו"ד;

הן אמת שעשו קודם את הל"ו, שאת זה פעלו בתשרי, ועוד לפני זה באלול – אבל אח"כ באים לל"י, מעתיקא, ומשם ממשיכים ש"הוי' הי' לנו", שאז "יאמר נא ישראל", וגם בנוגע לבני אדם, עם הפירושים שבדבר, כמובן מהאמור אחרי ענינים אלו כפי שכבר נדפס בתהילים, כאמור.

ו. ויהי רצון, שבקרוב ממש, מכיון שבאים כבר מחודש תשרי, וגם בחשון הי' כבר הענין ד"קיימא סיהרא באשלמותא"³⁰, ואח"כ באה גם ההכנה לחודש כסלו, המתחילה מיד אחרי "קיימא סיהרא באשלמותא", ע"י "ונפקדת כי יפקד מושבך"³¹, שנעשה "יפקד מושבך", הולך ומוסיף בביטול,

עד שהוא נעשה הכלי, כאמור לעיל, שיהי' הביטול בשלימות מיד, ונגאלים מיד, ונעשה הענין דחנוכת בית המקדש השלישי, כאמור ומוזכר כמה פעמים מה שנאמר בילקוט שמעוני³² שזהו עוד בחודש חשון –

(24) ראה גם לקו"ת שבת שובה סה, ריש ע"ד (ממ"ח סוף מס' יומא).

(25) מלכים-א יח, לט.

(26) ישעי' מג, כה.

(27) יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו.

(28) ראה יל"ש (הובא בפרש"י) ס' שופטים ה, ג (רמז מז).

(29) לקו"ת שם, ג. ובכ"מ.

(30) ראה זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א. ח"ג מ, ב. ועוד. וראה שמו"ר פט"ו, כו.

(31) שמואל-א כ, יח. וראה מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' תקלד. אוה"ת בראשית י, סע"א ואילך.

ברכה ע' א'תתצב. סה"מ עת"ר ע' סב. שם ס"ע סח ואילך. ובכ"מ.

(32) מלכים רמז קפד.

שכן יהי' בפועל ולמטה מעשרה טפחים, ובעגלא דידן, בנין בית המקדש הנצחי³³ באופן ד"מקדש אדני כוננו ידיך"³⁴, בהר הבית, ובירושלים עיר הקודש, ובארצנו הקדושה, במהרה בימינו ממש.

משיחת אור לכי מרחשון ה'תשד"מ³⁵

(33) ראה זהר ח"א כח, א. ח"ג רכא, א.

(34) בשלח טו, יז ובפרש"י.

(35) הנחה בלתי מוגה.

כב

עפ"ז יש לבאר גם המשך דברי המדרש – "ומה הי' אומר (כל כ' שנה שלא שכב בביתו של לבן), ט"ו שיר המעלות שבספר תהלים .. שיר המעלות לדוד לולי ה' שהי' לנו יאמר נא ישראל¹, ישראל סבא":

לכאורה אינה מובנת שאלת המדרש "ומה הי' אומר" (מה עשה יעקב בלילות שלא שכב בבית לבן) – הרי הי' עסוק בשמירת צאן לבן?

אלא – כאמור – שבשביל שמירת צאן לבן בודאי לא הי' יעקב מוסר נפשו שלא לשכב כל כ' שנה, כי אם, בשביל בירור ניצוצות הקדושה שבבית לבן.

ועל זה שואל המדרש "מה הי' אומר" – באיזה כח פעל יעקב את עבודת הבירורים, שלא זו בלבד שהענינים התחתונים של לבן הארמי לא פעלו ירידה אצלו, אלא אדרבה, שהעלה אותם לקדושה?

והמענה לזה – "ט"ו שיר המעלות שבספר תהלים .. לולי ה' שהי' לנו גו" – בכחו של הקב"ה, כולל גם "שיר המעלות גו' מאין יבוא עזרי", שהרגיש שבכחות עצמו ("מיט אייגענע כחות") אי אפשר לפעול מאומה, ורק "מאין" – שמורה על ביטולו לגמרי – "יבוא עזרי"², "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ"³, שנמשך לו העזר של הקב"ה בעבודת הבירורים, שמגלה בעבודתו שהקב"ה הוא בעה"ב לא רק בעניני שמים, אלא גם בעניני ארץ, בענינים התחתונים של חרן ("חרון אף של מקום בעולם"⁶), בעולמו של לבן הארמי.

(1) ב"ר פרשתנו פצ"ג, ו.

(2) שם, ז.

(3) פרשתנו מד, לב ובפרש"י.

(4) ראה תו"א פרשתנו מד, א. ושם ר"פ ויחי. ובכ"מ.

(5) בהבא לקמן – ראה "פתח דבר" ל"מאמר" שי"ל "בקשר עם סיום אמירת קדיש" (סה"מ תשי"א

ע' 158). וש"נ.

(6) ראה גם שיחת ט' טבת.

קכד, א – שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמר־נא ישראל 19

ז. והנתינת־כח לכל זה – הנהגתו "כל י"ד שנה שהי' טמון בבית עבר"
ש"לא שכב" מפני שהי' עוסק בתורה:

במשך י"ד שנה שהי' טמון בבית עבר שהוקדשו ללימוד התורה יומם
ולילה עד ש"לא שכב" – פעל יעקב בעצמו שכל מציאותו וכל עניניו, גם
עניניו הגשמיים, יהיו חדורים בקדושה ואלקות, עד שנעשה מרכבה לאלקות,
כמארז"ל "האבות הן הן המרכבה", וכמבואר בתניא⁸ ש"כל אבריהם כולם היו
קדושים ומובדלים מעניני עוה"ז, ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו
כל ימיהם".

ובכח זה הי' יכול לצאת לעבוד עבודתו כל כ' שנה שהי' בבית לבן בבירור
עניני העולם – שגם בהיותו בבית לבן "הי' אומר ט"ו שיר המעלות", "מאין
יבוא עזרי", "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ", כאמור, להחדיר אלקות גם
בעניני העולם.

ש"פ וישב תשי"א⁹

(7) שער הכוונות ענין הקדיש. פס"ח שער הקדשים. סידור האריז"ל לפני עלינו. הובא בשירי
ברכה יו"ד סו"ס שעו.

(8) ברכות ומו"ק בסופן (נח' בלקו"ש חי"ד ע' 173 ואילך).

(9) הנחה בלתי מוגה.

כג

אודות הזמן שהי' יעקב בבית לבן – איתא במדרש: "מה הי' אומר ט"ו שיר
המעלות שבספר תהלים הי' אומר, הה"ד לולי ה' שהי' לנו יאמר נא ישראל,
ישראל סבא".

וזהו הקשר המיוחד לשמחת בית השואבה – כפי ששנינו בנוגע לשמחת
בית השואבה: "חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים,
כנגד חמש עשרה שיר המעלות שבספר תהלים, שעליהם לויים עומדים בכלי
שיר ואומרים שירה" (לשמחת בית השואבה").

מעייני הישועה ס"ע 1107¹

(1) משיחת ליל ג' דחג הסוכות תשמ"ז – הנחה בלתי מוגה.

כד

הכוח לעבור את הגלות בשמחה

א. איתא במדרש¹ עה"פ² "וישכב במקום ההוא – (דרשו) רבי יהודה ור' נחמי, ר' יהודה אמר כאן שכב, אבל כל י"ד שנה שהי' טמון בבית עבר לא שכב. ור' נחמי אמר כאן שכב, אבל כל כ' שנה שעמד בביתו של לבן לא שכב³. ומה הי' אומר: ר' יהושע בן לוי אמר ט"ו שיר המעלות שבספר תהלים. מאי טעמי, שיר המעלות לדוד לולי הוי' שהי' לנו יאמר נא ישראל, ישראל סבא. ר' שמואל בר נחמן אמר כל ספר תהלים הי' אומר, מה טעם ואתה קדוש יושב תהלות ישראל⁴ – ישראל סבא".

הפירוש במדרש "ומה הי' אומר", אינו מה הי' עיסוקו של יעקב בבית לבן, שכן כתוב שהוא עבד בצאן לבן בכל כוחו, עד "ותדד שנתי מעיני", אלא מה העניק לו את הכח לעבור את הקשיים בבית לבן.

שהרי בהיותו שם הוא הי' במעמד ומצב של גלות, לאחר שעזב את בית אביו יצחק והוצרך להתעסק בצאן לבן⁵, והגיע למצב שאמר⁶ "אם לרמאות הוא בא גם אני אחיו ברמאות", בדוגמת רמאות של לבן⁷, שזוהי ירידה גדולה ממדרגתו⁸.

ועל זה מבאר המדרש שהכח שלו הי' מתפלתו ("הקול קול יעקב"⁹) ב"ט"ו שיר המעלות שבספר תהלים", או את "כל ספר התהלים".

ב. וצריך להבין, בשלמא לדעה שיעקב אמר בבית לבן את "כל ספר התהלים", מובן שהוא קיבל כח מזה, כי בהיותו שם הי' במעמד ומצב שאינו יכול ללמוד תורה בעיון (עכ"פ כפי שהי' "טמון בבית עבר"), ולכן אמירת "כל

(1) ב"ר פס"ח, יא. וראה שם פס"ד, יא.

(2) ויצא כח, יא.

(3) עפ"י מ"ש שם לא, מ.

(4) תהלים כב, ד. וראה ע"ז "תהלות מנחם" ח"א.

(5) ויצא לא, ו. ועד שלמדין הלכה למעשה מיעקב שפועל "חייב לעבוד בכל כוחו" (רמב"ם סוף הל' שכירות. טוש"ע חו"מ סו"ס שלו. שו"ע אדה"ז חו"מ הל' שאלה ושכירות ס"כ). וראה לקו"ש חכ"ה ע' 139 ואילך.

(6) להעיר ש"צאן" הוא מלשון יציאה – מחוץ, ליעקב – קדושה (תו"א ויצא כג, ג. תו"ח שם לח, ב. וישלח לט, ג ואילך).

(7) ויצא כט, יב.

(8) ראה סה"מ עת"ר ע' עג. ולהעיר מד"ה פדה בשלום תרס"ח, תש"ג.

(9) ע"ד מ"ש באברהם (לך לך יב, יא) "ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה וגו'". ראה תורת הבעש"ט בזה הובא במאור עינים ס"פ שמות.

(10) תולדות כז, כב.

ספר התהלים" שעלי' נוטלים שכר "כנגעים ואהלות"¹¹, העניקה לו כח. אבל לדעה שאמר רק "ט"ו שיר המעלות שבספר תהלים", לא מובן, מה המיוחד במזמורים אלו, שדוקא בהם בחר לומר בבית לבן?

והביאור בזה עפ"י דברי החיד"א¹² ש"ט"ו שיר המעלות אמר דוד ע"ה, כנגד ט"ו שנים שחיו האבות ביחד" (אברהם חי "מאה שנה ושבעים שנה וחמש שנים"¹³, ויצחק נולד לו כשהי' "בן מאה שנה"¹⁴, ויעקב נולד ליצחק בזמן שהי' "בן שישים שנה"¹⁵, ונמצא שביחד חיו ט"ו שנים).

ולפי זה מובן למה יעקב בחר בט"ו מזמורים אלו דוקא, על מנת לעורר (בנוסף על זכויותיו וכוחותיו) זכות אבות – אברהם ויצחק, כי מנין ט"ו מזמורים הוא כנגד ט"ו שנים שחי איתם יחד, ובכח זה יומשך לו כח וזכות לעבור את כל הקשיים שחוה בבית לבן. כפי שאמר לאחר שיצא משם¹⁶ "לולי אלקי אבי אלקי אברהם ופחד יצחק הי' לי גו".

ג. הטעם שהוצרך יעקב לזכות אבות, מובן גם ממ"ש הצמח צדק¹⁷ שהדרך לנצח במלחמת היצר נלמדת ממלחמה כפשוטה: הסדר הרגיל ב"מערכות מלחמה" הוא ש"מחלקים כל אחד החיל שלו לג' חלקים, חלק אחד באמצע . . ושתי ידות מימין ומשמאל, וכן מסדר גם הצד שכנגדו לג' חלקים כאלו, ונלחמים אלו מול אלו". היינו, שכל חלק נלחם מול חלק אחד. והצלחת המלחמה היתה (בזמן ההוא) ע"י שהעמידו ג' מחנות של צד אחד כנגד מחנה אחד של השונא, ועי"ז מתגבר בודאי עלי"י (ואח"כ עשו כן עם שאר ב' המחנות של השונא). וכמו כן במלחמה הרוחנית, בכדי לנצח את היצר הרע צריך לעורר את "כל ג' מדות דקדושה (אהבה יראה ורחמים) לעומת מדה אחת דקליפה, ועי"ז בודאי יפילו וינצחו אותה"¹⁸.

וזהו הטעם שיעקב אמר "ט"ו שיר המעלות" כנגד "ט"ו שנים שחיו האבות ביחד" (לא רק מחמת מניין "שיר המעלות" שבהתאם לט"ו שנים, אלא יתירה

11) מדרש שוחר טוב א. יל"ש תהלים רמז תריג. וראה לעיל מזמור קיג, א.

12) בפירושו "יוסף תהלות" לתהלים, מזמור קכ.

13) חיי שרה כה, ז.

14) וירא כא, ה.

15) תולדות כה, כו.

16) ויצא לא, מב. ולהעיר שהפסוק ששמנו למדין במדרש שהי' אומר "ט"ו שיר המעלות" הוא "לולי הוי' שהי' לנו יאמר נא ישראל", שהוא ע"ד הפסוק "לולי גו' אלקי אברהם גו'" (ראה רש"י לב"ר פס"ח שם).

17) נעתק ב"התמים" חוברת ג ע' ז (קכ, א).

18) בדרוש הצ"צ שם (ועד"ז בלקו"ת ואתחנן ה, א) שזהו הפירוש במ"ש (ויצא כט, ג) ונאספו כל העדרים שהם אהבה ויראה ורחמנות דקדושה, אז דייקא וגללו את האבן מעל פי הבאר.

מזו), מחמת שנכלל בו ג' מדות דקדושה, אהבה יראה ורחמים¹⁹, שבהם עבדו האבות ובכוחם יחד²⁰ יומשך לו כח לעבור את הקשיים והניסיונות.

ד. ויש להוסיף ברמז ודיוק המספר "ט"ו שיר המעלות" (שכנגד ט"ו שנים שחיו האבות ביחד) על דרך החסידות: מספר ט"ו מורה על שתי אותיות הראשונות של שם הוי' – י' ה' (בגימטריא ט"ו²¹), והרי החילוק בין י"ה לו"ה הוא, שאותיות ו"ה הם בחינת המדות (ומלכות) ואותיות י"ה הם בחינת מוחין (י' – חכמה, ה' – בינה)²².

וזהו הענין ש"ט"ו שנים חיו האבות ביחד", כי בכדי שג' מדות יהיו בהתגלות יחד²³, הי' צריך שאור המוחין (י"ה) שלמעלה מהתחלקות המדות, יאיר בתוך המדות ויפעל בהם התכללות.

ה. אולם עדיין צריך ביאור, הרי כל "ט"ו שיר המעלות שבספר תהלים נקראים "שיר", הקשור עם ענין השמחה²⁴, ועוד שמחה גלוי, וכיצד יעקב יכל לומר אותם בהיותו במעמד ומצב של גלות²⁵, במקום שנקרא "חרן" על שם "חרון אף של מקום"²⁶? אומנם מוזכר במזמור גם הענין ד"עזרי מעם ה'", אבל אופן התחלתו, שזהו עיקר ענינו, הוא ב"שיר" המבטא שמחה גלוי, ולכאורה זה לא מתאים בהיותו במעמד ומצב של גלות.

והביאור בזה, ירידתו של יעקב בבית לבן היתה בשביל עלי, כדי שיהי' "ויפרוץ האיש מאד מאד"²⁷, ועלי' זו ראה יעקב עוד בהיותו בבית לבן, ולכן כבר אז אמר "שיר המעלות"²⁸.

(19) ראה לקו"ת אמור לה, ג. ובכ"מ.

(20) בלקו"ת ואתחנן (שם) שיעקב הוא תפארת שמחבר חסד וגבורה וילכן הוא בלבדו גלל האבן מעלי פי הבאר". אבל אין סתירה מזה למ"ש בפנים, כי עיקר הניצחון הוא דוקא בשיש גם הקוין חו"ג כמו שהם בפני עצמם (ולא רק כמו שכלולים בתפארת), כדמוכח מדרוש הצ"צ הנ"ל שהתעוררות הרחמים אינו מספיק וצריך גם לאהו"ר.

(21) ראה אוה"ת ואתחנן ע' קטז "ט"ו שיר המעלות שאמר יעקב . . כדי להמשיך בחי' י"ה".

(22) אגה"ת פ"ד.

(23) ראה ספרי (ואתחנן ו, ה) "שאינן לך אהבה במקום יראה, ויראה במקום אהבה, אלא במדת הקב"ה לבד".

(24) ראה ערכין יא, א "איזו היא עבודה שבשמחה ובטוב לבב, הרי אומר זה שירה".

(25) ועד"ז אינו מובן גם לדעה הב' (ש"כל ספר התהלים הי' אומר"), שהרי ענינו של ספר תהלים הוא "זמירות ישראל". ראה פרש"י בתחילתו "בעשרה לשונות של זמר נאמר ספר זה, בניצוח בניגון במזמור כשיר וכו'".

(26) פרש"י ס"פ נח.

(27) ויצא ל, מג. וראה תו"א ותו"ת המצוינים בהערה 6.

(28) להעיר ממחז"ל (סוף מכות) שר"ע בראותו את גודל החורבן והגלות הי' משחק, ונתבאר בזה (לקו"ש ח"ט ע' 67 ואילך) שהוא משום שראה בתוקף הגלות דוקא את העילוי שבא מזה בגאולה. ולהעיר מכתבי האריז"ל שר"ע הוא גלגול (ואותיות) יעקב (ראה סדה"ד ערך ר"ע סי"א).

קכד, א – שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמרנא ישראל 23

ו. ידוע שכל ענין מתבטא בהדגשה יתירה בראשו והתחלתו, ומזה מובן גם כן בעניננו, שהעלי' הבאה על ידי הירידה בגלות, מתבטאת כבר בהתחלת "ט"ו שיר המעלות": סיום וחזרתם שיר המעלות הראשון²⁹ (ש"הכל הולך אחר החתום"³⁰), הוא "אני שלום" – כאשר אני רוצה שלום, "וכי אדבר המה למלחמה" – "המה באים להילחם בי"³¹, שזהו מצד העלם והסתרת הגלות, ובפרט ענין הניסיונות שמונעים ומעכבים מעבודת ה', ואעפ"כ אני במעמד ומצב של "שיר המעלות" – שמחה (הנ"ל).

והענין בזה, יהודי מצד עצמו צריך להיות במצב שאינו רוצה בניסיונות³², ולכן אומר "אני שלום", וכן מבקש ומתפלל "אל תביאנו . . לידי ניסיון"³³. אבל אעפ"כ מצד העילוי שנעשה ביהודי ע"י המלחמות והניסיונות, הקב"ה מסובב ש"המה באים להילחם בי": "המה" לשון רבים – עוה"ז הגשמי כו' שנקרא רשות הרבים³⁴ (לשון רבים), "להילחם בי" – ולהפריע בעבודת ה'.

ולכן כבר בתחילת המזמור אומר "שיר המעלות": שלא רק הניסיונות אינם מונעים ומחלישים מעבודת ה', אלא אדרבה הם מעוררים תוספת כח ואומץ ביתר שאת ויתר עוז, ומביאים למעמד ומצב של "שיר".

ז. כל ענין בתורה הוא הוראה נצחית³⁵, וגם הנ"ל הוא הוראה לכללות זמן הגלות, ובמיוחד בזמננו דרא דעקבתא דמשיחא: בשעה שחושבים על החושך הכפול והמכופל שבדורנו זה, ומתעוררת השאלה עפ"י תורה "מאין יבוא עזרי", אפשר ליפול במחשבת יאוש רח"ל.

על זה באה המענה הנ"ל: הירידה בגלות היא אך ורק בשביל העלי', שיהי' "יתרון האור מן החושך"³⁶, ו"יתרון החכמה מן הסכלות"³⁷, וצריך להיות "אשא עיני"³⁸ – להגבי' את העיניים ולראות את תכלית המכוון של הגלות, שהיא העלי' הגדולה בגאולה העתידה³⁹, ואז לא רק שלא יתפעלו ויתרשמו מחושך הגלות, אלא אדרבה יהיו במעמד ומצב של שמחה גלוי' – "שיר המעלות".

(29) תהלים קכ, ז.

(30) ברכות יב, א.

(31) פרש"י עה"פ.

(32) וראה סנהדרין קז, א.

(33) ברכות ס, ב (נוסח ברכות השחר).

(34) תניא ספ"ג.

(35) שם פ"ז.

(36) קהלת ב, יג.

(37) שם.

(38) תהלים קכא, א.

(39) להעיר מתנחומא ס"פ תולדות "אשא עיני אל ההרים . . זה משיח בן דוד".

(ענין השמחה בא יחד עם הבהרה, שח"ו לחשוב שמעמד ומצב של גלות מתאים ליהודי, שהרי גלות ענינה "חושך" ו"סכלות", והתורה אומרת שיהודי בגלות הוא כ"בן שגלה מעל שולחן אביו"⁴⁰). ומובן, שאם הבן רח"ל מרגיש אחרת, הרי הוא נמצא במעמד ומצב מאוד נמוך. אלא הכוונה שצריך להיות בשמחה, הוא בנוגע לכללות הכוונה שבגלות, שמטרתה היא בשביל "יתרון האור מן הסכלות", ו"יתרון לחכמה מן הסכלות").

ועי"ז (שיהודי יודע ומרגיש את הכוונה והמטרה שבגלות) מתגלה ונרגש המענה (על "מאין יבוא עזרי"⁴¹), שנמצא בתוך השאלה⁴², ש"עזרי" נמשך מבחינת "אין" – שלמעלה משמות, שכל והבנה וכו'. ו"עזרי" נמשך בגילוי בתוך סדר ההשתלשלות – "שמים וארץ" כפשוטם⁴³.

תהלות מנחם עה"פ

(40) ברכות ג, סע"א.

(41) תהלים שם.

(42) ראה לקו"ת שלח נא, א (מזח"ג קכט, א) "דבחי" אין הוא למעלה משם הוי". וראה לקו"ת שמע"צ (צ, ב) בענין מאין יבא עזרי.

(43) מלקו"ש ח"כ ע' 124 (משיחת ש"פ וירא ה'ש"מ) וראה שם ע' 402 ואילך.

א"ב – לולי ה' שהיה לנו יאמר-נא ישראל, לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

כה

ב' פירושים ב"לולי"

א. התחלת המזמור הוא: "לולי הוי' שהי' לנו גוי", ובפסוק שלאחרי זה כופל עוד הפעם: "לולי הוי' שהי' לנו בקום עלינו גוי".

ומבאר הצמח צדק² ש"לולי – ביו"ד הנה זהו כמו לולא באל"ף, ש"זהו

(1) ראה פרש"י בשלח טו, ו טעם כפל הלשון עפ"י פשט הענין.

(2) אוה"ת לתהלים (יהל אור) ע' תפט.

חיבור עתיקא קדישא (אל"ף) בז"א (וא"ו). וזהו גם תוכן הענין ד"לולי" (ביו"ד) – "כי כל מקום שנאמר לי אינו זו (ענין הנצחיות³) לפי שהוא מעתיקא קדישא".

ועפ"ז מבאר שם, ש"לולי" (במזמור כאז) קשור עם חודש אלול, כי אלול הוא אותיות "לולא" (שבדוגמת "לולי").

ב. ובהמשך הענין שם⁴, מביא עוד פירוש ב"לולי" – שענין "לי" ביו"ד אינו כבחינת "לא" ד"לולא", אלא שבאים איליו "על ידי לו" (בוא"ו).

כלומר, לפי הפירוש הראשון ש"לולי" הוא כמו "לולא" (ראשי תיבות "אני לדודי ודודי לי"⁵) – ענין "לי" הוא בדרגת "לו", אתערותא דלעילא שבערך האתערותא דלתתא (שעל ידי העבודה דאלול נתעורר הגילוי ד"לולי"). משא"כ לפירוש השני (יו"ד למעלה מאל"ף) הוא אתערותא דלעילא שבאה מצד עצמה לאחר האתערותא דלעילא שנמשכת ע"י אתערותא דלתתא⁶.

ועפ"ז יוצא שהפירוש ב"לולי כולל ב' דרגות: "לו" – אתעדל"ע הנמשכת ע"י אתעדל"ת, ולאח"ז "לי" – אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ע הנמשכת ע"י אתעדל"ת.

ובזה יומתק מה שמסיים הצמח צדק שם, ש"לולי" הוא על דרך "דודי לי ואני לו", שמורה על אתעדל"ע, דלכאורה הרי לפירוש הראשון נוגע גם עבודת האדם, אך עפ"י המבואר לעיל מובן, שבאמת בשניהם מדובר אודות אתעדל"ע שאינה כערך עבודת האדם, אלא שב"לולי" – "לי", מדובר על אתעדל"ע שאין אתעדל"ת מגעת שם, וב"דודי לי ואני לו" – מדובר על אתעדל"ע שלפני אתעדל"ת.

ויש להוסיף במבואר לעיל (בפירוש השני) בענין דרגת "לי" שב"לולי", שגם "לו" שב"לולי" הוא נעלה יותר, היינו, שהוא"ו קאי (לא רק על ז"א כמו שהוא מצד עצמו, כי אם) על עתיק (יו"ד) כמו שנעשה בחי' ז"א⁷, ע"ד הוי' שנעשה אלקים⁸.

ג. ויש להוסיף בסגנון אחר קצת: סדר האותיות דתיבת "לולי", אות ל' הא' – קאי על האדם, וללמ"ד זה מצטרף ונמשך (אתעדל"ע) עתיקא ונעשה ("הוי' לי

(3) ראה מדרש שמואל פי"ט. ויק"ר ב פ"ב.

(4) ריש ע' תצ.

(5) שה"ש ו, ג.

(6) ראה לקו"ת שה"ש כד, א.

(7) שה"ש ב, טז.

(8) ראה ספרא דצניעותא רפ"ד (הובא בלקו"ת ויקרא ג, ב).

(9) ראה לקו"ת שלח מט, א ואילך. ובכ"מ.

לאלקים¹⁰, "הוי' הוא האלקים"¹¹) בחינת ז"א (כללות סדר ההשתלשלות, כנגד ששת ימי בראשית, וא"ו), בחינת אתעדל"ע הנמשכת ע"י אתעדל"ת ("לו"). ולאח"ז נעשה האדם (אות ל' הב') "אתר שלים"¹², ומקבל את אות יו"ד – עתיקא קדישא – אתעדל"ע הג'¹³.

ד. וממשיך הצמח צדק לבאר את המשך הפסוק – "לולי הוי' שהי' לנו", "ענין שהי' לנו, הנה לנו בגימטריא אלקים, ועוד טעם כי רק על שם אלקים אנו אומרים בלשון שהוא לנו, דהיינו אלקינו. ולכאורה אינו מובן, הלא אדרבה, חלק הוי' עמו¹⁴, וגבי אלקים נאמר¹⁵ ג"כ מלך אלקים על גוים . . . אך הענין, כי כדי שיאמר שהאלקות הוא שלנו ממש, זה אי אפשר כי אם ע"י צמצום, שיצמצם את עצמו כביכול, אזי יוכל להאיר ולשכון בתוכנו כו".

וזהו הפירוש "לולי הוי'" – שהוא בדוגמת "הוי' אלקינו", דאלקים בגימטריא "לנו", וע"י יחוד "הוי' אלקים" נעשה "הוי' אלקינו". וע"ד המבואר בכ"מ¹⁶ בענין אמירת "הוי' הוא האלקים" בסיום תפילת נעילה דיוהכ"פ, שהדרגות הכי נעלות ד"הוי'" נמשכות ונעשות בחינת "אלקים", בגימטריא "לנו" – אלקינו, ומסיים ש"יחוד זה זהו ענין לולי כו".

ומ"ש "לולי הוי' שהי' לנו" ב' פעמים, "יש לומר על דרך שאמר אליהו ב' פעמים הוי' הוא האלקים", שענין זה קשור עם עבודת התשובה, שעל ידה ממשיכים בחינת "אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך גו"¹⁸, ב' פעמים "אנכי", שזוהי המשכה נעלית יותר מהמשכת בחינת "אנכי" (פעם אחת) במתן תורה, כמבואר בכ"מ¹⁹.

(10) ויצא כח, כא.

(11) ואתחנן ד, לה.

(12) ראה זח"ג צ, ב.

(13) לקו"ת שם.

(14) האזינו לב, ט.

(15) תהלים מז, ט.

(16) ראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סד, ג ואילך. ובכ"מ.

(17) מלכים-א יח, לט.

(18) ישעי' מג, כה.

(19) משיחת כ"ף מרחשון ה'תשד"מ.

קכד, ב – לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם

כ"ק אדמו"ר האמצעי

כו

דהנה את זלע"ז כו' ויש בחי' אכילה ויניקה לסט"א מחיות ואור דקדושה (כמו שיש פרנסת מזון למעלה מרמ"ח מ"ע) והוא ע"י דברים האסורים משס"ה ל"ת שע"ז בולעים החיצונים מסטרא דקדושה בחי' אלקים השוכן בישראל בתוך טומאותם ע"י התקשרות ישראל בדבר איסור כמ"ש נבלע ישראל בגוים שניצוץ האלקים נבלע בע' שרים וכמ"ש ויאכלו את ישראל בכל פה פי' בכל פה בכל מיני בליעה בפה וכמ"ש בקום עלינו אדם כו' ברוך ה' שלא נתננו טרף כו', ולעתיד כתיב והוצאתי את בלעו מפיו חיל בלע ויקיאנו כו' וכל זה [הם מקבלים] ע"י דברים האסורים דשס"ה ל"ת. וזהו ענין הל"ת למנוע יניקות לחיצונים] ע"י שהוא סור מרע במניעת ההתקשרות לחיצוני', והיינו וילבש צדקה כשריון להגן מבעלי חיצים כו' וד"ל.

מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' קג

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

כז

והנה המשכת האורות העליונים שממשיכים ע"י המצות צריכים שמירה וכמ"ש ושמרתם מצותי שצריכים שימור כו' (וכמו ושמרתם את המצות שצריכים שימור מחימוץ כו') והיינו מפני שיכול להיות בזה אחיזה ויניקה לחיצונים וכמארז"ל הני מאני דרבנן דכלו מינייהו, פי' מאני דרבנן הן הלבושים דמעהמ"צ ועז"א הני מאני כו' מינייהו שיכול להיות בזה אחיזה כו', ובפרט כשאנו זהירים ומרוחקים כ"כ מהרע בשמירת שס"ה ל"ת אזי בולעים החיצונים מבחי' סט' דקדושה הוא האור האלקי השוכן בנש"י בתוך טומאתם, וגם מקיום המצות שלהם כו', וכמ"ש נבלע ישראל בגוים שניצוץ האלקי נבלע בע"ש וכתיב ויאכלו ישראל בכל פה היינו בכל מיני בליעה וכמ"ש בקום עלינו אדם כו' וברוך ה' שלא נתננו טרף כו' ולעתיד והוצאתי בלעם מפיהם כו'. חיל בלע ויקיאנו כו'. והנה השמירה לכ"ז הוא שס"ה ל"ת דע"י הזהירות בשס"ה ל"ת שנש"י מרוחקים מהרע אין להם בליעה בהם כו' דעש"ז נק' יונתי שאינה נזקקת ומתקשרת אלא לבן זוגה לבד כו'. ואין להם שום שייכות אל הסט"א כו', ועוד זאת שהזהירות בל"ת שומר שלא יהיה שום יניקה מהאורות עליונים דרמ"ח מ"ע כו'.

המשך תרס"ו ע' רנב

קכד, ג – אזי חיים בלעונו בחרות אפס בנו

כ"ק אדמו"ר האמצעי

כח

הענין הוא שיש ב' מיני בליעות, א' שבולע ואוכל עד שנהנה ושבע ויאכלו את ישראל בכל פה וכן מ"ש קדש ישראל לה' כל אוכליו יאשמו כו', וזהו ונבל כי ישבע לחם שישבע ממש בלחם דתו' וחכ' בסוד גלות השכינה באוה"ע כבלעם שידע דעת עליון כו' אז יוכל להתהפך לטוב שהרי בלעם ברח את ישראל ונתקיים ברכתו כמ"ש ולא אבה לשמוע וכו' ויהפוך את הקללה לברכה כו' (וכן בכל דור ודור יש מקטרגים כבלעם ונהפוך הרע לטוב כו'), והב' בליעה שבולעים החיצוני' בלתי אכילה כלל כמו חיל בלע כו' וכן נבלע ישראל בגוים כו' וכן בלעונו אדונים כו' וכמו אזי חיים בלעונו כו' שהטוב נשאר בהן בשלימות שלא ירד בתוכם לאור וחיות כלל (וכמו וירא את העם כי ברע הוא שנבלע בחי' הטוב שלהם ברע), וזהו ולא נודע כי באו אל כו' ומראיהן רע ממש כאשר בתחלה בלי שיוכל להיות המתקת הדין והרע כזה מצד בחי' הטוב שכלול בו בהעלם ועיבור כו' (וכמו סבוני גם סבבוני וכמו הרשע מכתיר את הצדיק וכמו קליפת האגוז וכה"ג) ע"כ אין עצה רק שיוציא את בלעו מפיו כמ"ש חיל בלע ויקיאנו בשלימות כו', ואז נא' עת אשר שלט האדם באדם לרע לו ששליטה זו של הרע על הטוב בהיותו כלול בו בשלימות כאשר יוצאו את בלעו מפיו יהי' לרע לו שיאבד לגמרי כי לא נשאר בו שום טוב ואין קיום לרע כלל בלא יניקה מן הטוב וכמו שא' תמותת רשע רעה כו', ולא עוד אלא שיהי' להיפוך והוא מ"ש לאהפכא חשוכא כו' שיוכלל הרע והי' כלא הי' בתוך הטוב כו'.

מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ד ע' א' תיט ואילך

כט

והנה כללות המצות נק' צדקה וכתוב וילבש צדקה כשריון ושריון קשקשים הוא לבוש והוא לשמור מחץ יעוף יומם מבחי' יניקות החיצונים. דהנה את זלע"ז כו' ויש בחי' אכילה ויניקה לסט"א מחיות ואור דקדושה (כמו שיש פרנסת מזון למעלה מרמ"ח מ"ע) והוא ע"י דברים האסורים משס"ה ל"ת שע"ז בולעים החיצונים מסטרא דקדושה בחי' אלקים השוכן בישראל בתוך טומאותם ע"י התקשרות ישראל בדבר איסור כמ"ש נבלע ישראל בגוים שניצוץ האלקים נבלע בע' שרים וכמ"ש ויאכלו את ישראל בכל פה פי' בכל פה בכל מיני בליעה בפה וכמ"ש בקום עלינו אדם כו' ברוך ה' שלא נתננו טרף כו', ולעתידי כתיב והוצאתי את בלעו מפיו חיל בלע ויקיאנו כו' [וכל זה הם

מקבלים ע"י דברים האסורים] דשס"ה ל"ת וזהו ענין הל"ת למנוע יניקות לחיצוני[ם] ע"י שהוא סור מרע במניעת ההתקשרות לחיצוני' והיינו וילבש צדקה כשריון להגן מבעלי חיצים כו' וד"ל.

מאמרי אדהאמ"צ נ"ך ע' קב ואילך

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

ל

מה שכתוב בקום עלינו אדם, אדם ולא מלך, דהיינו המן כדרז"ל. וכתוב אח"כ אזי המים שטפנונו כו' אזי עבר על נפשנו המים הזדונים. המן גימט' המים, והיינו המים הזדונים, ובהמים הזדונים הללו רצה המן לשטוף את ישראל. והמן עם י' בניו שרשם מי"א אלופים דעשו. וזהו שעשו בקש הלעטני נא מן האדם האדם הזה שהוא העדשים שהם אדומים וכו'. נזיד עדשים גימט' י"א פעמים אדם, היינו המן וי' בניו והוא הי"א בחי' דתוהו שנפללו.

תורת לוי יצחק ע' קפד

לא

יש ז' מלכי אדום שכתוב מיתה, וי"א אלופי עשו ששרם מתהו. וכן ז' ימי נדה וי"א יבי זיבה שעולה י"ח. וזמ"ש אזי היש בלעונו, אזי המים שטפנונו כו', אזי עבר על נפשנו המים הזדונים, אז"י דוקא שהוא ז' י"א. (וכתיב כאן ג"פ אז"י, י"ל לנגד אורות ניצוצין כלים דתהו' או י"ל לנגד הג' בחי' שהיו בתהו הכתוב בע"ח שער דרושי נקודות סופ"ב בד"ה מ"ק ע"ש. או י"ל לנגד הג' מלכים הראשונים דתהו, שבהם היתה שבירה גדולה ביותר, והם הכלל דתהו, זהו אזי חיים בלעונו, בלעונו דוקא מהמלך בלע, דעת דתהו. אזי המים שטפנונו מהמלך יובב חסד דתהו זהו מים שהוא חסד. אף עבר על נפשנו המים הזדונים, כאן הוסיף לומר הזדונים, כי זהו מים דגבורות מהמלך חשם, ואכמ"ל בזה, וברצות ה' אבאר מזה עוד אי"ה).

תורת לוי יצחק ע' שמא

לב

ומובן שהג' בחי' דאו"פ, ומקיף החוזר, ומקיף הישר המבואר בע"י שם ישנם בסט' דקליפה ג"כ. וזמ"ש אזי חיים בלעונו, הוא בחי' או"פ, כי מזון הנבלע הוא בחי' או"פ, אזי המים שטפנונו, הוא בחי' מקיף החוזר, והיינו שטפנונו, אזי עבר על נפשינו המים הזדונים, הוא מקיף הישר דלעו"ז.

תורת לוי יצחק ע' תה

קכד, ד – אזי המים שטפוננו נחלה עבר על-נפשנו

כ"ק אדמו"ר הזקן

לג

וזהו לשארית נחלתו למי שמשים א"ע כשיריים. דהיינו שמשים עצמו בהיותו מלוכש בגוף בהשתלשלות המדרגות בבחי' זמן ומקום. כשיריים שמלמעלה מן ההשתלשלות הנמשך לו בבחינת מקיף והיינו כשיעמיק ויתבונן בשפלותיו איך שהוא מוטבע ומלוכש מאד בנפשו הטבעית אשר עי"ז רחוק הוא מאוד מאור א"ס ב"ה שאינו נמשך אליו אלא בבחי' מקיף שע"ז נעשה בחי' נדכה כנ"ל מזה נמשך שיהא הוא בטל לבחי' המקיף שעליו. וזהו לשארית נחלתו שהשיריים שהם למעלה מבחי' ההשתלשלות הם בחי' נחלתו נחלת יעקב נחל מלשון המשכה דהיינו ההמשכה וההארה שמאור א"ס ב"ה ויעקב חבל נחלתו (ועד"ז שנתבאר כאן בפ' לשארית מבואר ג"כ בזהר ס"פ ויצא (דקמ"ו ע"ב) בפ' שאר ישוב שאר יעקב אליו ברכאן אחרנין דאשתארו. וכתוב והיה שארית יעקב כו' כטל כו'. ופ' דאשתארו היינו שאינן מאירים עכשיו בבחי' גילוי וזהו ע"ד מש"כ בפ' לשארית כשיריים כו') אך הנחלה וההמשכה היא באה בבחי' מקיף בלבד וזהו נחלה עבר על נפשנו שאינה נכנסה בפנימיות הלב להיות תוכו רצוף אהבה לה' בכלות הנפש ממש מעומקא דלבא. ומ"מ מאחר שנעשה עי"ז בחי' נדכה יצר לו מאד מה שגופו ונפשו הבהמית מלבישים את הנפש ונעשה שפל בעיניו הרי הוא בטל לבחי' המקיף שעליו ומשים עצתמו כשיריים ונמשך עליו חסד עליון להיות נושא עון ועובר על פשע שהחסד עליון מתפשט במקום נמוך יותר כנ"ל ועי"ז יכול להעלות נפשו ולקשרה באור ה' א"ס ב"ה וקדושתו ולצאת ממאסר ונרתק הגוף והנפש הבהמית המלבישים את נפשו האלקית שלא יהא מושרש ומודבק בהן כי החסד נמשל למים ומים מנתקין סרכות הריאה כשמשקין את הבהמה. וכך החסד גובר ומפריד הנפש האלקית מהתלבשותה והתקשרותה במאסר הגוף ליבטל וליכלל אליו ית'.

לקו"ת דרושים לר"ה סב, ב

לד

ולתוספת ביאור ענין שלח זהו כמ"ש המשלח מעינים בנחלים כו' ישקו כל חיתו שדי שזהו בחי' ההמשכה מבחי' ח"ע שהיא בחי' מעיין הנובע ממקור מים חיים הוא בחי' סתימא דכל סתימין שמזה נמשך להיות

ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם שהוא בחי' ומדרג' השוב שאחר הצמאון והרצוא וע' מ"ש על פסוק זה בזהר פ' חקת (דקפ"א ע"א) ועמש"ל ע"פ ושאבתם מים כו' ממעיני הישועה. ופי' בנחלים י"ל עוד ג"כ ע"ד מ"ש סד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך גבי לשארית נחלתו נחלה עבר על נפשנו שהוא בחינת ההמשכה לנש"י כו' ע"ש וכמ"ש מה טובו אוהליך יעקב כו' כנחלים נטיו כו' ועיין בזהר ויקרא (דף י"ו סע"א) גבי כארזים עלי מים. וזהו ג"כ מ"ש ושולח מים ע"פ חוצות.

לקו"ת דרושים לר"ה סב, ב

לה

אך כל זה לשארית נחלתו היינו להמכיר מקומו לידע ערכו שבאמת מצד עצמו הוא בתכלית הריחוק רחוק מאוד מה' רק הנחלה שהיא בחינת נחל המשכה והארה ממנו ית' כמ"ש יעקב חבל נחלתו הוא למעלה מעלה ואינו עובר בתוכו כלל. וזה שכתב נחלה עבר על נפשינו ואזי יכול להמשיך החסדים למקום נמוך דווקא דהיינו שיתבונן שהוא מצד עצמו נמוך מאוד רק התורה והמצות הן הן הממשיכין החסדים.

מאמרי אדה"ז הקצרים ע' קפד

לו

אך כל זה הוא למי שהוא בחי' שארית נחלתו דהיינו שיהי' שפל בעיניו שידע נאמנה שמצד עצמו בחי' גופו הוא רחוק מאוד מאור פני ה' רק שהנחלה שהוא פי' מלשון המשכה בחי' נחל שהוא ענין המשכה והארה שממנו ית' לכללות ישראל וכמ"ש יעקב חבל נחלתו הוא למעלה על הראש אבל אינו עובר בתוכו כלל [וזהו שאמר נחלה עבר על נפשינו] והוא רק שארית הנחלה הנ"ל ואעפ"כ אל יפול לבו עליו מאחר שהוא עוסק בתורה ובמצות והן הן עצמם שעוסק בהם מרע"ה הרי התורה והמצות ממשיכים אלקותו ית' למטה להיות לו דירה בתחתונים ואדרבא כך היא המדה כמשל המים שנופלים בעומק יותר עמוק ומזה יעלה למדריגה גבוה יותר שיהיה בבחי' כמים הפנים לפנים ואז ימשך הנחל לתוכו ויתפרדו כל פועלי און וכו' וכמשל סירכת הריאה שמחמת המים מנתקן.

מאמרי אדה"ז הקצרים ע' קפד

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

לז

וזהו מ"ש נחלה עבר על נפשנו כי בלשון נחלה יש ב' פירושים, הא' מלשון ירושה, והב' מלשון נחל, דכמו שהנחל הולך ממקום למקום כן הוא ענין הנחל המשכת שרש הנפש בהנפש, וזהו נחלה עבר על נפשנו, כמו ויעבר מעבר יבוק שהעבירם ממקום למקום, וכן הו"ע עבר על נפשנו שנתחבר שרש הנפש בהנפש.

ד"ה ולקחתם אגודת אזור תרל"ב — הנחה (כת"י מס. 1074 קכו, ב)

לח

וזהו מ"ש מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע וארז"ל למי נושא עון למי שעובר על פשע שמשים עצמו כשיריים, עצמו היינו הנפש המאירה בגוף, ושיריים הם למעלה מבחי' השתלשלות הם בחי' נחלתו נחלת יעקב נחל מלשון המשכה. אך הנחלה וההמשכה היא באה בבחי' מקיף בלבד שזהו נחלה עבר על נפשנו, מ"מ מאחר שנעשה נדכה ושפל בעיניו עי"ז מתעלה הנפש המלוכשת בגוף שיהי' בו הביטול כמו במקיף הנפש, כי שרש הנפש עומדת תמיד בביטול גמור לאלקות. כי הנה כתי' חי' ה' אשר עמדת לפניו, שגם הנפש המלוכשת בגוף בעודה עומדת לפניו ית' היתה תמיד בביטול לפניו ית', אלא שאחר שירדה בסתר המזריגות בהסתר הגוף ונה"ב אז אין הביטול כדבעי, אבל הנפש כמו שהיא אין דבר המסתיר ומעלים וא"כ הרי היא עומדת גם עכשיו תמיד בביטול לאלקות, ומשים עצמו כשיריים היינו שפועל ביטול כזה בנה"א המלוכש בגוף, והוא ע"י שמשים עצמו כשיריים היינו לב נשבר ונדכה עי"ז נמשך עליו חסד עליון להיות נושא עון ועובר על פשע שהחסד עליון מתפשט במקום נמוך ביותר. אך גם מי שהעביר את הדרך לגמרי, הנה ע"י תשובה מעומקא דליבא נמשך ג"כ גילוי א"ס שיומשך משם סליחות עון למלאות כל הפגמים, כי הרי במצרים היו נש"י משוקעים במ"ט שע"ט כמו שטען הס"מ עד עכשיו היו כו' ומ"מ נגלה עליהם ממה"מ וגאלם, אך זהו דוקא ע"י תשובה כי בלא תשובה כלל א"א להיות הגילוי לנש"י, כי ה"ז טענת הס"מ על גילוי דלע"ל אלו ואלו עו"ז, אלא ע"י תשובה נמשך גילוי א"ס.

ד"ה ולקחתם אגודת אזור תרל"ב — הנחה (כת"י מס. 1074 קכח, א"ב)

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

לט

והנה כ"ז הו"ע והי' כי תבוא אל הארץ כו', וצריך להמשיך זה מבחי' נחלה כמ"ש כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. יעקב הוא י' עקב חלק הנשמה המלוכשת בגוף שנק' נר"נ ונחלה הוא חלק הנשמה שאינה מתלבשת בגוף כ"א עומדת למעלה ומאיר אך בדרך מקיף והעלם וזהו נק' בלשון רז"ל בשם מזל אע"ג דאיהו לא חזי מזליהו חזי. והנה האדם צריך שימשיך בעבודתו מבחי' הנשמה שנק' מזל למטה בעוה"ז הגשמי והיינו דכתיב נחלה עבר על נפשנו, היינו שצריך להעביר ולהמשיך בנפש בחי' נחלה חלק ח"י שאינה מלוכשת בגוף, ועל בחי' זה כתיב ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד מרשית השנה כו'. ולכאור' מאחר דכבר כתיב תמיד ולמה חוזר ושונה מראשית כו' ועד אחרית. אלא דהנה בכל ער"ה הוא בחי' הסתלקות החיות וגילוי אוא"ס בעולמות, ולכן כתי' מרשית חסר א' שהוא מורה כי ביום א' לפני ר"ה הוי הסתלקות החיות מעולמות, ואח"כ בר"ה הוא דין ומשפט על המשכת גילוי וחיות מחדש על שנה הבאה, ולפי ההמשכה שנמשך ע"י נש"י גילוי אלקות בעולמות משפיעין להם מלמע' ג"כ על שנה דלהבא.

סה"מ תרנ"ה"נ"ו (קה"ת, תשפ"ב) ע' תעו

מ

אשר הוי' אלקיך נותן לך נחלה וירשתה. הנה בחי' נחלה הוא כמ"ש לשארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים, כי נודע שלא כל הנשמה מתלבשת בגוף רק חלק והארה בעלמא יוכל להתלבש בנה"ב, אבל עצמי' הנשמה כלולה ודבוקה באלקים חיים והוא בחי' מזלי' חזי כו'. וזהו יעקב חבל נחלתו נחל לשון המשכה, והיינו ההמשכה וההארה מאוא"ס ב"ה, ויעקב חבל נחלתו כו' אך הנחלה ההמשכה היא באה בבחי' מל' מקיף לבד, וזהו נחלה עבר על נפשינו שאינה נכנסת בפנימיות הלב להיות תוכו רצוף אהבה בכלות הנפש מעומקא דלבא שהוא בחי' ארץ כנ"ל. אך למי שמשים עצמו שהוא בחי' חלק הנשמה בחי' נר"נ המתלבשת בפנימיות יהי' ג"כ בטל לאלקות כשיריים שהוא בחי' המקיף שהוא בחי' מזלי' חזי כו', אז הוא נותן לך נחלה וירשתה כו' כי ירשת הארץ ניתן לישראל הז' אומות הכנעני והחתי כו' בבחי' ירושה כי שרשם למעלה מבחי' ז' מל' שלפני מלך לבנ"י וכמארז"ל עשרה דורות כו' כמה ארץ אפים כו' שמקבלים ההשפעה מבחי' ארץ אפים שהוא למעלה מהשתלשלות בבחי' נפילה ולזאת ניתן לישראל שהוא בחי' התיקון לברר ולהעל' הניצוצות שנפלו מבחי' התהו שקדם לתיקון.

סה"מ תר"ס"ט"ב ע' ריד

מא

וע"ד מ"ש במ"א בענין נחלה עבר על נפשנו שזהו בחי' המקיף כו'. וזהו כי תבא אל הארץ דארץ הוא ל' רצוא וכמא' למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה כו', והרצוא הוא בהב' מזררי' דבחי' נחלה וירושה כו', אמנם מ"ש וישבת בה הנה ישיבה הוא בחי' או"פ התיישבות האור בכלי כו', וזהו בחי' פנימי' עונג העליון כו', וכידוע שבמקיף גופא חיצוני' המקיף הוא בבחי' מקיף לבד ופנימי' המקיף הוא בבחי' פנימי כו', שזהו ההפרש בין מקיף דחי' למקיף דיחידה כו' וכמ"ש במ"א, וכמו"כ בבחי' עתיק בחי' פנימי' עתיק הוא בחי' פנימי כו', וזהו"ע וישבת בה הוא המשכת בחי' עונג העליון כו', ועז"א אשר אני נותן דבחי' זו היא בכחי' מתנה כו'. וזהו ג' ענינים אלו שהן ג' המשכות שע"י ג' בחי' רצוא הנ"ל, ובכדי שיהי' הרצוא דאהבה בתענוגים צ"ל תחלה בחי' נחלה וירושה כו', וכנ"ל שצ"ל בהדרגה דוקא כו'. וזהו שאו' תחלה אשר ה' אלקיך נותן לך דעיקר ההמשכה הוא בחי' מתנה הנ"ל רק בכדי לבא להמשכה זו צ"ל תחלה בחי' נחלה וירושה כו', וכ"ז שייך להבאת בכורים, דהנה כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם והוא שרש ומקור הנשמה בחי' יחידה שבנפש שזהו בחי' אהבה בתענוגים שבבחי' מתנה כו', והוא ע"י ההקדמה תחלה בהעבודה שע"פ טו"ד ובחי' רעו"ד כו'. וזהו והי' כי תבא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך דתכלית הכוונה הוא לבא למזררי' מתנה בחי' אהב"ת כו', אך בכדי לבא לזה צ"ל תחלה בחי' נחלה וירושה ואח"כ וישבת בה בחי' פנימי' עונג העליון שזהו ע"י העבודה דשרש ומקור הנשמה שז"ע הבאת הבכורים כו'.

המשך תער"ב ח"ב ע' א'קלא

•

קכד, ה — אזי עבר על-נפשנו המים הזידונים

האריז"ל

מב

גם המזלזל בנטילת ידים, מתגלגל במים. וז"ס פסוק אזי עבר על נפשנו המים הזדונים ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם. כי הנה ר"ת 'נתננו' טרף 'לשניהם', ר"ת נטל. וז"ס מ"ש ז"ל האוכל בלא נטילת ידים נעקר מן העולם,

ונדון במים כנז"ל. גם ממילא רמז להפך ואמר, ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם, ר"ת שנטל, כי ע"י שנטלנו ידינו, לא נתננו טרף לשניהם של המים הזדונים הנז"ל, ולכן ברוך ה', שלא עשנו כמו הרשעים, שאינם נוטלים ידיהם, גם מי שאינו מברך ברכת הנהנין, ומזלזל בהם, גוזל אביו ואמו חבר הוא לאיש משחית, וגם הוא מתגלגל במים.

שער הגלגולים הקדמה כ"ב

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

מג

ה המים הזידונים. זח"א פ' נח דס"ג סע"ב. זח"ב דמ"ז סע"א. מד"ר פ' ויצא פס"ח ט"ו ש"ה שבתהלים אמר יעקב יאמר נא יש"ס כו'. וכ"ה ס"פ ע"ד. נפשנו כצפור נמלטה בשלח פ"כ קל"ז ג' מגלה י"א א' אדם ולא מלך. מד"ר ויצא פס"ד כ"מ שנאמר לולי בזכות אבות אמנה תורה. ילקוט פ' האזינו ש"ח ב' מענין לולי נמשה בחירו. לולי כעס. נ' לפי שהאבות הם מרכבה עילאה דאצילות ע' בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן המרכבה לכן ממשיכים מע"ק. ועמ"ש מענין יפה שיחתן של עדי אבות מתורתן של בנים וזהו ענין לולא כו' זהו ע"ד כי אל דעות ה' ולא נתכנו עלילות כתיב ולא והקרי ולו ועמ"ש ע"פ מן המצר קראתי בענין בכל צרתם לא צר ג"כ הכתיב באל"ף והקרי בוא"ו. וא"כ לולא זהו חיבור ע"ק בז"א. והוא חיבור סוכ"ע בממכ"ע. וסוכ"ע נק' סיבת הסיבות וזהו ענין לולא שזהו ע"ד כי היתה סבה מעם ה'. והנה לולא אותיות אלול. וגם כש"כ לולי ביו"ד הנה זהו כמו לולא. כי כ"מ שנאמר לי אינו זו לפי שהוא מע"ק. כמ"ש בלק"ת בביאור ע"פ וארשתיך לי. וענין מרכבה תתאה ומרכבה עילאה יש להבין ע"ד שנזכר בת"א בד"ה בכ"ה בכסליו בענין שמע ישראל ובשכמל"ו שהמס"נ של הנה"א זהו שרשו ממרכבה עילאה והמס"נ של נה"ב שרשו ממרכבתא תתאה שנמשך מבחי' בשכמל"ו כו'. עו"ש במד"ר ויצא פס"ד לולי. הוא בזכות קדושת השם דייק מדכתיב לולי ה' שהיה לנו. בזכות אמנה דכתיב לולא האמנתי לראות. בזכות התורה דכתיב לולי תורתך שעשועי. וענין קדושת השם יש להבין קצת ממ"ש בת"א בד"ה אוסרי לגפן בפ"י וינוחו בו ישראל מקדשי שמך שממשיכים מבחי' אתה קדוש בבחי' ושמך קדוש כו' ושרש המשכה זו זהו ענין חיבור לו לי. ואפ"ל ג"כ פ"י לולי ע"ד דודי לי. וע"ד ויקחו לי תרומה. ועמ"ש ע"פ הוי' לי בעוזרי גם עיין בד"ה ונקדשתי בתוך בני. ובענין בזכות אמנה עיין מענין דעת ואמונה בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום דרוש הראשון ובת"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל בפ"י ויאמינו בהוי'. ועמ"ש ע"פ זכרתי לך חסד נעורריך שהוא ענין האמנה שהאמינו מה שכר נטלו על כך קדש ישראל לה'. ומענין בזכות התורה עיין בת"א בתחלתו

בד"ה השמים כסאי בענין שהתורה קדמה אלפים אאלפך חכמה אאלפך בינה ובלק"ת בד"ה ואהי' אצלו אמון כו' ענין שהיה לנו. הנה לנו גימט' אלקים ועוד הטעם כי רק על שם אלקים אנו אומרים בלשון שהוא לנו דהיינו אלקינו ולכאורה אינו מובן הלא אדרבה חלק הוי' עמו וגבי אלקינו נאמר מלך אלקים על גוים וע' זח"ב משפטים צ"ו א' מזה. ובלק"ת פ' בלק בד"ה מה טובו. פ"א. אך הענין כי כדי שיאמר שהאלקות הוא שלנו ממש זה א"א כ"א ע"י צמצום שיצמצם א"ע כביכול אזי יוכל להאיר ולשכון בתוכנו וכמו צמצם שכינתו בין שני בדי ארון הרי נק' זה צמצום. וע' במד"ר פ' בראשית פ"ד גבי הבא לי מראות קטנות כו' לכן שם אלקים שהוא מדת הצמצום ע"י נוכל לומר אלקינו. ואפ"ל שזהו אחד מהטעמים שמתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד. וכ"ז נתבאר בד"ה מה טובו הנ"ל פ"א. א"כ פי' לולי הוי' שהי' לנו זהו בחי' הוי' אלקינו. דאלקים גימט' לנו. וע"י יחוד הוי' אלקים נעשה הוי' אלקינו. ויחוד זה זהו ענין לולי. לו לי. וכמ"ש בד"ה והי' הוי' לי לאלקים. וזהו פי' לי והיינו ע"י לו ר"ל ע"ד דודי לי ואני לו. זהו לולי אך מש"כ ב"פ לולי הוי' שהיה לנו י"ל ע"ד שנאמר גבי אליהו ב"פ הוי' הוא האלקים ונתבאר בלק"ת בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון שע"י ב' פעמים אלו נרמז ענין גילוי עת"י ע"י שם הוי' דז"א שיהי' בבחי' והיה הוי' לי לאלקים וזהו הפעם ב' לולי הוי' שהי' לנו. לכן ע"י נמשך הישועה כו' שלא נתננו טרף כו'.

יהל אור עה"פ

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

מד

ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים. ושם הוא המים הזדונים, כי הנד נהר דקדושה הנהר היוצא מעדן הוא בינה דאצי', והיא משקה את הגן דמל', ואח"כ כשמתלבשת בינה בבריאה בי אימא מקנא בכורסיא, בעולם הכסא דבריאה, הנה בינה מינה דינין מתערין בסופה, בסופה דוקא כמו שמתלבשת בבריאה, ויש יניקה ללעו"ז, זהו שהמים בשם נעשים מים הזדונים. והוא מי הנהר הרבים ודעצומים דמלך אשור, היונק מבינה שבבריאה, וכן נהרות בבל, ומי שיחור דמצרים, ואמנה ופרפר וכדומה, (ובנדו"ד הנהר דלברות י"ל הוא כמו הנדר דגיחון כמו שית' בסוף הרשימה א"ה, והנהר דגיחון הוא לנגד בינד גוחי מבטן, כמ"ש במאור"א ע"ש, והוא בינה המתלבשת בבריאה). שהם בחי' מים הזדונים, ושרשם מהמים דתרו כמ"ש והארץ היתה תהו כו' על פני המים (ואת המים הללו ראה הלל הזקן, מל' דאצי' המתנשאת לראש דבריאה, הלל ר"ת המתנשא לכל לראש, שהיתה גלגלת צפה על פניהם שהמים טפו אותה, ודוא המים הזדונים, וד"ל) והוא הנהר שיש שם אבנים

ומכשולים, והאבנים והמכשולים ג"ב שרשם מתהו ובהו, כי בהו הוא אבנים מפולמות כדרז"ל, והוא המן גימט' המים, והיינו המים הזדונים, ובהמים הזדונים הללו רצה המן לשטוף את ישראל, כמ"ש בקום עלינו אדם, אדם ולא מלך, דהיינו המן כדרז"ל. וכתוב אח"כ אזי המים שטפנו כו' אזי עבר על נפשנו המים הזדונים (והמן עם י' בניו הם ז"ד יהיר, זד גימט' י"א, ושרשם מי"א אלופים דעשו שרשם הוא מהד' אחוריים דא"א וישסו"ת והז"ת, שמתו והיינו זד ז' ד'). והוא המים תחתונים שמתחת לרקיע היינו שמתחת הפרסא המפסיק בין אצי' לבריאה. ובהמים הללו יש אבנים ומכשולים כפרש"י בב"מ שם. האבנים י"ל נוקבא דקליפה, כי נוק' נקראת אבן, ומכשולים י"ל דכורא דקליפה. . ומקומם הוא בנוקבא דתהומא רבא שהוא הלעומת דהיכל קד"ק דבריאה כידוע, והיכל קד"ק הוא הנקרא כסא, ועיין במ"ח מס' היכלות הקליפות פ"א מ"ב ע"ש וקרוב לומר שמכשול ואבן הם מדגבורות הקשות מ"ן דמנצפ"ך, שהם הגבורות דנו"ה שלא נמתקו בהחסדים, ומהם הוא הדכורא ונוקבא דקליפה, כי איהו בנצח ואיהי בהוד, והוא אותיות מ"ן דהמן, שהם הב' גבורות הקשות דנו"ה (מ' הוא בדכורא ונ' הוא בנוקבא, כמו הם הן, וכדומה וזהו שבהמים הזדונים דהמן, יש שם אבנים ומכשולים, שהוא הגבורות הקשות. ושם הנהר הזה לברות, היינו כי המוחין דקטנות נקראים בני אלקים כמ"ש בל"ת פ' וישב שם, הנה אלקים במלוי יודי"ן הוא ש', ובאחוריים הוא ר' ופשוט הוא פ", והיינו הג' מוחין דקטנות. ובני האלקים הוא ב"ן אותיות דמלוי המלוי דאלקים, כמ"ש בל"ת שם. זהו מה ששם הנהר שהוא המוחין דקטנות שבבריאה לברות, הוא המספר דכל השמות הנ"ל. . והיינו מ"ש באיכה ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהן היו לברות למו בשבר בת עמי, לברו"ת דוקא שהוא המוחין דקטנות, שמות אלקים. וזהו שבשלו ילדיהן דהיינו ילדים קטנים, הוא המוחין דקטנות, הם היו לברות למו, והלברות הוא לסעודת הבראה לאבל כמ"ש במד"ר שם. הנה אבל הוא על מת, עחזמת הוא מהז"מ דתהו שמתו, וזה גורם שנסתלקו המוחין מהאבל, שהם הל' מ' דצלם, כמ"ש בטעמי מצות להרח"ו ז"ל פ' ויחי ובל"ת פ' חיי שרה. הנה הסעודה הראשונה שנותנין לאבל, הוא מהמוחין דקטנות, וזהו שעשו סעודת הבראה, לברו"ת, מילדיהן, מוחין דקטנות נמצא הנהר דלברות הוא הנהר שבבריאה (לברות הוא ג"כ מלשון בריאה) המוחין דקטנות שבשם, ושם יש אבנים ומכשולים דהיינו הגבורות קשות, והיינו המ"ן, אות ה' דהמן רומז על המוחין דקטנות, ה' אותיות דשם אלקים שבראש הבריאה, והוא כמו הנהר דלברות, המים הזדונים, ואותיות מ"ן דהמן הוא האבנים ומכשולים שבהנהר דלברות.

לקולו"י על הש"ס ע' קט"ט ואילך

קכד, ו – ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם

כ"ק אדמו"ר האמצעי

מה

וזהו כי לא על הלחם [לבדו] דחכמה יחי' האדם [כ"א על כל מוצא פי הוי' בדיבור יחי' האדם] מטעם דזהו עיקר הבירור להבדיל בין טמא לטהור וכו"פ כו'. אבל לעו"ז יש בסט' דקליפה והן שיני רשעים דאחוריים דחכ' דקדושה המנגד לה בתכלית כנ"ל והן היפוך הבירור דחכ' דקדושה ששיני רשעים כמו חץ שחוט וכתער מלוטש להוסיף יניקה לחיצונים [ו] כמ"ש ולרשע א' מה לך לספר חוקי כו' מפני שמוסיף יניקה מן הקדושה הפנימי' לחיצוני' כו'. וזהו ענין אכלם משפע אור הקדושה כמו ויאכלו את ישראל כו' וכמו ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם כו' וכ"ש ע"י הקטרוגים שלהם ששניהם חנית וחיצים וכמו תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק כו' בגאווה ובזו כו' וכמ"ש בתלים בכמה מקומות. וע"ז א' אף אתה הקהה את שיניו לשבור שיני רשעים שאו' לכם להיות שכבר הובדל הפנימי' מן החיצוני' כמ"ש בעבור זה עשה הוי' לי דוקא לי ולא לו לפי שלא יוכלו לקבל יניקה עוד מבחי' הפנימי' ע"כ ממילא נשברו שיני רשעים שלא יקבלו יניקה מן הקדושה.

תורת חיים שמות קנו, א

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

מו

וזהו ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם, וצ"ל מהו הפי' לשניהם, וגם בסי' נ"ח כתיב הרס שנימו כו'. והענין דכתיב אוי לרשע רע וכו' כי רע גרע מרשע כמ"ש בגמ' רע לשמים ורע לבריות וזהו בחי' אחריתו דעמלק וכו' והיינו בהשתלשלות הרע למטה שכל מה שנמשך למטה נעשה רע יותר כנודע שבבריאה עדיין הרע מועט משא"כ ביצירה עד שבעשי' רובו ככולו רע וכו' וזה אפילו בק"נ דבי"ע וכ"ש בקליפות הטמאות, אמנם נודע שבהכרח גם ברע גמור יש איזו ניצוץ דקדושה המחי' אותו דאל"כ לא הי' יכול להיות לו קיום, אלא שזה הניצוץ מעורב בתכלית בהרע וקשור בו וא"א לו להיות נפרד ממנו, וזהו פי' רשע שהשין הוא הטוב המעורב באותיות רע אלא שהוא קשור בו בתכלית עד שהוא רשע כמ"ש בתניא שיש בזה ג"כ כמה מדרגות דרשע וטוב לו היינו שיש בו קצת טוב אלא שהטוב כפוף ובטל לגבי הרע ומ"מ לעתים נופלי' לו הרהורי תשובה ורשע ורע לו שהרע גבר כ"כ על הטוב עד שאינו נופל לו הרהור תשובה וכו'.

והנה כבר נת' דשרש הרשעים מהפסולת דעולם התהו א"כ זה השין שבהם היינו בחי' הטוב שיש בו ששרשו מעולם התהו וכו' דהיינו מדות דתהו שמשם הי' שבה"כ וכנודע מענין כשב וכבש המבואר במ"א וכמ"ש בזהר בראשית בהקדמה גבי עאלת אות שין וכו', ומבואר למעלה דתהו גבוה מהתיקון, ולכן אמר ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם פי' דאע"פ שהשין שהוא הקצת טוב שיש בהם שרשו גבוה מאד מעולם התהו ואנו מעולם התיקון, עכ"ז לא נתננו טרף לשניהם ואדרבה הם נשברו כמוש הפח נשבר ואנחנו נמלטנו, והיינו ע"י שינייך כעדר הרחלים עמ"ש ע"ז בלק"ת בשה"ש ומ"ש בהגהות לד"ה חכלילי עינים גבי ולבן שנים מחלב והתרגום פי' שינייך הם לויים וכהנים האוכלים מעשר ותרומה כו', וזהו עזרנו בשם ה' עושה שמים וארץ פי' עושה ל' הוה כ' באלשיך דקאי על השמים החדשים והארץ החדשה שנז' בהם ל' אשר אני עושה לשון הוה והם מתהוים ע"י עסק התורה כמ"ש בזהר בראשית בהקדמה דף ד' ע"ב ע"פ ואשים דברי בפ"ך כו' לנטוע שמים וליסוד ארץ ע"ש ומבואר בס"א ע"פ כי כאשר השמים החדשים כו' שהם מבחי' שלמעלה מהתהו והתיקון שלזה הטעם נק' חדשים דהיינו שלא היו כלל בהשכירה כו', ולכן אע"פ ששרש נש"י הוא מהתיקון שלמטה מעולם התהו עכ"ז עזרנו בשם ה' עושה שמים וארץ חדשים מהתומ"צ שלנו שזהו בחי' שלמעלה מעלה מהתהו וכנ"ל ועי"ז נעזרנו שלא נתננו טרף לשניהם עם היות שרשם מעולם התהו וזהו הרס שנימו וכו' וכמ"ש בפ"י הקהה את שיניו שיוציא השין וישאר רק רע ואז יפול לגמרי.

אוה"ת מגלת אסתר (קה"ת, תש"נ) ע' רסח ואילך

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מז

א. יש גם עוד קטע במאמרי שלא חזרו עליו¹, ששם מסיים הצ"צ (קרוב לסיום המאמר³ – ולהעיר שזהו מאמר שהוא בגוף כתב יד קדשו) שבזה יבואר לשון הכתוב "שלא נתננו טרף לשיניהם", דלכאורה צריך להבין דיוק הלשון, מהו "לשיניהם" דוקא? הי' יכול להיות כתוב: לידם, לממשלתם, לרשותם, לעבודתם, ואיזה שייכות יש לזה דוקא ל"שן"?

(1) ד"ה איתא במדרש משל דהמן רשיעא – אוה"ת מג"א (קה"ת, תש"נ) ע' רסד ואילך.

(2) בד"ה ויכז בעיניו שנאמר בהתועדות (סה"מ פורים ע' קנח ואילך).

(3) אוה"ת שם ע' רסח.

(4) תהלים קכד, ו.

ומבאר, דהנה נאמר הלשון⁵ "אוי לרשע רע", שמזה מובן, שה"אוי" של הרשע הוא ענין גרוע יותר ברשע גופא – הענין ד"רע", היינו שברשע ישנו רע, שזהו תכלית הרע, וכן ישנו האות ש', שאות ש' הוא ענין שיש לו שייכות לקדושה (כדאיתא בזהר בתחילתו⁶), אלא שכדי שלרע תהי' מציאות – זהו עי"ז שניצוצות דתהו נפלו ונמצאים ברע, ועד באופן כזה שמוקפים מרע מכל הצדדים, שלכן ב"רשע" עומדת הש' באמצע (מתחילה הר' ובסוף הע', ובאמצע עומדת הש' מוקפת), שזהו ניצוצות הקדושה כפי שנבלעו ברע דלעו"ז.

ועל זה נאמר, שהטעם שבאה ברכה מיוחדת אינו מפני שהגיעו לרע, אלא "שלא נתננו טרף לשיניהם" – לש' של הרע. ומביא על זה את מה דאיתא בסידור האריז"ל⁷, שבנוגע לשאלת הרשע צריך להיות "ואף אתה הקהה את שיניו"⁸, כי כאשר מוציאים את הש' מהרשע, "והוצאתי את בלעו מפיו"⁹ – שאז זהו "אשר שלט האדם באדם לרע לו"¹⁰, שע"י השליטה מוציאים ממנו את הש', ו"הקהה את שיניו", ונשאר רק "לרע לו", הרע עצמו – אז אפשר "להסתדר" איתו, והוא מתבטל "כהמס דונג"¹¹, כי נשאר אצלו רק "תמצית דתמצית" (כדאיתא הלשון במאמר¹²) הנצרך לקיום שלו בלבד.

ב. וזהו גם מה שאומר במאמר¹³, שלאחר "לא נתננו טרף לשיניהם" מסיים¹⁴ "מעם הוי' עושה שמים וארץ" – "עושה" לשון הוה, כדאיתא בזהר פ' בראשית¹⁵ שיש "ארץ חדשה" ו"שמים חדשים"¹⁶, שזהו לשון הוה ("אשר אני עושה"¹⁷), שנברא מהחידושי תורה, ע"י התורה: וזהו גם השמים וארץ שלמעלה מתהו ותיקון, למעלה מכל ענין הבריאה שכבר הי', וזהו "עושה" לשון הוה, ולכן זה בא מ"הוי' עושה שמים וארץ", שהוי' הוא "מושיעך מרחוק"¹⁸, למעלה הן מתהו והן מתיקון¹⁹. ולכן "לא נתננו טרף לשיניהם" – כי זה נמשך מאת "הוי' עושה שמים וארץ".

(5) ישע' ג, יא.

(6) ח"א ב, ב.

(7) במקומו.

(8) הגש"פ פיסקא "רשע מה הוא אומר".

(9) ירמ' נא, מד.

(10) קהלת ה, ט.

(11) תהלים סח, ג.

(12) אוה"ת שם ריש ע' רסו. וראה מאמר שבהערה 2 (סה"מ פורים ע' קסא).

(13) אוה"ת שם ס"ע רסח"ט.

(14) תהלים קכד, ח.

(15) ד, ב.

(16) ישע' סו, כב.

(17) ירמ' ל, י. מו, כז.

(18) ראה מאמר שבהערה 12.

ומצד זה שמוציאים את ניצוצי הקדושה מעניני הרע – עי"ז מתבטל הרע אח"כ, וזהו בכחו של כאו"א.

ואח"כ ממשיכים שמהש' יהי' שמחה וששון, וזוהי יומשך אח"כ ויבטל את הענין דר' וע', ויהי' "ומרדכי יצא מלפני המלך"¹⁹, עם כל ששת הענינים שמפרט – כדאיתא בתו"א²⁰ שזהו כנגד ששה סדרי משנה, שזה ממשיך אח"כ את ה"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר"²¹ כפשוטו, ועד ש"ורבים מעמי הארץ מתייחדים כי נפל פחד היהודים עליהם"²², שגם ניצוצות קדושה אלו ש"התגלגלו" אי שם ("האבן זיך ערגעץ וואו פארוואלגערט") אצל עמי הארץ – "מתייחדים כי נפל פחד היהודים עליהם".

וזהו גם שני הפירושים שמביא אדמו"ר האמצעי בשערי אורה²³ – ש"זכו אחישנה" ו)אם "לא זכו בעתה"²⁴, שבזה יש מעלה לגבי ברור כל הניצוצות.

והעיקר הוא – כמובא מהתורת חסד²⁵ – שבין באופן זה בין באופן זה, העיקר שיומחה "את זכר עמלק"²⁶, שאז יהי' "כסאו שלם" ו"השם שלם"²⁷, "והי' הוי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד"²⁸.

משיחת פורים תשכ"ו²⁹

(19) אסתר ח, טו.

(20) מג"א צג, א.

(21) אסתר שם, טז.

(22) שם, יז.

(23) שער הפורים פו, ב ואילך.

(24) ישע"י ס, כב. סנהדרין צח, א.

(25) קצות השולחן בהערות שבסוף ח"ג (עד, א) (הובא באגרות קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

חי"ח ע' תכה בהערה. וראה גם שם חכ"ו ע' קכב. ובכ"מ).

(26) בשלח יז, יד. ס"פ תצא (כה, יט).

(27) תנחומא תצא יא. פרש"י בשלח שם.

(28) זכרי' יד, ט.

(29) הנחה בלתי מוגה.

קכד, ז – נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו

הרב המגיד

מח

והנה הרב שלומד עם התלמיד ומסביר לו בכדי שיוכל לסבול ולתפוש שכל הרב הרחב מצמצם הרב את שכלו הרחב בדיבורים כדי שיוכל התלמיד לסובלם (ואם התלמיד אינו מבין עדיין מוסיף לו הרב עוד איזה סברא) וזהו הח' הנזכר שהוא מצומצם ביחידות מאות הפ"א כנזכר ומעשה כזה נקרא משבר דהיינו שבזה מלמדו שכל חדש שלא היה בו. והמלמד לבן חבירו מעלה עליו כאלו ילדו וכמו שהיולדת קודם שתלד יושבת על המשבר כך מעשה הנזכר נקרא משבר"ר וזהו הפ"ח נשבר פי' הפ"א והח' נשבר לשון משבר"ר דהיינו משבירים א"ע דהיינו שהפ' מצמצמת א"ע להח' שהיא יחידית זהו בשביל כזה וזהו ראשו כתם פז.

אור תורה ס"ד

כ"ק אדמו"ר הזקן

מט

וזה נפשינו כצפור נמלטה מפח יוקשי' הפח נשבר ואנחנו נמלטנו. פי' נפשינו קאי בכללו' נש"י כמו שהן למעלה בבחי' מל' דאצי' וירדו למטה בגופי' חומרי' בבחי' נוגה שזהו כמו צפרי' הנאחזו' בפח כנ"ל שנלכדי' ברגליהם בהרהורי' רעי' דנה"ב בכל ימי שנותינו ע' שנה כנ"ל. אך הן מתבררי' ועולי' ממקומו' שנדחי' שם כנ"ל, כמו הציפור שנמלט מן הפח שנלכד שם וכמ"ש יחרדו כצפור ממצריי' כו' (וכמ"ש האובדי' בארץ אשור והנדחי' בארץ מצריי'). וזהו נפשינו נמלטה מפח יוקשי' דנוגה ומפרש ואזיל האיך נמלטו והלא נלכדו שם בבחי' גלות כנ"ל, ואמר מפני שהפח נשבר ע"כ אנחנו נמלטנו פי' הפח נשבר לפי שהפח זה שנק' פח יוקשי' דבחי' נוגה נתברר ונתהפך מרע לטוב. ומ"ש נשבר לפי שאין להם תקנה אלא בשבירה כעין כלי חרס שבירתו זוהי טהרתו וכמשל יציאת פסולת לחוץ שאין לו תיקון באופן אחר כנ"ל, וכמו משל העלוקה שמושכת פסולת הדם ומתה כו' כמ"ש במ"א, וכך לעתיד ישחוט ליצה"ר כו', שזהו תיקון באבוד רשעי' רינה זוהי עלייתו לבד כו' וכמ"ש במ"א. וזהו הפח נשבר ושבירתו זוהי טהרתו ואז ממילא נמלטו הצפרי' עילאין שהן נשמו' ישראל שנלכדו שם ועולי' למעלה וד"ל.

ועוד יש לפרש באופן אחר, והוא במ"ש נשבר הוא מענין יושבת על המשבר"ר (כמ"ש בלק"א להה"מ ז"ל). והענין הוא דהגלות נמשל לבחי' עיבור

כמשארז"ל במשנה שאפי' בשעה שאתה מתמלא עליהם עברה כאשה עוברה כו' (ועיבור ושינה ענין א' הוא). והגאולה נמשל לבחי' לידה, וכמו משל הלידה שהולד נולד הנה האשה יושבת על המשבר שאחזה צירי' וחבלי' שזהו מצד הקללה בעצבון תלדי כו' והוא מבחי' קליפ' נחש הקדמוני שהטיל בה זוהמא כו' עד שתלד בקושי גדול. והוא ג"כ ענין יציא' פסולת דמי' טמאי' לרוב וגם השליא עור הולד הוא מזוהמת הפסולת ואח"כ יוצא הולד עצמו נקי מכל פסולת דם טמא וזוהמא כו'. וכך הוא ענין חבלי משיח כמ"ש כמו הרה תקריב ללדת כו' והגאולה הוא בחי' לידה שהוא יציאת נש"י בתכלית הבירור מכל סיג ופסולת מח"ז דנוגה של כל הגליות שהיו כנ"י משועבדי' שם כנ"ל וד"ל. וזהו הפח נשבר בחי' פח יוקשי' דנוגה כשנתברר ובא קיצו אז יוצא בבחי' פסולת דם לידה כמו האשה היושבת על המשבר כמו כי באו בנים עד משבר וכח אין ללידה כו' שהוא בחי' חבלי משיח ואנחנו נמלטנו בבחי' לידה כמו והמליטה זכר כו' (כמ"ש בלק"א להה"מ ז"ל) וכמ"ש בני היום ילידתך דקאי במשיח שהוא כולל נש"י כידוע (ועוד יתפרש פח נשבר בבחי' רפ"ח ניצוצי' שזהו ורוח אלקי' מרחפת רפ"ח מ"ת והפי"א והחי"ת נשבר כו' ואנחנו נמלטנו בבחי' התיקון כמ"ש והעביר ישראל בתוכו כו' וכן מ"ש נחלה לישראל ארצו דמ"ה מברר ב"ן דתוהו כו').

מאמרי אדה"ז כתובים ח"א ע' מ ואילך

נ

משם יקבצ"ך למעלה יש בזה ב' דברים הא' שהפסולת שא"א לעלות ידחה לחוץ והוא ענין החלומות דע' שנה דשיעבוד מלכיו' כמ"ש בשוב ה' שיבת ציון היינו כחולמים כו' והב' קיבוץ הגליו' מן הדיחוי כמ"ש משם יקבצ"ך כו' היינו בירור הטוב מן הרע והוא שיעלו כל המ"ד ויומתקו הם עצמם ע"ד חיזוק הנפש מן המאכל ויולד רשפי אש אוי"ר באחדו' ה' שנתעלה גופו של מאכל לה' כעולה וכקרבן כידוע וד"ל וזהו הפח נשבר ואנחנו נמלטנו פי' אותיו' הפ' והח' כו' שנפלו בשבירה כעין משל הלידה שנפתח המקור ויוצא הדמים הטמאים כמו היושבת על המשבר וזהו לשון נשבר ואנחנו נמלטנו הוא בחי' לידת הולד עצמו נקי מכל דם טמא כו' כמו והמליטה זכר וכמ"ש כמ"א וד"ל. והיינו ענין הברורי' דקיבוץ גליות שהוא ע"ד הנ"ל במלאך המשנה הצרופי' לעניני זרים כו' ולמעלה הוא בהיפוך שישונה צרופי' הרעים לטובי' עמו מאותיו' ענג יכולים לעשות נגע ולהיפוך מנג"ע עונ"ג וד"ל. ועד"ז יהפכו כל נדחי ישראל בס"ד לצרופי' טובי' כמו מנג"ע עונ"ג וזהו משם דוקא יקבצ"ך מאותם הצרופים ממש' וד"ל.

מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב ע' תרעו

נא

וע"כ נאמר ז' ימים תשבו בסוכות בצל המקיפי' בבחי' ההעלם עדיין, אך בשמ"ע שהוא לנגד ישראל שא"צ בירור כי לא היו בבחי' השבירה כמ"ש הפח נשבר ואנחנו נמלטנו כו' וכמו שאמ' למכה מלכים גדולים כו' ונתן ארצם לנחלה לישראל וכן לגזור ים סוף כו' והעביר ישראל בתוכו כמ"ש במ"א אזי נמשכי' ומאירי' כל הז' מקיפי' הנק' אושפיוזין במדות דז"א שנק' ישראל בבחי' הגילוי בבחי' או"פ שהוא בחי' הקליטה שנק' עצרת כנ"ל, וזהו עצרת תהי' לכם דווקא, וע"כ אינו אלא פר א' בלבד כו' כי הקרבן הזה בשביל ישראל שנק' אחד, והוא ענין הסעודה שעושה לברי' יחידאה כמ"ש בזוהר וד"ל.

מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' רפ

כ"ק אדמו"ר האמצעי

נב

אך בשמ"ע שהוא לנגד ישראל שא"צ בירור כי לא היו בבחי' השבירה כמ"ש הפח נשבר ואנחנו נמלטנו כו' וכמו שאמ' למכה מלכים גדולים כו' ונתן ארצם לנחלה לישראל וכן לגזור ים סוף כו' והעביר ישראל בתוכו כמ"ש במ"א אזי נמשכי' ומאירי' כל הז' מקיפי' הנק' אושפיוזין במדות דז"א שנק' ישראל בבחי' הגילוי בבחי' או"פ שהוא בחי' הקליטה שנק' עצרת כנ"ל, וזהו עצרת תהי' לכם דווקא, וע"כ אינו אלא פר א' בלבד כו' כי הקרבן הזה בשביל ישראל שנק' אחד, והוא ענין הסעודה שעושה לברי' יחידאה כמ"ש בזוהר וד"ל.

מאמרי אדה"אמ"צ דברים ח"ד ע' א'תקא

נג

והנה כתיב כצפרים הנאחזות בפת, צפרים נק' נשמות שירדו בגופים שנאחזי' בפת הן נשמות הצדיקים והן נשמות הבינונים והן נשמות הרשעים, כי נשמות הצדיקים שכל כוונתם לש"ש הן בעיני אכילה ומו"מ מ"מ נק' נאחזי' בפת שהלא גם התבוננו' אלקי שהנשמה אשר בגוף מתבוננת אינו ערך לכמו שהיתה הנשמה צרורה בצרור החיים קודם ירידתה לגוף, ומכש"כ מה שעוסק במו"מ וכדומה הגם שיש בזה מכוון לש"ש מ"מ נק' נאחזות בפת כו', ומכש"כ נשמות הבינונים שבעת שעוסקים בעיני עוה"ז המה מקושרים אך כתיב הפח נשבר ואנחנו נמלטנו כו' שיגיע מזה תועלת דהיינו שמה שהנשמות נאחזים בפת ואח"כ נשבר הפח יש בזה מעלה יתירה יותר מבתחלה. וזהו מ"ש ותחלימני ותחיני כו' כי צ"ל הטעם לשינת האדם ומבלה בזה כמה שעות ביום. אך הענין הוא שע"י השינה וחלומות התועלת הוא שיבורר הרע מטוב היינו שהטוב יהי'

לעצמו בלי תערובות רע כמו במאכל שהאדם אוכל שנתחזק חיותו שא"א בלתי שיבורר הטוב מרע שהפסולת יודחה לחוץ, כי אלו לא יודחה הפסולת אזי לא די שלא יחזק אותו אלא יקלקל אותו. או כמשל הזיעה שהוא פסולת הדמים שאלו לא הי' יוצא הזיעה הי' מזיק כו'. והנה זהו בכוחות חיצוני, וכמו"כ יובן בכוחות פנימי שבשכל יש טו"ר וע"י השינה נתברר הטוב מרע ואם לא השינה אזי הי' מעורב טו"ר ולא הי' יכול להשכיל לאמיתתו כו'.

וכמו"כ יובן בענין הגלות שנמשל לחלום ושינה, שאריכות הגלות הוא כשביל הבירור טוב מרע, ולא זו לבד שהטוב יהי' לעצמו והרע לעצמו אלא שמהרע יעשה טוב וכידוע שתועלת החלומות הוא להוציא כל חלקי הטוב שברע עד שלא ישאר כ"א תכלית רע. וכמו"כ יובן בענין הגלות שהוא צפרים הנאחזות בפח בעסקי העולם עי"ז דייקא יתברר הטוב מרע דהיינו כל חלקי הטוב שברע, ותכלית הרע שלא יוכל להתברר יודחה לחוץ כמו ענין הקב"ה ישחוט ליצה"ר. וזהו ותחלימני ותחייני, שבחלומות יש ב' פירושים, הא' כפשוטו והב' הוא לשון חיזוק דהיינו שע"י שהרע יהפך לטוב זהו יותר טוב מהטוב עצמו, וכמאמר כי טוב זה מלאך החיים טוב מאד זה מלאך המות, דהיינו שאם ממות ורע יהפך לטוב זהו יותר טוב מטוב בעצם, וכמשל שאם מדבר מר יתוקן עד שנעשה מטעמים זהו יותר טוב ממתוק בעצם כו'. וזהו הפח נשבר ואנחנו נמלטנו. שבאמת צפרים הם נאחזות בפח בעסקי העולם בטרדת הפרנסה וכדומה, אך הפח נשבר ואנחנו נמלטנו שנתחזק חיו' הנשמה יותר מתחלה שהיתה טוב בעצם קודם ירידתה לגוף. וכמו"כ יובן שמי שהוא יושב אוהל ואינו עוסק בפרנסה כ"כ אין לו תוס' חיזוק באלקות כמו העוסק בפרנסה כו'. וזהו הפח נשבר. וכמו שידוע שיש מלאך המצרף כל המחשבות ודיבורים אשר בעסקי זה העולם ומעלה אותם לה'. וזהו ענין יוסף פותר חלומות ופותר הוא אותיות תופר, דהיינו שמחבר הצירופים באופן שיהי' להם עלי' לקדושה.

מאמרי אדהאמ"צ הנחות תקע"ז ע' רמה ואילך

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

נד

וז"ש נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו, נפשנו הוא נפש כללות נש"י שנמשכים מבחי' מל' הנק' כנס"י כו', ועז"א נפשנו כצפור נמלטה, מפני שנאחזים באותיות המח' וההרהורים כצפרים הנאחזים בפח כו' והאותיות שהן מק"נ נק' פח יוקשים כו', ונפשנו נמלטה מזה כאשר הפח נשבר שהוא דחיית האותיות שע"י אנחנו נמלטנו כו'. וזהו בכללות

נש"י ע"י שהיינו כחולמים בזה"ג שע"י הטרדות מתפרדים האותיות כשמתפלל עי"ז בחילא יתיר כו'. וכן בכאו"א בפרט ע"י דחיית המח"ז כו' כנ"ל.

סה"מ תרע"ח ע' קלב

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

נה

והיינו יתרו שהי' מתחלה כהן מדין הוא מהשכירה דתהו שתהו הי' בבחי' דינין ומדון ומריבה (ועיין בלק"ת בד"ה החלצו ובהביאור) ובתהו היו אורות מרובים יתר מכפי המדה זהו ששמו הוא יתרו דהיינו יתר מכפי המדה, ומספרו ז"פ פ"ח לנגד הז"ת דתהו שנשברו כמ"ש הפח נשבר. והיו לו ז' בנות לנגד הז"ת דתהו, ובנות דוקא ולא בנים כי תהו הי' בבחי' שם ב"ן, גם יתרו מספרו חש"ך רפ"ח הוא תהו שהי' בבחי' חשך, ברישא חשוכא, ונפלו רפ"ח ניצוצין.

לקלו"י הערות לזהר ח"ב ע' פב

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נו

והביאור בזה יובן, ובהקדים להבין ענין החלומות, דבענין החלום רואים כנ"ל שאפשר לחבר שני הפכים, ועל זה אומרים¹ שביחד עם זה הנה כל הלן שבעה ימים בלא חלום נקרא רע. דלכאורה אינו מובן, האם מצד זה שלא בא לו חלום (וואס עם האט זיך ניט גע'חלום'ט) אין זה רק העדר הטוב אלא עוד נקרא רע. ואיתא הביאור על זה² בהקדים שבחלום רואים שני פירושים הפכיים, ששניהם הם בלשון הקודש (שאין זה לשון הסכמי³, אלא זהו הלשון שניתן מלמעלה, הלשון שבו ברא הקב"ה את כל העולמוי⁴), א' חלום כפשוטו, ב' מלשון ותחלימני ותחייני⁵, כמו שמפרשים על זה⁶ שזהו הענין דבריאות וחיוזוק, דלכאורה זהו היפך ענין החלום, דכל ענין החלום נמשך (נעמט זיך) מזה שהנשמה עולה למעלה ולא נשאר כי אם קיסטא דחיותא, עד שהשכל אינו נמצא אצלו בגילוי אלא בחלישות או בהעלם והסתר לגמרי,

(1) ברכות נה, ב.

(2) סה"מ תרע"ח שם ע' קלא-ב.

(3) ראה פרדס שער (כו) האותיות פ"א. וראה אנרות-קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"ב ע' תתטז-יז.

(4) ראה ב"ר פי"ח, ד. תנחומא נח יט.

(5) ישע"י לח, טז (ושם: והחייני).

(6) פרש"י עה"פ.

שזהו הרי היפך ענין הבריאות. וכמובן שהענין דבריאות הוא כאשר הכחות ישנם בגלוי אצלו, ועאכו"כ הכח העיקרי שלו שזהו מעלתו שעל שם זה נקראת בשם נפש המשכלת, כיון שכח השכל הוא כח העיקרי שבו, ואעפ"כ אומרים שבחלום ישנם שני הענינים, הענין שזהו העלם מענין נפש המשכלת, שחסר העיקר שלו, וביחד עם זה ותחלימני ותחייני, שעוד יוצא מזה בריאות. וכמו שרואים גם בפועל שלאחרי השינה הנה זה מוסיף חיות, שמתייצב (שטייט אויף) חזק יותר מכפי שהי' לפני שהי' בו ענין השינה. ובזה אומרים, שבאם השינה היתה ללא חלום שבע ימים, הנה אז נקרא רע.

והביאור בזה איתא, דהנה נת"ל שהנפש מצד עצמה אינה שייכת לגילויים, והגילויים שלה באים ע"י הענין שבנפש הנקרא בשם אותיות, שזהו תנועות הנפש לגילוי, ועד שמזה יוצאים גם האותיות כפשוטם, בין אם זהו באותיות המחשבה בין אם זהו באותיות הדיבור. ובשעת השינה, שאז הנפש נפרדת (טוט זיך אָפּ) מהגוף ולא נשאר כי אם קיסטא דחיותא, הנה מצד זה שהנפש היא רוחנית הנה גם אותיותי' הם אותיות רוחניים, שלכן יש להם גם קיום, שלכן הרי מבואר גודל הזהירות שצ"ל באותיות הדיבור ואותיות המחשבה, כי הם נשארים אח"כ, ואם הם שלא כדבעי הנה הם מונעים את האדם מעבודתו, כיון שאותיות אלו שייכים לנפש שלו, ובשעת השינה הנה אז עולים גם האותיות, כיון שהם עולים מהכלים וענינים שבהם התגלו כאשר הי' בהקיץ משנתו, ואז יכול להיות הצירוף דאותיות אלו באופן אחר מכפי שהיו כשהי' למטה כשהנשמה היתה מלובשת בגוף, ואז המלאך הממונה על החלומות הנה לפעמים מצרפם בצירופים ע"פ סדר, ולפעמים זהו בצירופים בחילוף. ולכן איתא ג"כ בגמרא⁷ שבחלום אין רואים כי אם מהרהורי לבו, וביחוד מה שחשב במשך היום, דזהו משום שכנ"ל הנה הצירופים של החלום זהו מהאותיות דנפשו, אלא שעתה עלו, דמצד שייכותם להנפש, הנה כשם שהנפש נפרדת (טוט זיך אָפּ) מענין ההתלבשות בגוף, כך גם האותיות נפרדות מהתלבשותם בכלים וענינים שלהם, ואח"כ יכול להיות הצירוף באופן אחר. דזה שייך אצל נפש הבהמית, דאצל נפש הבהמית הי' במשך היום הרהורי לבה, ולא באופן רצוי, הנה אח"כ כאשר הנשמה עולה למעלה, שצריך להיות הסדר דשואבת לה חיים, הנה האותיות מבלבלים, כמובא בתניא⁸ מהזהר⁹, שזה מבלבל ומצערין

7) סה"מ תרע"ח שם. סה"מ תרל"ג שם ע' צו ואילך. וראה בכ"ז גם מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב ע' תרעה"ו. כתובים ח"א ע' לה ואילך. הקצרים ע' תפכ. מאמרי אדהאמ"צ הנחות – תקע"ז ע' רמד ואילך.

8) כ"ה בסה"מ תרע"ח ומאמרי אדה"ז תקס"ג וכתובים שבהערה הקודמת. וראה זח"א קפג, א. סנהדרין ל, א ובפרש"י ד"ה בעל החלום.

9) ברכות נה, סע"ב.

10) פכ"ט (לז, א).

ל', מצד זה שהרהורי לבו במשך היום היו שלא כדבעי. אבל בזה ישנו גם מה שאם העבודה אצלו היתה כדבעי, הנה אז החלום מביא לו תועלת וזה מביא אח"כ חיזוק הבריות, וכדכתיב¹² כציפורים הנאחזים בפח, כנ"ל אשר האותיות הם הגילויים דנפשו, במילא כמו שהנפש היא רוחנית ואין בה איבוד, הנה עד"ז הוא האותיות שלה, הנה כאשר הנפש רוצה להתעסק בעבודת הבורא, הנה מצד זה שיש לה אותיות דמחשבה ודיבור או אפילו [מעשה] שהם שלא כדבעי, שהם היו מלובשים בעינים בלתי רצויים, הנה זהו כציפורים, כדאיתא בזהר¹³ אשר שם ציפורים יקננו¹⁴ קאי על נשמות, הנה הנשמות נאחזים בפח, שהן קשורות עם האותיות, והאותיות מבלבלות להן בעבודתן לבוראן. וזהו בדוגמת מה שרואים בעבודת התפילה, שאם הוא עסוק במשך היום בטרדות הנפש עד שלא מצא מנוח לנפשו מצד הבלבול במחשבתו או בדיבורו בהדאגה דמאין יבוא לחמיו¹⁵ וכיו"ב, הנה אפילו כאשר מגיע זמן התפילה, שבתפילה צ"ל עליית הנפש ע"י הסולם מוצב ארצה שצ"ל מגיע השמימה¹⁶, הנה אז נאחזים בפח, האותיות ומחשבות המבלבלות ומטרידות שהיו אצלו לפני זה, מעכבים ג"כ את הנפש מלעלות בסולם התפילה בכל הדרגות שהיא צריכה לעלות. וע"ד כבחלום, שע"ז שהאותיות נצטרפו בהצירופים שבחלום יוצאים בגלוי לפי האופן של גילוי החלום, הנה אז הפח נשבר, שנפשו נדחת ונטהרת מהאותיות המבלבלות אותה. וזהו מה שאומרים שבחלום יש בו גם הענין דותחלימני ותחיני, שאח"כ נהיית הנפש בריאה כיון שהיא הודחה ונשתחררה מהאותיות שקשרו אותה, הנאחזים בפח, ע"ז שהאותיות נתגלו ונצטרפו בצירופי החלום. וע"ד כפי שבותחלימני הנה מתי מרגיש את הבריות והחזק, הנה זהו כאשר ויקץ משנתו, כאשר מתעורר (כאפט זיך אויף) מהחלום, הנה עד"ז הוא כפי שרואים בעבודת התפילה, דע"ז שמנתק עצמו (רייסט זיך אָפּ) מריבוי המחשבות המטרידות ומבלבלות במשך כל היום, ונעמד (שטעלט זיך אַוועק) להתפלל במסירה ונתינה ועומד כעבדא קמי' מארי"י, הנה אע"פ שהתחלת התפילה מתחיל ממודה אני ומהודו להוי', הדרגא הכי תחתונה בענין ההודאה, שזהו ע"ד מה שנת"ל בענין הנה ישכיל עבדי, עבדי כפשוטו, שזהו יעקב עבדי, בחי' עקב, הנה אח"כ עולה בפסוקי דזמרה שזהו השלב דעבודה שמצד המדות, ואח"כ בברכות קריאת שמע וקריאת שמע שזהו עבודה שמצד המוחין, עד בשמונה עשרה שזהו עבודה מצד מקיפים, מצד חי' ויחידה שבנפש. שזהו כל הענינים המבוארים לעיל בהנה ישכיל עבדי, העלי' מלמטה למעלה. אמנם

(12) קהלת ט, יב (רשם: וכצפורים האחזות).

(13) ח"א קסב, ב.

(14) תהלים קד, יז.

(15) ע"פ תהלים קכא, א.

(16) ויצא כח, יב. ראה זהר ח"א רסו, ב. ח"ג שו, ב. תקו"ז תיקון מה. ועוד.

(17) שבת י, א. זח"ג רכג, א. וראה שו"ע א"ח סצ"ה ס"ג.

כיצד יכולה להיות העלי', הנה זהו כאשר ישנו הפח נשבר, שאז ואנחנו נמלטנו¹⁸, שהנפש יכולה לעלות למעלה.

ד"ה ר' שמעון פתח הנה ישכיל תשכ"ב¹⁹

(18) תהלים קכד, ז.

(19) הנחה בלתי מוגה – סה"מ יר"ד י"ט כסלו ס"ע קפו ואילך.

קכד, ח – עזרנו בשם ה' עשה שמים וארץ

כ"ק אדמו"ר הזקן

נז

כמו שאומרים בשיר השירים ישקני מנשיקות פיהו וגו' פי' שכנס"י אומרת להקב"ה ישקני דהיינו שיהא אתדבקות רוחא ברוחא דרך משל כמו שהאב אוהב את בנו ומנשק אותו מחמת חביבות הלב ויוצא רוח מהלב אל הפה, כך כביכול דהיינו כל ניצוץ שבכל אחד ואחד מישראל צ"ל אתדבקותא רוחא ברוחא דהיינו מחשבה דבור ומעשה של אדם במחשבה דבור ומעשה של הקב"ה דהיינו מחשבה ודבור זו תורה ותפלה ומעשה זו הצדקה (כמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר) וכמ"ש עושה שמים וארץ פי' שהוא המשכת ההשפעה שהוא עשיה שלו כך בצדקה משפיע ועושה ופי' כך כנס"י מבקשת תמיד ישקני אך שהגוף מבדיל ומסתיר את האהבה מחמת דאגת הפרנסה ושאר דברים אך ידוע שאין ישראל נגאלין אלא באמונה שברא השי"ת יש מאין.

לקו"ת חקת סא, ב

נח

עושה שמים וארץ עושה לשון תיקון שמשם נמשך התיקון ואורות למטה בשמים היינו ז"א וארץ מל' מקור הנבראים.

מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' לא

נט

ועושה שמים וארץ, עושה לשון תיקון, שמים ז"א וארץ מל'.

מאמרי אדה"ז כתובים ח"א ע' קסח

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

ס

וזהו ענין ישקני מנשיקות פיהו כמו שהאב אוהב את בנו ומנשק אותו מחמת חיבת הלב יוצא רוח מהלב אל הפה, כך כנס"י כל ניצוץ שבכאו"א צריך להיות בבחי' אתדבקות רוחא ברוחא דהיינו מחודו"מ של אדם במחודו"מ של הקב"ה היינו מח' ודיבור זה תורה ותפלה ומעשה זה צדקה כמ"ש עשה שמים וארץ, פי' שהוא המשכת השפעה שהוא עשי' שלו כך בצדקה של האדם הוא משפיע ועושה וה"ז התקשרות מעשה במעשה של הקב"ה.

אוה"ת במדבר ח"ג ע' תשנח

סא

ויש' עזיבה לשון עוזר כמ"ש עזוב תעזוב עמו משפטים כ"ג ה' אף שהתרגום פי' שיעזוב השנאה שבלבו רש"י לא פי' כן יעו"ש, וע' מד"ר פ' נח פל"ח דמ"א ב', מענין עזוב תעזוב צו פ"ט, וא"כ אפ"ל גם כאן בטענת עזבני ה' שעם היותר שהוא עזיבה וסילוק השכינה עכ"ז הוא העזר כמ"ש הוי' לי בעוזרי וכת' מאין יבוא עזרי עזרי מעם ה'.

אוה"ת דברים ח"ב ע' תקכב

סב

ופי' עושה שמים וארץ עשי' הזאת הוא בחי' התיקון וכמ"ש ועשתה את צפרניה ותרגומו ותתקן כו' והיינו שממשיך בחי' ביחודים דזו"נ וכמ"ש ויאמר ה' להם פרו ורבו כו' ויברך אותם כו'. והיינו מטעם הנ"ל דבחומ"ז במזלא דא"א דוקא תליא. והיינו דקאי אדסמיך לי' וה"ק דה' אלקיו הזה הוא העושה בחי' התיקון ביחוד דזו"נ שנק' שמים וארץ כי שמים הוא בחי' ז"א שכל האורות שמן המאציל נמשכים ביסוד ז"א ומשם נמשכו במל' הנק' ארץ שהיא מקור הנבראים כו'.

אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' תקסט

**ספר זה נדפס לזכות
כל המתעסקים והמסייעים
בעריכת והדפסת ספר זה**

מתנה לב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לכבוד י"א ניסן, שנת הקב"ד!

אברהם חיים בן זרדה בת ציון	מנחם מענדל הלוי בן נחמה דינת פיגא
אברהם ישעי' בן סלזה	מנחם מענדל בן חנה חי' פרידה דבורה
ישראל בן שרה	מנחם מענדל שלמה בן רחל
מאיר משה הלוי בן חי' דרייזל מערקא	סימון בן חי' צבי'
מאיר שלמה בן חזה	שמואל בן אילת מרחבי'

שליט"א

יה"ר שיוזכו להוסיף בפעולות לנחת רוח ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ולזירוז התגלותו המיידית תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו זרבנו מלך המשיח לעולם ועד

♦ ♦ ♦

לזכות

אברהם בן אורה

אהרן בן יפה

זבני משפחותיהם שיחיו

להצלחה רבה בכל מכל כל מתוך שמחה ושוב לבב בכל
הענינים מן מיצר אל המרחב

ספר זה נרפס לזכות

ר' רחמים בן חנה ציונה שיחי'
מרת רחל בת איילה שתחי'
מנחם מענדל שלמה בן רחל שיחי'
חי' מוסיא בת ברכה שתחי'
שלום דובער בן חי' מוסיא שיחי'
דבורה לאה בת חי' מוסיא שתחי'
שיינא בת חי' מוסיא שתחי'
מנוחה בת הית מוסיא
שניאור זלמן בן חי' מוסיא שיחי'
רינה אילה בת חי' מוסיא שתחי'
חנה בת חיה מוסיא שתחי'
חיים הלל בן רחל שיחי'
מנחם מענדל בן צפרה חנה לבנה שיחי'
יוסף צמח בן צפרה חנה לבנה שיחי'
ישראל גבריאלי נת בן צפרה חנה לבנה שיחי'
חי' שרה בת צפרה חנה לבנה שיחי'
שלמה ניסן בן צפרה חנה לבנה שיחי'
בתיה עזווה בת צפרה חנה לבנה שיחי'
שמעונא שרה בת רחל שתחי'
מנחם מענדל בן יוכבד שיחי'
שמואל יוסף יצחק בן שמעונא שרה שיחי'
משה דוד בן שמעונא שרה שיחי'
אברהם אלכסנדר בן שמעונא שרה שיחי'
ישראל אליהו בן שמעונא שרה
יחיאל מיכל בן שמעונא שרה שיחי'
יהודה לייב בן שמעונא שרה שיחי'
שניאור זלמן בן רחל שיחי'
שמעונא שרה בת רוזה שתחי'
חי' מושקא בת שמעונא שרה שתחי'
מנחם מענדל בן שמעונא שרה שתחי'
ביילא אילה בת שמעונא שרה שתחי'
לוי יצחק בן שמעונא שרה שתחי'
יהודה אריה לייב בן שמעונא שרה שיחי'
שיינדל כמנונה בת שמעונא שרה שתחי'
שירה רבקה בת שמעונא שרה שתחי'
יהודה לייב בן שמעונא שרה
חנה ליבא בת שמעונא שרה שתחי'
רבקה בת רחל שתחי'
פנחס מנחם מענדל בן לבנה שיחי'
דובער יעקב בן רבקה שיחי'
יוסף יצחק פרח' בן רבקה שיחי'

יהודה לייב בן רבקה שיחי'
שמואל בן רבקה שיחי'
חי' מושקא מסעודה בת רבקה שתחי'
חנה לאה אילה בת רבקה שתחי'
שניאור זלמן בן רבקה שיחי'
שרה בת רבקה שתחי'
שיינא אודל בת רבקה שתחי'
חי' מושקא בת רחל שתחי'
מנחם מענדל בן סופה שתחי'
יוסף יצחק בן חי' מושקא שיחי'
חנה בת חי' מושקא שתחי'
אדל בת חי' מושקא שתחי'
אריה לייב בן חי' מושקא שיחי'
משי מלכה בת חי' מושקא שתחי'
אברהם חיים בן חי' מושקא שיחי'
שמואל משה בן חי' מושקא שיחי'
אסתר הדסה בת רחל שתחי'
מנחם מענדל מרדכי בן מרים שיחי'
שניאור זלמן יוסף שלום בן אסתר הדסה שיחי'
אילה קוקה בת אסתר הדסה שתחי'
לוי בן אסתר הדסה שיחי'
חנה בת אסתר הדסה שתחי'
שמואל בן אסתר הדסה שיחי'
דבורה לאה בת רחל שתחי'
חיים בצלאל בן אסתר שיחי'
רפאל מענדל אשר בן דבורה לאה שיחי'
בנימין שלמה בן דבורה לאה שיחי'
גולדה ברכה בת דבורה לאה שתחי'
שיילי יוכבד בת דבורה לאה שתחי'
משה בן רחל שיחי'
יפה בת תניא שתחי'
חי' מושקא בת יפה שתחי'
איידל ליבא בת יפה שתחי'
תהל רוז בת יפה
ישראל נצה בן רחל שיחי'
מנחם מענדל בן חי' מושקא שיחי'
אפרים זאב בן חי' מושקא שיחי'
כלומה אילה בת חי' מושקא שיחי'
יהודה ארי' לייב בן חי' מושקא שיחי'
שיינא ברכה בת רחל שתחי'

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס לזכות
 כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
 לרגל שנת הקב"ד להולדתו

לע"נ

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
 ר' אלעזר קלמן בן ר' אהרן ע"ה
 נלב"ע חמשה עשר בשבט תשע"ח

טיפענברון

ולזכות תבלחט"א זוגתו מרת חנה בת פייגא ריבא שתחי'

ולזכות

חיענא בת ברכה	יוסף יצחק בן שיינא מושקא	אלימלך בן חנה
דבורה לאה בת ברכה	קריינא בת העניא רבקה	שיינא מושקא בת חיענא
מנחם מענדל בן שיינא מושקא	מנחם מענדל בן קריינא	חיענא בת שיינא מושקא
חי' מושקא בת אסתר עליזה	אסתר מאמיל בת קריינא	שלום היכער בן רייזל רבקה
אלעזר קלמן בן חי' מושקא	חיענא בת קריינא	מאיר אליעזר בן חיענא
שמעורנא שרה בת שיינא מושקא	אלעזר קלמן בן קריינא	צבי' ליבא בת חיענא
חיים בן איידליא	סימא חסיה בת קריינא	דבורה לאה בת חיענא
חי' לובא בת שמעורנא שרה	ברכה בת שיינא מושקא	אהרן בן חיענא
דבורה לאה בת שמעורנא שרה	שניאור זלמן בן ראשא רחל	שמעורנא בת חיענא
מנחם מענדל בן שמעורנא שרה	ניסן אייזיק בן ברכה	אפרים בן חיענא
פייגא רבקה בת שיינא מושקא	מנחם מענדל בן ברכה	שמעורנא שרה בת חיענא
אייזיק גרשון בן שיינא באשא	מאיר בן ברכה	יהודית בת חיענא
דוואשא בת פייגא רבקה	רבקה בת ברכה	אסתר בת חיענא
אסתר בת פייגא רבקה	אלעזר קלמן בן ברכה	מנוחה רחל בת חיענא
	שמעורנא שרה בת ברכה	

שיחיו

טיפענברון

לחצלחה רבה בכל עניניהם כגו"ר ובמילוי שליחותם לזירזו
 ההתגלות כ"ק אד"ש מה"מ לעיני כל תיכף ומי"ד ממ"ש, נאו!

ספר זה נדפס לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת הקב"ד להולדתו

לע"נ

הרה"ח ר' דובער ב"ר שניאור זלמן יהושע ע"ה
מרת שרה מוזה בת ר' שבת ע"ה

הוקדש ע"י
זלזכות בני משפחתם
בנם ר' מרדכי יוסף שי'
וזוגתו מרת חיה תחי'
ויצדיהם:
מתתיהו אריה לייב,
יצחק אלחנן,
מארייאשא מרים,
שרה מוזה,
חנה יהודית,
שניאור זלמן יהושע,
לאה
שיחיו
לייט

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת הקב"ד להולדתו

לע"נ

הרה"ח ר' שמעון בהרה"ח ר' רחמים ע"ה
נלב"ע ה' אייר ה'תשס"ד

הרה"ח ר' ברוך שלום בן ר' משה ע"ה
נלב"ע ט' טבת ה'תשע"ה

ר' משה בן ר' שלום ע"ה
נלב"ע כ"ג אייר ה'תשנ"ב

וזוגתו מרת איילת בת ר' שלמה ע"ה
נפטרה ביום ב' דראש השנה ה'תשע"ב

מרת חנה ציונה בהרה"ג ר' שלמה שו"ב ז"ל
נפ' ו' אייר ה'תשס"ה

מרת רינה בת ר' אברהם מרדכי ע"ה
נלב"ע יום ש"ק, זאת הנוכה, ב' טבת ה'תש"נ

ר' מנחם ב"ר מרדכי ע"ה
נלב"ע ט"ז אייר ה'תשס"ט

ר' ישראל פייזל ב"ר אריה לייב הכהן ע"ה
נלב"ע יום ש"ק ח"י בסלו ה'תש"ע

הת' לוי יצחק ע"ה בן הרה"ח ר' אריה לייב הכהן שליט"א
נלב"ע יום ו' אלול בסלו ה'תש"פ

והקיצו ורגנו שוכני עפר, והם בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס ע"י משפחתם שיחיו

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
הוקדש לרגל שנת הקב"ד להולדתו

לז"נ
הרה"ח הרה"ת ר' צבי הירש בן הרה"ח ר' בן ציון
נלב"ע ז"ך אלול ה'תש"מ
מרת רבקה בת הרה"ח ר' צבי
נלב"ע כ"ט תמוז ה'תשס"ב

שפריצער

והקיצו ורגנו שוכני עפר, והם בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

נתרם ע"י ולזכות
האחים הרה"ת ר' שמואל והרה"ת ר' יעקב מרדכי
שיחיו
שפריצער

לזכות

ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לרגל שנת הקב"ד להולדתו
בשבעים וחמש שנה לנשיאותו
לאורך ימים ושנים טובות

יה"ר שיראה הרבה נחת
משלוחיו, חסידיו, וכלל ישראל
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו
וישמיענו תורה חדשה מפיו
בגאולה האמיתית והשלימה
תיכף ומיד ממ"ש
ומתוך שמחה ומוב לבב

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

